

ผลของการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคมที่มีต่อ
พฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล

นางสาวปิยาภรณ์ กังสดาร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2555

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

EFFECTS OF ORGANIZING ACTIVITIES BY USING SOCIAL STORY
ON PROSOCIAL BEHAVIORS OF KINDERGARTENERS

Miss Piyaporn Gangsadan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Early Childhood Education

Department of Curriculum and Instruction

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2012

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ผลของการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคมที่มีต่อ
พฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล

โดย

นางสาวปิยาภรณ์ กังสดาร

สาขาวิชา

การศึกษาปฐมวัย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิลักษณ์ ขยันกิจ

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชนิตา รักษ์พลเมือง)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณ เหมชะญาติ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิลักษณ์ ขยันกิจ)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(อาจารย์ ดร.อรช่า ตูลานันท์)

ปิยาภรณ์ กังสดาร : ผลของการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรม
เสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล. (EFFECTS OF ORGANIZING ACTIVITIES BY
USING SOCIAL STORY ON PROSOCIAL BEHAVIORS OF KINDERGARTENERS)
อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ผศ.ดร.ศศิลักษณ์ ชัยนิกิจ, 124 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคม
ที่มีต่อพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล ใน 3 ด้าน ได้แก่ การช่วยเหลือ การแบ่งปัน และ
การให้ความร่วมมือ รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบ ABAB ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย
รวม 16 สัปดาห์ แบ่งการดำเนินงานเป็น 4 ระยะ ได้แก่ (1) ระยะ เส้นฐาน (A1) 2 สัปดาห์
(2) ระยะทดลอง (B1) 6 สัปดาห์ (3) ระยะย้อนกลับ (A2) 2 สัปดาห์ และ (4) ระยะทดลอง (B2)
6 สัปดาห์ กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กอนุบาลชั้นปีที่ 2/4 โรงเรียนวัดเฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 จำนวน 26 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ
แบบประเมินพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ทดสอบค่าที

ผลการวิจัย พบว่า หลังได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคม กลุ่มตัวอย่าง
มีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ .01

ภาควิชา หลักสูตรและการสอน.....
สาขาวิชา การศึกษาปฐมวัย.....
ปีการศึกษา 2555.....

ลายมือชื่อ.....
ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....

538 33625 27 : MAJOR EARLY CHILDHOOD EDUCATION

KEYWORDS : SOCIAL STORY / PROSOCIAL BEHAVIOR / KINDERGARTENER

PIYAPORN GANGSADAN: EFFECTS OF ORGANIZING ACTIVITIES BY USING
SOCIAL STORY ON PROSOCIAL BEHAVIORS OF KINDERGARTENERS.

ADVISOR : ASST. PROF. SASILAK KHAYANKIJ, Ph.D., 124 pp.

The purpose of this research was to study the effect of organizing activities by using social story on kindergarteners prosocial behaviors in three aspects; helping, sharing and cooperation. The research design was a 16 – week ABAB design divided into four phases as followed 1) a 2 – week baseline phase (A1) 2) a 6 – week experimental phase (B1) 3) a 2 – week return phase (A2) and 4) a 6 – week experimental phase (B2). The sample was 26 second level kindergarteners from Watchalermprakiat School, under Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 1. The research tool used in this study was the prosocial behavioral observation form. The data was statistically analyzed by using means, standard deviation and t-test.

The research finding was found that after organizing activities by using social story on prosocial behaviors, the mean scores of prosocial behaviors of the samples were increased at .01 significant level.

Department : Curriculum and Instruction.....

Student's Signature

Field of Study : Early Childhood Education.....

Advisor's Signature

Academic Year : 2012.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถและการสนับสนุนของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิลักษณ์ ชัยนิกิจ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ความรู้ ข้อคิด คำแนะนำ ให้คำปรึกษา และแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการทำวิจัยเป็นอย่างดี ท่านให้กำลังใจ เอาใจใส่ และติดตามการทำงานของผู้วิจัยสม่ำเสมอ ผู้วิจัยซาบซึ้งในความเมตตาของท่านเป็นอย่างยิ่ง ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณ เหมชะญาตี ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ อาจารย์ ดร.อรชกา ตูลานันท์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาตรวจพิจารณา และให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ผู้ร่วมพิจารณาโครงร่างวิทยานิพนธ์ทุกท่าน และขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่านผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์ ดร.มานิตา ลีโทชวลิต อรรถนุพรรณ อาจารย์ ดร.ธัญญา พิทยาพิทักษ์ และ อาจารย์นันทนา เกษมโกสินทร์ ที่กรุณาเสียสละเวลาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย อีกทั้งให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัยเป็นอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณี แกมเกตุ ที่กรุณาให้คำแนะนำเรื่องการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ขอขอบพระคุณผู้บริหาร ครู และเด็กๆ โรงเรียน ประถมนนทรี ที่ให้ความร่วมมือในการทดลองใช้เครื่องมือ และขอขอบพระคุณผู้บริหาร ครู เด็กๆ และบุคลากรโรงเรียนวัดเฉลิมพระเกียรติ ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลและดำเนินการทดลอง ตลอดจนให้ความช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดีตลอดระยะเวลาดำเนินการทดลอง ขอขอบคุณคุณชูลีวัลย์ รักษาภักดี สำหรับภาพประกอบเรื่องราวทางสังคมทั้ง 6 เรื่อง

ขอขอบคุณ พี่ๆ น้องๆ เพื่อนๆ สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ปฐมวัย ที่ให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา และเป็นกำลังใจให้กันมาโดยตลอด ขอขอบคุณคุณบุษยารัตน์ ปรางศรี สำหรับคำแนะนำและความช่วยเหลือที่มีให้เสมอมา

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และทุกๆ คนในครอบครัวที่ให้ ความช่วยเหลือ คอยดูแล สนับสนุน และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เนื่องด้วยได้รับทุนสนับสนุนจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
สารบัญแผนภาพ.....	ฏ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความสำคัญของการวิจัย.....	1
คำถามวิจัย.....	5
วัตถุประสงค์.....	5
สมมติฐานการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
ข้อจำกัดในการวิจัย.....	7
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
2 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
ทฤษฎีเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ด้านอารมณ์ – สังคม.....	11
ทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมของ Erikson.....	11
ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura.....	13
ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม.....	15
ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของPiaget.....	15
ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Kohlberg.....	16

บทที่	หน้า
2	พัฒนาการทางอารมณ์ – สังคมของเด็กอนุบาล..... 17
	ความหมายของพัฒนาการทางอารมณ์ – สังคม..... 17
	ความสำคัญของพัฒนาการทางอารมณ์ – สังคม..... 17
	การส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์ – สังคมในเด็กอนุบาล..... 18
	พฤติกรรมเสริมสร้างสังคม..... 19
	ความหมายของพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม..... 19
	ความเป็นมาของพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม..... 20
	ประเภทของพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม..... 20
	เรื่องราวทางสังคม..... 22
	ความหมายและประโยชน์ของเรื่องราวทางสังคม..... 22
	ขั้นตอนการเขียนเรื่องราวทางสังคม..... 23
	แนวทางการเขียนเรื่องราวทางสังคม..... 24
	วิธีการใช้เรื่องราวทางสังคม..... 26
	ข้อแนะนำในการใช้เรื่องราวทางสังคม..... 27
	การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กอนุบาล..... 27
	หลักการและขั้นตอนการจัดกิจกรรม..... 27
	การแสดงบทบาทสมมติ..... 29
	ความหมายของการแสดงบทบาทสมมติ..... 28
	จุดมุ่งหมายของการแสดงบทบาทสมมติ..... 29
	หลักการจัดกิจกรรมโดยใช้บทบาทสมมติ..... 30
	ประโยชน์ของการแสดงบทบาทสมมติ..... 31
	นิทานสำหรับเด็กอนุบาล..... 32
	ความหมายของนิทาน..... 33
	การเลือกนิทาน..... 33
	เทคนิคและวิธีการเล่านิทาน..... 36
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 37
	งานวิจัยในประเทศ..... 37
	งานวิจัยต่างประเทศ..... 38

บทที่	หน้า
3	39
วิธีดำเนินการวิจัย.....	39
การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น.....	39
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	41
การสร้างแผนการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคม.....	41
การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	52
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	57
การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล.....	59
4	60
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยกราฟเส้นตรง.....	61
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม.....	62
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย.....	63
5	67
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	67
สรุปผลการวิจัย.....	68
อภิปรายผลการวิจัย.....	68
ข้อเสนอแนะ.....	73
รายการอ้างอิง.....	74
ภาคผนวก.....	78
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	79
ภาคผนวก ข ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	81
ภาคผนวก ค แผนการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคม.....	90
ภาคผนวก ง เรื่องราวทางสังคม.....	95
ภาคผนวก จ คะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของกลุ่มตัวอย่าง.....	115
ภาคผนวก ฉ ภาพการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคม.....	117
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	124

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	วิเคราะห์ประเด็นย่อยของพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม.....	21
2	พฤติกรรมเสริมสร้างสังคมที่สังเกตพบและประเด็นที่ควรได้รับการส่งเสริม ของกลุ่มตัวอย่าง.....	43
3	วิเคราะห์เกณฑ์การเลือกนิทานสำหรับเด็กอนุบาล.....	45
4	ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแผนการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทาง สังคม.....	49
5	ตัวบ่งชี้และสถานการณ์ที่ใช้ในการประเมินพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม.....	53
6	ค่าความตรงของแบบประเมินพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล.....	55
7	ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแบบประเมินพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม ของเด็กอนุบาล.....	56
8	ตัวอย่างลำดับการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง.....	58
9	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรม เสริมสร้างสังคมของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละระยะของการทดลอง.....	63
10	แสดงลำดับการสังเกตเด็กใน 1 วัน.....	83
11	คำอธิบายเกี่ยวกับเกณฑ์การให้คะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม.....	86
12	คะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล.....	116

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ขั้นการเล่าเรื่องราวทางสังคม.....	118
2	การทบทวนเรื่องราวทางสังคมและพูดคุยเกี่ยวกับตัวละคร.....	118
3	การแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง ฟุ้งลิงแย่งกล้วย.....	119
4	การแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง หมาป่ากับฝูงเป็ด.....	119
5	กิจกรรมมุมเกม เด็กเล่นเกมเรียงลำดับภาพ.....	120
6	กิจกรรมมุมเกม เด็กเล่นเกมโดมิโน.....	120
7	กิจกรรมมุมศิลปะ เด็กปั้นดินน้ำมัน.....	121
8	กิจกรรมมุมศิลปะ เด็กทำหน้ากากกลิ้ง.....	121
9	กิจกรรมมุมหนังสือ.....	122
10	กิจกรรมมุมศิลปะ สีน้ำ.....	122
11	เด็กช่วยกันเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาดมุมศิลปะ สีน้ำ.....	123
12	ตัวอย่างผลงานสีน้ำของเด็ก.....	123

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดของการวิจัย เรื่องจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคมที่มีต่อ พฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล.....	40
2	องค์ประกอบของการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคม.....	47
3	กราฟค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมในแต่ละระยะของ การทดลอง.....	61
4	กราฟค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมในแต่ละระยะของ การทดลองจำแนกเป็นรายด้าน.....	62

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของการวิจัย

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ระบุถึง การเปลี่ยนแปลงสถานะด้านสังคมของประเทศไทย ว่า คนไทยได้รับการพัฒนาคุณภาพทุกช่วงวัย แต่ค่านิยมที่ดั่งามเสื่อมถอย และประเพณีดั้งเดิมถูกบิดเบือน ความมีคุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมที่ดั่งามลดลง มีการแก้ไขปัญหาด้วยความรุนแรงมากขึ้น และที่สำคัญ คือ ปัญหาด้านคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะวัยเด็กที่ความสามารถทางสติปัญญาและความฉลาดทางอารมณ์ค่อนข้างต่ำ เด็กในช่วงอายุ 0 – 5 ปี มีพัฒนาการที่สมวัยลดลง ความฉลาดทางอารมณ์ลดลงเป็น ร้อยละ 67 จากเดิมร้อยละ 72 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2555) และรายงานการวิจัยของ ลัดดา เหมาะสุวรรณ และคณะ (2547) เรื่องพัฒนาการองค์รวมของเด็กไทย ในหัวข้อพัฒนาการสมรรถนะทางอารมณ์และสังคม พบว่า เด็กอนุบาลมีความรับผิดชอบต่อสังคม ความเห็นใจผู้อื่น การสื่อสาร และคุณธรรมจริยธรรมต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของเด็กทั่วโลก อาจเนื่องมาจาก สภาพสังคมไทยที่เคยเป็นสังคมแห่งการช่วยเหลือ สังคมที่คนมีน้ำใจ กลายเป็นสังคมแล้งน้ำใจ ต่างคนต่างอยู่ และขาดการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ผู้คนในสังคมแก่งแย่ง เอาวัดเอาเปรียบกัน ไม่เคารพสิทธิผู้อื่น ไม่มีความสามัคคี และขาดการยึดถือประโยชน์ส่วนรวม เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูและเจริญเติบโตขึ้นในสภาพสังคมดังกล่าว จึงถูกหล่อหลอมกลายเป็นคนเห็นแก่ตัว ทำเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง ไม่กระทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมหรือต่อส่วนรวม

การพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมต้องเริ่มจากการศึกษาพฤติกรรมทางสังคมของบุคคลที่อยู่ในสังคมต่างๆ ให้เข้าใจ เริ่มปลูกฝังและให้ความรู้ในทางที่ถูกต้องให้เกิดขึ้นกับเด็กตั้งแต่วัยก่อนวัยเรียน เพราะสามารถสร้างลักษณะนิสัยและวิถีชีวิตที่ดีแก่เด็กได้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2540) วัยอนุบาลเป็นวัยแห่งการเรียนรู้ประสบการณ์รอบตัว โดยประสบการณ์ที่เด็กได้รับในระยะ 5 ปีแรก มีความสำคัญต่อเด็กมาก เพราะประสบการณ์ต่างๆ เป็นพื้นฐานของบุคลิกภาพเมื่อเด็กโตเป็นผู้ใหญ่ การพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยจำเป็นต้องสอนให้เด็กรู้จักเหตุผล รู้จักให้อภัยกัน รู้จักการอยู่ร่วมกัน ฝึกให้รู้จักความสามัคคี ทำงานร่วมกัน เป็นกลุ่ม รู้จักเสียสละ ฝึกให้ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ฝึกให้รู้จักการรอคอย มีความอดทน มีความพอใจและยอมรับความจริง สามารถปรับตัวเองให้เข้ากับสังคม ทำให้เกิดความเข้าใจ อบอุนใจ เห็นใจคนอื่น ทำให้อยู่ร่วมกับคนอื่นอย่างมีความสุข (ภรณ์ี คุรุรัตน์, 2535)

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Kohlberg ในขั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม อธิบายว่า เด็กอนุบาลมีพัฒนาการทางจริยธรรมอยู่ในขั้นหลบหลีกการถูกลงโทษ และเลียนแบบ พฤติกรรมเปรียบเทียบกับพ่อแม่ การให้รางวัลและการลงโทษจึงนำมาใช้ปลูกฝังจริยธรรม ให้กับเด็ก ในวัยนี้เด็กสามารถเรียนรู้และยอมรับคุณธรรมบางอย่างได้ การปลูกฝังจริยธรรม ในขั้นต้นนี้ควรให้เด็กเรียนรู้จากการปฏิบัติ และการใช้เหตุผลอย่างง่าย ๆ ให้เด็กเข้าใจว่า ถ้าไม่รู้จักการให้และช่วยเหลือผู้อื่น ย่อมไม่ได้รับสิ่งเหล่านี้ตอบแทนจากผู้อื่นเช่นกัน (มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2540) การเสริมสร้างพฤติกรรมทางสังคม เช่น การให้ความร่วมมือ การแบ่งปัน การเสียสละ ควรปลูกฝังผ่านการเล่น เนื่องจากการเล่นมีศักยภาพอย่างมากที่ช่วยให้ เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและผู้อื่น และเรียนรู้เพื่อที่จะอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ การส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ การดูแลเอาใจใส่ การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับเด็ก อนุบาลล้วนมีผลต่อบุคลิกภาพ อุปนิสัย ความสำเร็จ และการปรับตัวในสังคมของเด็ก (Orlick, 1979) เด็กอนุบาลควรได้รับการปลูกฝังและส่งเสริมให้เรียนรู้แนวทางการแสดงพฤติกรรม หรือปฏิบัติตนให้เข้ากับบุคคลอื่นในสังคมเพื่ออยู่ร่วมในสังคมได้

ผลการสำรวจคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทยตามแต่ละช่วงวัย เพื่อหายุทธศาสตร์ และกำหนดแนวทางในการพัฒนาวิธีการเรียนรู้ของคนไทย พบว่า บุคคลที่มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นผู้รู้จักและเข้าใจตนเอง เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น เข้าใจสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงและ สภาพแวดล้อมต่างๆ รอบตัว และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข เป็น คุณลักษณะสำคัญที่คนไทยควรมี เพื่อให้มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์สอดคล้องกับการพัฒนา ประเทศไทยเข้าสู่เศรษฐกิจใหม่และสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ และมุ่งให้เกิดการนำศักยภาพของ บุคคลมาใช้อย่างเต็มที่ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2546) ในขณะที่ Mussen และ Eisenberg - Berg (1977) อธิบายไว้ว่า พฤติกรรมเสริมสร้างสังคมมีความสัมพันธ์กับอายุ พฤติกรรมเสริมสร้างสังคมจะเพิ่มขึ้นตามอายุในช่วง 4 – 13 ปี ด้วยมีปัจจัยหลายอย่างเข้ามา เกี่ยวข้อง ได้แก่ การสวมบทบาท ความรู้สึกร่วม ดังนั้น การส่งเสริมพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม จึงควรส่งเสริมในช่วงวัยดังกล่าว ซึ่งเป็นช่วงแห่งการปลูกฝังจริยธรรมอันดีงาม การเสริมสร้าง พฤติกรรมทางสังคม โดยเฉพาะพฤติกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมจะส่งผลให้เด็กมีความคิด ที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เอื้ออาทรกัน มีความเห็นอกเห็นใจกันมากขึ้น

Rushton (1980 อ้างถึงใน นพมาศ ธีรเวคิน, 2545) กล่าวว่า สังคมจะดำรงอยู่ได้ เมื่อคนในสังคมหันมาให้ความสำคัญในเรื่องของการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สมาชิกทุกคน ยึดผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก เมื่อมีการเสียสละหรือพฤติกรรมเพื่อผู้อื่น เป็นหน้าที่

ของทุกคนในสังคมที่ต้องร่วมกันสร้างจิตใจที่เอื้อเพื่อเอื้อแก่และเสียสละต่อกัน จิตใจที่เอื้อเพื่อและเสียสละควรเปิดกว้าง และยอมรับผู้อื่น การยอมรับซึ่งกันและกันเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกต่อกัน พฤติกรรมเพื่อผู้อื่นหรือการเสียสละ เป็นสภาวะที่เกิดจากการกล่อมเกลาล่อหลอมของสถาบันศาสนา สถาบันครอบครัว และสถาบันการศึกษา โดยเฉพาะเมื่อทุกสถาบันร่วมกันกล่อมเกลาล่อหลอมเด็กที่เติบโตไปเป็นสมาชิกของสังคมในอนาคต

พฤติกรรมเสริมสร้างสังคมเป็นพฤติกรรมทางบวกที่ช่วยส่งเสริมการให้ความร่วมมือในการทำงานหรือทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน เช่น ความสามัคคี เอื้อเพื่อเอื้อแก่ ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน จิตใจของผู้ที่มีพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมจะไวต่อความต้องการของผู้อื่น สามารถเกิดความเห็นอกเห็นใจ ความสงสาร และความปรารถนาที่จะช่วยเหลือผู้อื่นที่มีความทุกข์จนแสดงออกเป็นพฤติกรรมเอื้ออาทรต่อผู้อื่น บางครั้งต้องเสียผลประโยชน์ส่วนตัวไปโดยไม่หวังผลตอบแทนใดๆ Baumeister และ Bushman (2008) แบ่งพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมเป็น 4 ประเภท ได้แก่ 1) การให้ความร่วมมือกัน เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นเพื่อที่จะให้ไปถึงเป้าหมายร่วมกัน 2) การให้อภัย เมื่อผู้อื่นทำไม่ดีเราก็รู้จักให้อภัย 3) การอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์เดียวกัน ปฏิบัติตามกฎหมายที่วางไว้ 4) การตกลงที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

การทำให้บุคคลได้รับรู้พฤติกรรมทางสังคมของตนเองเป็นวิธีหนึ่งในการพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม เนื่องจากการรับรู้พฤติกรรมตนเองทำให้บุคคลรู้จักตนเอง รู้จักบุคคลอื่นรอบตัวทั้งทางบวกและทางลบ สุวรี ศิวะแพทย์ (2549) กล่าวไว้ว่า การศึกษาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมจะเป็นการสร้างสรรคพฤติกรรมดี นำปรารถนาให้เกิดขึ้นในตัวบุคคลหรือในกลุ่มชน และหาแนวทางป้องกันพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมไม่ให้เกิดขึ้น ลักษณะของผู้มีพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม ได้แก่ 1) ไม่ทำความเดือดร้อนให้ผู้อื่น 2) เป็นผู้มีน้ำใจ รู้จักแบ่งปัน ไม่เห็นแก่ตัวมากเกินไป รู้จักเสียสละ 3) สามารถควบคุมอารมณ์ได้ เมื่อเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ 4) มีความอ่อนน้อมถ่อมตน มีสัมมาคารวะ 5) ยินดีชื่นชมในคุณงามความดีและความสามารถของผู้อื่น 6) ไม่หลงความคิด ความรู้ พร้อมที่จะบอกเล่าให้ผู้อื่นทราบ (สุรางค์ ใคว์ตระกูล, 2550)

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura อธิบายไว้ว่า พฤติกรรมทางสังคมทั้งพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมและพฤติกรรมต่อต้านสังคม เน้นความสำคัญของการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือเลียนแบบจากตัวแบบ ซึ่งตัวแบบอาจเป็นได้ทั้งบุคคล เช่น ครู เพื่อน หรือสื่ออื่นๆ เช่นภาพยนตร์โทรทัศน์ การ์ตูน หนังสือ ตัวแบบจะมีอิทธิพลอย่างมากต่อพฤติกรรมของบุคคลที่เลียนแบบ ดังนั้น การแสดงออกทางพฤติกรรมของผู้ใหญ่ในครอบครัว โรงเรียน สถาบันการศึกษา ผู้นำในสังคม ศิลปิน ดารา และบุคคลสาธารณะ จำเป็นต้องตระหนักถึงความเหมาะสมในการแสดงพฤติกรรมต่างๆ เพราะพฤติกรรมที่บุคคลเหล่านั้นแสดงออกมา

ย่อมมีผลต่อพฤติกรรมของเยาวชนในสังคม (Bandura, อ้างถึงใน สุรางค์ ใ้วตระกูล, 2550) การส่งเสริมพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมแก่เด็กวัยอนุบาลเป็นสิ่งสำคัญอันจะก่อให้เกิดเป็นบุคลิกภาพ และลักษณะนิสัยที่ดีในอนาคต ด้วยธรรมชาติของเด็กวัยนี้เรียนรู้ได้ดีผ่านการเลียนแบบ ดังนั้น การที่ครูเป็นแบบอย่าง สร้างบรรยากาศ และเลือกใช้ตัวแบบที่จูงใจให้เด็กเลียนแบบพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม จึงเป็นวิธีการหนึ่งในการส่งเสริมพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมแก่เด็ก

นิทานหรือเรื่องเล่าเป็นสื่อที่เหมาะสมสำหรับเด็กวัยอนุบาล นิทานที่มีเรื่องราวสอดคล้องกับลักษณะหรือปัญหาของเด็กและกลุ่มเด็กสามารถส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของเด็กได้อย่าง น่าอัศจรรย์ใจ เด็กจะมีประสบการณ์ร่วมกับเรื่องราวและการคลี่คลายปมปัญหาจากนิทานแล้ว นำมาเทียบเคียงกับสถานการณ์ของตนเอง (Calgren, 2008) ดังนั้น การเลือกนิทานหรือเรื่องเล่า ที่มีเนื้อหาเฉพาะเจาะจงกับลักษณะเด็กแต่ละวัย จะสามารถสร้างแรงบันดาลใจให้เด็กคล้อยตาม เรื่องราวในนิทานหรือเรื่องเล่า อันนำไปสู่การแสดงออกที่สอดคล้องกับนิทานหรือเรื่องเล่านั้นๆ ได้

เรื่องราวทางสังคมเป็นแนวคิดของ Carol Gray สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อช่วยพัฒนาทักษะ ทางสังคมแก่เด็กออทิสติก เป็นวิธีที่ได้รับการยอมรับและนำไปทดลองใช้อย่างแพร่หลาย มีการใช้เรื่องราวทางสังคมเป็นเครื่องมือในการสอนเด็กให้มีพัฒนาการดีขึ้น ช่วยลดพฤติกรรม ไม่พึงประสงค์ สร้างพฤติกรรมใหม่และคงพฤติกรรมที่เหมาะสมไว้อย่างต่อเนื่อง เพิ่มความเข้าใจ หยิ่งรู้อารมณ์ ความรู้สึกของผู้อื่น รวมถึงช่วยพัฒนาทักษะ การสื่อสาร แม้ว่าเรื่องราวทางสังคม สร้างขึ้นเพื่อมุ่งเสริมสร้างทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก อย่างไรก็ตามมีนักวิจัยได้ทดลองใช้ เรื่องราวทางสังคมกับเด็กกลุ่มอื่นๆ เช่นกัน เรื่องราวทางสังคมเป็นเรื่องเล่าสั้นๆ กำหนด ลักษณะเฉพาะที่อธิบายสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งในสังคม มีลักษณะอธิบายแนวคิดและ ทักษะทางสังคมที่เหมาะสมและมีความหมาย เรื่องราวทางสังคมแต่ละเรื่องมีวัตถุประสงค์และ เป้าหมายในการแก้ปัญหาทางสังคมของบุคคล เรื่องราวทางสังคมสามารถปรับใช้ได้ ทุกสถานการณ์ ทุกสถานที่ อุปกรณ์ที่ใช้ไม่จำเป็นต้องใช้อุปกรณ์เฉพาะ ราคาแพง หรือสิ่งแวดล้อม ที่เฉพาะเจาะจง ทำให้เด็กเข้าใจได้ง่าย ไม่เบื่อหน่าย เกิดประโยชน์กับเด็กทุกวัย ทุกอายุ และ ทุกพัฒนาการ (Gray, 2000) โดยเรื่องราวทางสังคมมีลักษณะเฉพาะ ได้แก่ 1) เป็นเรื่องราว เฉพาะเจาะจงในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง หรือพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งที่ได้รับการ เลือกแล้ว 2) เป็นเรื่องราวที่สั้น ไม่ซับซ้อน กระชับ เป็นเรื่องใกล้ตัวเด็ก 3) ใช้ถ้อยคำสั้นๆ ง่ายๆ เป็นถ้อยคำเชิงบวก 4) ใช้ภาพประกอบที่สัมพันธ์กับเนื้อหา 5) แสดงให้เห็นแนวทางปฏิบัติที่ ถูกต้องชัดเจน

เรื่องราวทางสังคมสามารถนำไปใช้กับเด็กที่มีระดับพัฒนาการปกติแต่มีปัญหาทางสังคมและปัญหาทางพฤติกรรมได้ โดยมีผู้ทำการศึกษาหลายคนด้วยกัน (Gray, 2008) ตัวอย่างเช่น การปรับพฤติกรรมของเด็กที่มีพัฒนาการปกติ ในขณะที่รับประทานอาหารกลางวัน ซึ่ง Tolip และ Hadwin (2006) ใช้การเล่าเรื่องราวทางสังคมที่สร้างขึ้นเฉพาะสำหรับเด็กแต่ละคน ส่งผลให้พฤติกรรมก่อนของเด็กลดลง และ Smith (2009) ที่นำเรื่องราวทางสังคมไปใช้เพื่อแก้ปัญหาการนอนหลับของเด็กอนุบาลที่มีพัฒนาการปกติอย่างได้ผลดี เด็กอนุบาลนอนหลับง่ายและหลับได้นานขึ้น ในขณะที่ Benish และ Bramlett (2011) ใช้เรื่องราวทางสังคมในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กอนุบาลที่มีพัฒนาการปกติ และพัฒนาปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับเพื่อน เห็นได้ว่าเรื่องราวทางสังคมสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับเด็กที่มีพัฒนาการระดับปกติอย่างประสบความสำเร็จเช่นกัน

สังคมไทยที่เคยเป็นสังคมแห่งการช่วยเหลือ สังคมที่คนมีน้ำใจ กลายเป็นสังคมแล้งน้ำใจ และต่างคนต่างอยู่ เนื่องจากผู้คนในสังคมขาดจิตสำนึกในการช่วยเหลือผู้อื่น ไม่เห็นความสำคัญของการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และไม่คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม เด็กอนุบาลที่จะเติบโตขึ้นเป็นสมาชิกในสังคมจึงถูกหล่อหลอมให้กลายเป็นคนเห็นแก่ตัว ทำเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง ไม่กระทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมหรือต่อส่วนรวม จึงควรให้ความสำคัญกับการปลูกฝังและให้ความรู้ในทางที่ถูกต้องแก่เด็กตั้งแต่อ่อนวัยเรียน ผ่านการเล่นและการเลียนแบบพฤติกรรมทางบวกที่ต้องการปลูกฝังแก่เด็ก พฤติกรรมเสริมสร้างสังคมเป็นพฤติกรรมทางบวกที่ส่งเสริมให้เกิดความเห็นอกเห็นใจ ต้องการช่วยเหลือผู้อื่น ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ถือเป็น การสร้างสรรค์พฤติกรรมดีและต้องการให้เกิดขึ้นในเด็ก ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจทำการวิจัยเรื่อง ผลของการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคมที่ต่อพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมให้เกิดขึ้นกับเด็กอนุบาล อันเป็นรากฐานของการพัฒนาจิตสำนึกเพื่อส่วนรวมต่อไป

คำถามวิจัย

การจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคมทำให้พฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาลสูงขึ้นหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาลใน 3 ด้าน ได้แก่ การช่วยเหลือ การแบ่งปัน และการให้ความร่วมมือ

สมมติฐานของการวิจัย

Benish และ Bramlett (2011) ศึกษาเรื่อง การใช้เรื่องราวทางสังคมที่มีต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวและส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ทางบวกของเด็กวัยอนุบาลที่มีพัฒนาการปกติ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การใช้เรื่องราวทางสังคมทำให้เด็กทั้ง 3 คน มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง และมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนดีขึ้น

Smith (2009) ศึกษาเรื่อง การใช้เรื่องราวทางสังคมเพื่อแก้ปัญหการนอนหลับของเด็กอนุบาลที่มีพัฒนาการปกติ ผลการวิจัยพบว่า เทคนิคการใช้เรื่องราวทางสังคมสามารถลดปัญหาการนอนหลับของเด็กอนุบาลได้

Tolip และ Hadwin (2006) ศึกษาเรื่อง การใช้เรื่องราวทางสังคมเพื่อปรับพฤติกรรมการก่อวาระหว่างรับประทานอาหารกลางวันในโรงอาหารของเด็กที่มีพัฒนาการปกติ ผลการวิจัยพิสูจน์ว่า จากการใช้เรื่องราวทางสังคมที่สร้างขึ้นเฉพาะของเด็กแต่ละคน ส่งผลให้เด็ก 3 คน จาก 5 คน มีพฤติกรรมในขณะรับประทานอาหารที่เหมาะสมมากขึ้น และพฤติกรรมการก่อวาลดลง

วิลาวลัย คัดทะจันทร์ (2551) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมการเรียนรู้และฝึกทอสาขายาระหว่างวัยผ่านวัฒนธรรมพื้นบ้านเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กวัยอนุบาลที่มีต่อผู้สูงอายุ ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลองเด็กกลุ่มทดลองมีคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมต่อผู้สูงอายุสูงกว่ากลุ่มควบคุม รวมถึงครูและผู้สูงอายุมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ อยู่ในระดับมาก

จตุพร แสงหาญ (2549) ทำการศึกษาเรื่อง ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบจิตปัญญาที่มีต่อพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า หลังจัดกิจกรรมพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัยสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม และพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัยทุกด้านอยู่ในระดับดีมาก

จากผลการวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ว่า หลังได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคม ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของกลุ่มตัวอย่างสูงขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ เด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1

2. ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคม

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาลในด้าน

1) การช่วยเหลือ 2) การแบ่งปัน และ 3) การให้ความร่วมมือ

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย 16 สัปดาห์

ข้อจำกัดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคมในช่วงกิจกรรมเสรี แต่ไม่ได้ใช้หลักการจัดกิจกรรมเสรีตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย 2546 ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกเล่นอย่างอิสระตามความสนใจ เนื่องจากต้องการกำหนดโอกาสให้เด็กได้รับประสบการณ์จากการฟังเรื่องราวทางสังคมเท่ากันทุกคน ผู้วิจัยจึงจัดให้เด็กหมุนเวียนกันแสดงบทบาทสมมติจนครบทุกคนใน 1 สัปดาห์

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

เรื่องราวทางสังคม หมายถึง เรื่องเล่าที่บรรยายถึงสถานการณ์ทางสังคม และพฤติกรรมของตัวละครที่สอดคล้องกับพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาลที่ผู้วิจัยต้องการส่งเสริม โดยสำรวจข้อมูลพื้นฐานและสังเกตพฤติกรรมของเด็ก นำมาสร้างเป็นเรื่องราวที่มีลักษณะเฉพาะ เหมาะสมกับความต้องการและบริบทของเด็กอนุบาล จำนวน 6 เรื่อง เพื่อช่วยให้เด็กอนุบาลเรียนรู้ และเข้าใจสถานการณ์ที่เกิดขึ้น สามารถปรับตัวและแสดงพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมได้อย่างเหมาะสม โดยยึดแนวทางการแต่งเรื่องราวทางสังคมตามแนวคิดของ Gray คือ มีลักษณะเป็นเรื่องราวเฉพาะเจาะจงสำหรับกลุ่มเด็ก ในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง หรือพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งที่ได้รับการเลือกแล้ว

การจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคม หมายถึง การดำเนินการสอนของครูโดยแต่งเรื่องราวทางสังคมที่มีความเฉพาะเจาะจงกับกลุ่มเด็ก และนำเรื่องราวทางสังคมที่แต่งขึ้นไปใช้ทำกิจกรรม เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมแก่เด็กอนุบาล ให้เด็กได้ซึมซับตัวแบบที่ดีผ่านการฟัง การมอง และการแสดงตามบทบาท แบ่งการดำเนินงานเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การสร้างเรื่องราวทางสังคม เป็นการสำรวจข้อมูลพื้นฐานและสังเกตพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมเสริมสร้างสังคมที่ต้องการส่งเสริม แล้วนำไปแต่งเรื่องราวทางสังคมที่มีลักษณะเฉพาะและเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 2 การลงมือปฏิบัติ เป็นการดำเนินการใช้เรื่องราวทางสังคมที่แต่งขึ้นในกลุ่มใหญ่และกลุ่มย่อย โดยให้เด็กรับประสบการณ์ผ่านการฟังและทำตามตัวแบบในสถานการณ์ต่างๆ ประกอบด้วยกิจกรรม 2 ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 1 การรับประสบการณ์ใหม่ เป็นการเล่าเรื่องราวทางสังคมให้เด็กกลุ่มใหญ่ฟัง โดยสปีดาร์แรกเล่าเรื่องราวทางสังคมประกอบภาพ และสปีดาร์ที่ 2 เล่าเรื่องราวทางสังคมประกอบโต๊ะนิทาน ประกอบด้วย การนำเข้าสู่เรื่องราวทางสังคม การเล่าเรื่องราวทางสังคม และการสรุปเรื่องราวทางสังคม

ชั้นที่ 2 การฝึกฝนพฤติกรรม เป็นการจัดกิจกรรมกลุ่มย่อย 5 – 6 คน ต่อเนื่องจากการฟังเรื่องราวทางสังคม ประกอบด้วย มุมที่ครูชี้แนะ ได้แก่ การเล่าเรื่องราวทางสังคม การเล่นบทบาทสมมติ และสนทนาสะท้อนความรู้สึก เพื่อเป็นการทบทวนความรู้และประสบการณ์ที่เด็กได้รับ และมุมที่เด็กทำกิจกรรมด้วยตนเอง ได้แก่ การอ่านหนังสือ การทำศิลปะ การเล่นหุ่นตัวละคร และการเล่นเกม

พฤติกรรมเสริมสร้างสังคม หมายถึง การกระทำต่างๆ ของเด็กที่แสดงออกต่อเพื่อน ในขณะที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์หรือทำกิจกรรมในห้องเรียนร่วมกัน โดยเป็นการแสดงออกที่สอดคล้องกับข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรม และการสังเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

การช่วยเหลือ หมายถึง การที่เด็กพบผู้ที่มีปัญหาหรือต้องการความช่วยเหลือ แล้วแสดงออกถึงการลงมือ ลงแรง สละเวลากระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อให้งานหรือกิจกรรมนั้นเสร็จสิ้นหรือพ้นจากปัญหานั้น

การแบ่งปัน หมายถึง การที่เด็กแสดงออกถึงความมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ โดยให้หรือมอบสิ่งของ ของเล่น ของใช้ที่ตนเองมีหรือครอบครองอยู่แก่ผู้อื่นเป็นการชั่วคราว หรือถาวร และก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ที่ได้รับ

การให้ความร่วมมือ หมายถึง การที่เด็กมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน มีการวางแผนการทำงานร่วมกัน เสนอแนะความคิดเห็น หรือคำแนะนำในการทำกิจกรรมต่างๆ

เด็กอนุบาล หมายถึง เด็กอนุบาลชั้นปีที่ 2 โรงเรียนวัดเฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. เป็นแนวทางสำหรับครู ในการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล
2. เป็นแนวทางสำหรับครูและผู้สนใจ ในการใช้เรื่องราวทางสังคมเพื่อส่งเสริมและปรับพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของเด็กอนุบาล

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องผลของการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมการเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล ผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ทฤษฎีเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ด้านอารมณ์ – สังคม
 - 1.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมของ Erikson
 - 1.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura
 - 1.3 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม
 - 1.3.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของPiaget
 - 1.3.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Kohlberg
2. พัฒนาการทางอารมณ์ – สังคมของเด็กอนุบาล
 - 2.1 ความหมายของพัฒนาการทางอารมณ์ – สังคม
 - 2.2 ความสำคัญของพัฒนาการทางอารมณ์ – สังคม
 - 2.3 การส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์ – สังคมในเด็กอนุบาล
3. พฤติกรรมเสริมสร้างสังคม
 - 3.1 ความหมายของพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม
 - 3.2 ความเป็นมาของพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม
 - 3.3 ประเภทของพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม
4. เรื่องราวทางสังคม
 - 4.1 ความหมายและประโยชน์ของเรื่องราวทางสังคม
 - 4.2 ขั้นตอนการเขียนเรื่องราวทางสังคม
 - 4.3 แนวทางการเขียนเรื่องราวทางสังคม
 - 4.4 วิธีการใช้เรื่องราวทางสังคม
 - 4.5 ข้อเสนอแนะในการใช้เรื่องราวทางสังคม

5. การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กอนุบาล
 - 5.1 หลักการและขั้นตอนการจัดกิจกรรม
 - 5.2 การแสดงบทบาทสมมติ
 - 5.1.1 ความหมายของการแสดงบทบาทสมมติ
 - 5.1.2 จุดมุ่งหมายของการแสดงบทบาทสมมติ
 - 5.1.3 หลักการจัดกิจกรรมโดยใช้บทบาทสมมติ
 - 5.1.4 ประโยชน์ของการใช้บทบาทสมมติ
 - 5.2 นิทานสำหรับเด็กอนุบาล
 - 5.2.1 ความหมายของนิทาน
 - 5.2.2 การเลือกนิทาน
 - 5.2.3 เทคนิคและวิธีการเล่านิทาน
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. ทฤษฎีเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ด้านอารมณ์ – สังคม

1.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมของ Erikson

Erikson (อ้างถึงใน พรหมทิพย์ ศิริวรรณบุศย์, 2547) เชื่อว่า การพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลได้รับอิทธิพลมาจากสิ่งแวดล้อม แต่จะมีอิทธิพลไปในรูปใดขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่เด็กได้รับ หรือสถานการณ์ที่พบเห็นมา สังคมให้อิสระและโอกาสแก่เด็ก แต่ขณะเดียวกันสังคมกำหนดขอบเขตให้เด็กทำสิ่งที่สังคมต้องการด้วย โดยพัฒนาการทางด้านร่างกายเป็นตัวนำไปสู่พัฒนาการขั้นต่อไป สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาคือ แรงขับภายในร่างกาย อิทธิพลจากวัฒนธรรม และความแตกต่างของแต่ละบุคคล

Erikson แบ่งระยะพัฒนาการของเด็กเป็นขั้นต่างๆ 8 ขั้น โดยใช้อายุเป็นเกณฑ์ ซึ่งพัฒนาการแต่ละขั้นจะติดต่อกัน โดยขั้นที่เกี่ยวข้องกับเด็กอนุบาล 3 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ความรู้สึกไว้วางใจ หรือรู้สึกไม่ไว้วางใจ (Sense of Trust หรือ Sense of Mistrust) ช่วงอายุ 0 - 2 ปี Erikson เน้นว่าขั้นนี้เป็นพื้นฐานของการพัฒนาขั้นต่อไป โดยขั้นอยู่กับพัฒนาการในระยะปีแรกของชีวิต เป็นระยะที่เด็กเกิดความรู้สึกไว้วางใจหรือไม่ไว้วางใจ สิ่งแวดล้อมที่สำคัญที่สุดของเด็กวัยนี้ ได้แก่ พ่อ แม่ และผู้เลี้ยงดู ลักษณะที่ปรากฏชัดเจนในเด็กเล็ก คือ การยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง (Ego Centric) สังเกตได้จากการเล่น หรือการหิวฉวย

ทุกอย่างเข้าหาตนเอง เด็กมักตามใจตนเอง ถือตนเองเป็นใหญ่ วิธีที่เด็กตัดสินใจว่าโลกนี้ไว้วางใจได้หรือไม่ นั่นวัดได้จากการที่เด็กได้รับความสุขสบายทางร่างกายมากน้อยเพียงไร และมีสิ่งที่ทำให้กลัวมากน้อยเพียงไร ดังนั้น ลักษณะการเลี้ยงดูที่เด็กได้รับจึงเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากเด็กในวัยทารกนี้ยังไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ เด็กต้องการความอบอุ่น ต้องการอาหารที่เหมาะสมอย่างเพียงพอ และสม่ำเสมอ ต้องการความรัก ต้องการให้มีคนคอยปกป้อง คุ้มครอง ถ้าหากเด็กได้รับสิ่งเหล่านี้เพียงพอจะทำให้เด็กมีความมั่นใจ ไว้วางใจในสภาพแวดล้อมของตนเอง แต่ถ้าเด็กขาดสิ่งต่างๆ เหล่านี้ หรือได้รับไม่สม่ำเสมอจะทำให้เด็กรู้สึกหวาดหวั่น ภาวะไม่ไว้วางใจในสภาพแวดล้อมของตน และแสดงออกด้วยการร้องกวน โยเย ไม่ดูคนม หรือไม่สบายบ่อยๆ โดยไม่มีสาเหตุทางร่างกาย เช่น ท้องเสีย อาเจียน สุดท้ายจะส่งผลให้เด็กกลายเป็นคนขี้อาย ไม่ไว้วางใจผู้อื่น หรือเรียกความรู้สึกสนใจจากผู้อื่นมากเกินไป หากว่าเด็กรู้สึกไม่ไว้วางใจหรือยึดตนเองเป็นใหญ่ จะเป็นอุปสรรคต่อพัฒนาการทางสังคม คือ เด็กไม่รู้จักรับและทำให้ผู้อื่นทำให้เข้าสังคมกับผู้อื่นไม่ได้

ขั้นที่ 2 ความรู้สึกเชื่อมั่นในตนเอง หรือสงสัยไม่แน่ใจในความสามารถของตนเอง (Sense of Autonomy หรือ Sense of Doubt and Shame) ช่วงอายุ 2 - 3 ปี เป็นระยะที่เด็กพัฒนาบุคลิกภาพในเชิงความเป็นตัวของตัวเอง หรือความละอาย - ไม่แน่ใจ ในวัยนี้พัฒนาการทางร่างกายของเด็กถึงระยะที่สามารถควบคุมกล้ามเนื้อหูรูดของอวัยวะขับถ่ายได้ เด็กจะเกิดความรู้สึกว่า เขามีอิสระในการกระทำบางอย่าง และเกิดความตั้งใจจะทำพฤติกรรมนั้นให้เป็นไปตามที่ต้องการ เด็กวัยนี้ความจำ การรับรู้และการทำงานของสมองขึ้น มีอิสระในการสำรวจสิ่งแวดล้อม ช่วยส่งเสริมให้ตนเป็นปัจจุบัน มีความแข็งแรงยิ่งขึ้น สิ่งที่ควรเน้น คือ การฝึกให้เด็กรู้จักเรื่องเวลาและสถานที่ แต่หากเด็กได้รับการฝึกอย่างเข้มงวดมากเกินไป จะทำให้เกิดความคับข้องใจ วิธีการลดความคับข้องใจของเด็ก คือ แสดงพฤติกรรมที่ถอยหลังไปสู่แบบเดิม เช่น ทำตัวเหมือนทารก ไม่ยอมพูด หรือพูดไม่ชัด จู้จี้เรื่องอาหาร ไม่ยอมนอน หรือเป็นเด็กเจ้าอารมณ์ ทำให้เกิดการสร้างบุคลิกภาพแบบยอมตาม คือ ต้องคอยตามหลังผู้อื่นอยู่เรื่อยไปเพราะไม่แน่ใจในสิ่งที่ตนเองทำ แต่ถ้าเด็กได้รับการฝึกด้วยความรักความเข้าใจ เด็กจะเกิดความมั่นใจ รู้สึกมีอิสระที่สามารถควบคุมตนเองได้ และก่อให้เกิดบุคลิกภาพแบบเป็นตัวของตัวเอง

ขั้นที่ 3 การเป็นผู้ริเริ่มหรือรู้สึกผิด (Sense of Initiative หรือ Sense of Guilt) ช่วงอายุ 3 - 5 ปี ในวัยนี้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์ เนื่องจากสภาพแวดล้อมทำทนายให้เด็กพยายามทำงานเฉพาะอย่างให้สำเร็จด้วยตนเอง พยายามแสดงความสามารถใหม่ๆ ออกมามากที่สุดเท่าที่มี ถึงแม้จะไม่สำเร็จ ก็จะไม่ล้มความล้มเหลวและตั้งต้นใหม่ได้อย่างรวดเร็ว ถ้าเด็กได้รับการส่งเสริมถูกวิธี จะเป็นการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ให้กับเด็ก แต่ในทางตรงกันข้ามหากเด็ก

ถูกตำหนิตีดยุติทุกครั้งทำงานไม่สำเร็จ จะเกิดความรู้สึกผิด เด็กจะเลียนแบบและอยากทำ
 สิ่งต่างๆ ให้ดีเท่ากับผู้ใหญ่ โดยพยายามทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง อีกทั้ง เด็กวัยนี้มีความมุ่งมั่น
 เอาแต่ใจตนเองเริ่มมีจินตนาการ หรือคนอื่นๆ ผู้ใหญ่จึงควรสอนและเป็นตัวอย่างในการแสดงออก
 ทางอารมณ์ และการหาทางออกด้วยพฤติกรรมที่เหมาะสม ผู้ใหญ่ควรตอบสนองของความอยากรู้
 อยากรู้อยากเห็นของเด็กตามสมควร เพื่อสร้างนิสัยสนใจใฝ่รู้ อยากรู้อยากเห็นให้เด็ก อันเป็นการส่งเสริม
 ความคิดริเริ่ม เด็กที่ถูกผู้ใหญ่ลงโทษ หรือแสดงความไม่พอใจในความอยากรู้อยากเห็นของตน
 จะเข้าใจว่าตนเองมีความผิด ไม่กล้าจะพูด ถาม กลายเป็นเด็กหงอยเหงาหรือมองโลกในแง่ร้าย

1.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมนำมาใช้อธิบายการพัฒนาทักษะหลายๆ ทักษะเกี่ยวกับ
 พฤติกรรมเสริมสร้างสังคม และนักจิตวิทยาพยายามนำทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมมาใช้
 ในการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม (Bar-tal, 1976)

Bandura (1977, อ้างถึงใน สุรางค์ ไคว้ตระกูล, 2550) อธิบายไว้ว่า มนุษย์เรียนรู้
 โดยการสังเกตหรือการเลียนแบบจากบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว สิ่งแวดล้อมและตัวผู้เรียน
 มีความสำคัญเท่าๆ กัน มนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัวอยู่เสมอ การเรียนรู้เกิดจาก
 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและสิ่งแวดล้อม ซึ่งผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อกันและกัน
 การเรียนรู้พฤติกรรมสำคัญต่างๆ ทั้งพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมและพฤติกรรมต่อต้านสังคม
 เน้นความสำคัญของการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือเลียนแบบจากตัวแบบ อาจเป็นได้ทั้งตัวบุคคล
 จริงๆ เช่น ครู เพื่อน ภาพยนตร์โทรทัศน์ การ์ตูน รวมทั้งจากการอ่านหนังสือด้วย การเรียนรู้
 พฤติกรรมจากการสังเกตและเลียนแบบ ประกอบด้วย 2 ชั้น ดังนี้

- 1) ชั้นได้มาซึ่งการรับรู้ (acquisition) ทำให้สามารถแสดงพฤติกรรมได้ โดยให้
 ความสำคัญกับความใส่ใจเลือกสิ่งเร้าในการเลือกตัวแบบ มีส่วนประกอบที่สำคัญ 3 ลำดับ ได้แก่
 ความใส่ใจเลือกสิ่งเร้า (selective attention) การเข้ารหัส (coding) และการจดจำ (retention) ซึ่ง
 ส่วนประกอบทั้ง 3 นี้ถือได้ว่าเป็นกระบวนการทางพุทธิปัญญา เริ่มต้นขึ้นตั้งแต่มีการสังเกตเห็นตัว
 แบบ ใส่ใจในตัวแบบ บันทึกข้อมูลที่ได้ จนกระทั่งสามารถแสดงพฤติกรรมเลียนแบบตัวแบบได้
- 2) ชั้นการกระทำ (performance) เป็นขั้นที่ขึ้นอยู่กับผู้เรียนหรือเด็กที่จะแสดงออก
 พฤติกรรมที่ได้รับออกมา เป็นการลงมือกระทำหรือแสดงพฤติกรรมที่เลียนแบบมาจากตัวแบบ
 แต่ขึ้นอยู่กับตัวผู้สังเกตเองว่าจะกระทำหรือไม่กระทำก็ได้ นอกจากนี้ความใส่ใจหรือสิ่งเร้าที่มีต่อ
 ตัวแบบมีบทบาทสำคัญในการเลือกตัวแบบด้วย

Bandura (1977, อ้างถึงใน สุรางค์ โค้วตระกูล, 2550) กล่าวถึงกระบวนการสำคัญในการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเรียนรู้โดยตัวแบบว่ามีทั้งหมด 4 กระบวนการ ดังนี้

1) กระบวนการความใส่ใจ ความใส่ใจของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญมาก ถ้าผู้เรียนไม่มีความใส่ใจในการเรียนรู้ การสังเกตหรือการเลียนแบบจะไม่เกิดขึ้น ดังนั้น ความใส่ใจจึงเป็นสิ่งแรก que ผู้เรียนต้องมี ผู้เรียนต้องรับรู้ส่วนประกอบสำคัญของตัวแบบซึ่งมีอิทธิพลต่อความใส่ใจของผู้เรียนมีหลายอย่าง เช่น เป็นผู้มีเกียรติสูง มีความสามารถสูง หน้าตาดี การแต่งตัว การมีอำนาจที่จะให้รางวัลหรือลงโทษ คุณลักษณะของผู้เรียนมีความสัมพันธ์กับกระบวนการความใส่ใจ ตัวอย่างเช่น วัยของผู้เรียน ความสามารถด้านพุทธิปัญญา ทักษะการใช้อวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกาย การเห็นคุณค่าในตนเอง ความต้องการและทัศนคติของผู้เรียน คุณลักษณะเหล่านี้เป็นตัวแปรซึ่งจำกัดขอบเขตของการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเลียนแบบจากตัวแบบ

2) กระบวนการจดจำ การที่ผู้เรียนหรือผู้สังเกตสามารถเลียนแบบหรือแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบได้ เพราะผู้เรียนบันทึกการกระทำของตัวแบบด้วยถ้อยคำหรือภาพพจน์ที่ผู้เรียนสังเกตพบเอาไว้ในใจ จนสามารถจดจำและแสดงพฤติกรรมเลียนแบบสิ่งที่เรียนรู้จากตัวแบบได้ ทำให้ผู้เรียนสามารถแสดงพฤติกรรมได้ดีกว่าผู้ที่แค่สังเกต หรือกระทำสิ่งอื่นไปด้วย ในขณะที่สังเกตตัวแบบ นอกจากนี้ถ้าผู้สังเกตหรือผู้เรียนมีโอกาสได้เห็นตัวแบบแสดงสิ่งที่จะต้องเรียนรู้ซ้ำ ถือเป็นความช่วยเหลือในกระบวนการจดจำให้บันทึกสิ่งที่ผู้เรียนสังเกตจากตัวแบบไว้ในความจำระยะยาว ดังนั้น ผู้เรียนจึงสามารถจดจำได้แม้เวลาผ่านไปนานๆ

3) กระบวนการเลียนแบบ หรือแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบ เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนแปรภาพที่สังเกตหรือสิ่งที่จำไว้ด้วยการเข้ารหัสเป็นถ้อยคำ แล้วแสดงออกมาเป็นการกระทำหรือพฤติกรรมเหมือนกับตัวแบบ ปัจจัยสำคัญของกระบวนการนี้คือ ความพร้อมด้านร่างกายและทักษะที่จำเป็นต้องใช้ในการเลียนแบบของผู้เรียน ถ้าหากผู้เรียนไม่มีความพร้อมส่งผลให้ไม่สามารถแสดงพฤติกรรมเลียนแบบได้ การแสดงพฤติกรรมเลียนแบบของแต่ละบุคคลจะแตกต่างกันไป ผู้เรียนบางคนอาจทำได้ดีกว่าตัวแบบที่ตนสังเกต บางคนสามารถเลียนแบบได้เหมือนมาก บางคนอาจทำได้ไม่เหมือนตัวแบบเพียงแต่คล้ายคลึงเท่านั้น

4) กระบวนการการจูงใจ ผู้เรียนควรมีแรงจูงใจในการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบที่สังเกต เนื่องจากผู้เรียนมักเกิดคาดหวังว่าการเลียนแบบจะนำประโยชน์มาให้ เช่น การได้รับแรงเสริมหรือรางวัล คิดว่าการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบทำให้หลีกเลี่ยงปัญหาได้ในห้องเรียนเวลาครูให้รางวัลหรือลงโทษพฤติกรรมของนักเรียนคนใดคนหนึ่ง นักเรียนทั้งห้องจะเรียนรู้โดยการสังเกตและเป็นแรงจูงใจให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมหรือไม่แสดงพฤติกรรม เช่น

นักเรียนคนหนึ่งทำการบ้านเรียบร้อยแล้วได้รับรางวัลหรือการชมเชยจากครู กลายเป็นตัวแบบให้แก่เด็กคนอื่น ๆ พยายามทำการบ้านมาส่งครูให้เรียบร้อย แต่ถ้าเด็กคนหนึ่งถูกทำโทษเนื่องจากเอาของมารับประทานในห้องเรียน เป็นตัวแบบของพฤติกรรมที่นักเรียนทั้งชั้นไม่ปฏิบัติ

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura เพื่อสร้างพฤติกรรมทางสังคม ยังเน้นที่การใช้การเสริมแรงและการใช้ตัวแบบ (Bar-tal, 1976) มีรายละเอียดดังนี้

1) การเสริมแรงเป็นการชักจูงให้เกิดการกระทำ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมพิจารณาถึงการเสริมแรงว่าเป็นปัจจัยสำคัญของการปรับพฤติกรรม ระดับของการเสริมแรงมีความสัมพันธ์ในการจูงใจให้เกิดพฤติกรรมและทำให้พฤติกรรมนั้นเกิดบ่อยขึ้น ผู้กระทำจะทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองโดยหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ และผู้กระทำหวังว่าการที่ตนได้กระทำพฤติกรรมซึ่งเป็นที่ยอมรับในทางดี ย่อมได้รับรางวัลหรือผลตอบแทนจากการกระทำ บุคคลจะเรียนรู้ว่าพฤติกรรมใดกระทำแล้วได้รับผลทางบวกหรือการกระทำใดได้ผลทางลบ โดยเรียนรู้เหล่านี้เริ่มต้นตั้งแต่แรกเกิดไปตลอดชีวิต การเสริมแรงนั้นมีการเสริมแรงทางบวกและการทางลบ

2) การใช้ตัวแบบ เป็นการเสริมแรงรูปแบบหนึ่งเพื่อให้เกิดพฤติกรรมขึ้น โดยเริ่มจากการสังเกตพฤติกรรม มีความพยายามเลียนแบบพฤติกรรมที่ได้พบเห็นมา และทบทวนพฤติกรรมนั้นๆ จากการศึกษางานของ Bandura ให้เด็กสังเกตตัวแบบนั้น พบว่า เมื่อตัวแบบแสดงพฤติกรรมใดแล้วได้รับรางวัล ถือเป็นพฤติกรรมที่น่าสนใจ เด็กจะสังเกตพฤติกรรมนั้นและจำได้จากนั้นก็ปฏิบัติตาม และหวังจะได้รับรางวัลเช่นเดียวกับที่ตัวแบบทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมที่ใช้ตัวแบบ ผู้เรียนเป็นผู้สังเกตตัวแบบที่ตนเองอยากเลียนแบบจัดเป็นการเรียนรู้ที่สำคัญอย่างยิ่ง เด็กเรียนรู้ จดจำ และแสดงพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมได้ดี หากพ่อแม่ ครู หรือผู้อื่นให้คำชมหรือให้รางวัลหลังจากที่เด็กแสดงพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม เช่น หากการช่วยเหลือผู้อื่นมีผลดีตามมาเสมอ เด็กจะพัฒนาการช่วยเหลือไปตลอดชีวิต แต่ถ้าหากการช่วยเหลือเป็นผลให้ผู้ช่วยเหลือเกิดความอายหรือรู้สึกไม่ดี เด็กจะลังเลในการช่วยเหลือครั้งต่อไป

1.3 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม

1.3.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Piaget

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Piaget โดยได้แบ่งพัฒนาการทางด้านจริยธรรมออกเป็น 2 ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 1 ระยะเวลาที่ยอมรับกฎเกณฑ์จากผู้อื่น (heteronymous) เด็กจะรู้สึกถึงหน้าที่ รู้จักเชื่อฟังกฎเกณฑ์ พวกเขาได้รับสิ่งต่างๆ จากภายนอก และเห็นพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ระยะเวลาที่ผ่านมาทำให้เริ่มมองทุกอย่างตามความเป็นจริง ถูกเป็นถูก ผิดเป็นผิด เป็นจุดเริ่มต้นสำคัญในการตัดสินใจซึ่งอยู่ในขอบเขตที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 2 ระยะยอมรับการเปลี่ยนแปลงของกฎเกณฑ์ (autonomous) เป็นขั้นที่เด็กมีพัฒนาการทางการตัดสินใจมากขึ้น เด็กใช้เหตุผลโดยคำนึงถึงความยุติธรรม ในระยะนี้เด็กเริ่มยึดตนเองเป็นศูนย์กลางน้อยลง ให้ความสำคัญกับผู้อื่นมากขึ้น เด็กคิดในสิ่งที่ เป็นไปได้จริง เป็นขั้นเป็นตอน และแสดงพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมออกมามากขึ้น

Piaget เชื่อว่าการที่บุคคลจะพัฒนาจากขั้นยอมรับกฎเกณฑ์จากผู้ที่มีอำนาจเหนือตนมายังขั้นการยอมรับการเปลี่ยนแปลงของกฎเกณฑ์นี้เกิดจากการที่บุคคลได้สัมผัสกับ สภาวะรอบตัวที่กว้างขวางขึ้นไปอีกระดับหนึ่ง การมีบทบาทในกลุ่มเพื่อน ในกลุ่มคนในสังคม ประกอบกับพัฒนาการทางสติปัญญาที่มีมากขึ้นตามวุฒิภาวะ สิ่งเหล่านี้ช่วยให้บุคคลสามารถใช้ สติปัญญาและประสบการณ์ของตนเองวิเคราะห์ปรากฏการณ์ต่างๆ ในที่สุดบุคคลก็จะได้ ข้อสรุปต่างๆ ที่เป็นหลักการในใจของตนเอง

1.3.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Kohlberg

Kohlberg ได้แบ่งพัฒนาการออกเป็น 6 ขั้น ดังนี้

- 1) การเชื่อฟังการลงโทษ พิจารณาการถืออึดตายของตัวเองเป็นใหญ่
- 2) การแสวงหารางวัล เป็นเป้าหมายตามลักษณะเฉพาะรายบุคคล และ การแลกเปลี่ยนกันอย่างเสมอภาคตามที่ตกลงกัน เพื่อยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกันในสังคม และเพื่อแสวงหารางวัล
- 3) การทำตามความเห็นชอบของผู้อื่น ความสัมพันธ์และการทำตาม รูปแบบที่ผู้อื่นเห็นชอบ เป็นการแลกเปลี่ยนกันตามความคาดหวัง ความศรัทธา ยึดมั่นไว้วางใจ ต่อผู้อื่น โดยการปฏิบัติที่ดีงามต่อกันตามบทบาทและหน้าที่ของตน
- 4) การทำตามหน้าที่ในสังคม ระบบสังคมและความมีสติรับผิดชอบ ทำให้มีการดำเนินการตามหน้าที่ของตนพึงกระทำในสังคมนั้น เพื่อรักษาระเบียบทางสังคม และทำหน้าที่ของสังคมโดยรวม จึงต้องรักษาสถาบันให้ดำเนินไปอย่างราบรื่น
- 5) การทำตามกฎเกณฑ์และข้อสัญญา สิทธิพื้นฐานทางสังคมที่ใช้กับ ประชาชนโดยรวม จำเป็นต้องยึดถือค่านิยมต่างๆ มากมาย รวมทั้งความคิดเห็นซึ่งมีอยู่เฉพาะกลุ่ม นำมาซึ่งค่านิยมของสังคมร่วมกัน
- 6) การยึดมั่นในธรรมตามหลักสากล หลักจริยธรรมสากล ถือเป็น การแนะแนวทางให้มนุษย์ทำตามข้อกำหนดของสังคมพื้นฐานของแต่ละแห่ง บุคคลจะพัฒนา ความรับผิดชอบชั่วดี และการใช้เหตุผลจนกระทั่งพัฒนาพฤติกรรมของตนเองให้สัมพันธ์กับสังคม ตามสิทธิและหน้าที่อย่างถูกต้องดีงาม

นอกจากนี้ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Kohlberg ได้กล่าวถึงความเกี่ยวข้องระหว่างพัฒนาการทางจริยธรรมและพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมไว้ว่า เด็กมีพัฒนาการทางจริยธรรมเป็นลำดับขั้น ซึ่งเป็นสิ่งสนับสนุนการเกิดพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม

2. พัฒนาการทางอารมณ์ – สังคมของเด็กก่อนวัย

พัฒนาการเป็นกระบวนการเจริญเติบโตและเปลี่ยนแปลงของมนุษย์ในทุกๆ ด้านอย่างมีขั้นตอนและระเบียบแบบแผน เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิจนกระทั่งถึงวาระสุดท้ายของชีวิต การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ค่อยเป็นค่อยไป และเกิดจากหลายปัจจัย (เดอแม็คกี คอทวิช, 2549) ดังนั้น พัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็กจึงเป็นสิ่งที่ควรศึกษา เพื่อเป็นพื้นฐาน และสามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรม และการส่งเสริมพฤติกรรมแก่เด็กต่อไป

2.1 ความหมายของพัฒนาการทางสังคม – อารมณ์

มีผู้ให้ความหมายของพัฒนาการทางสังคมไว้ ดังนี้

อารี สตันหนวี (2535) กล่าวว่า พัฒนาการทางสังคม คือการเรียนรู้ทักษะและทัศนคติทางสังคมที่ช่วยให้บุคคลสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างดี

นภเนตร ธรรมบวร (2540) ให้ความหมายไว้ว่า พัฒนาการทางสังคม หมายถึง การเรียนรู้ทักษะในการปฏิสัมพันธ์ที่สลับซับซ้อน ความสามารถในการตอบสนองทางสังคมต่างๆ เช่น มารยาทในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น การเลือกใช้คำพูดที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ นอกจากนี้ รวมถึงความสามารถในการเข้าใจในสถานการณ์ อารมณ์ ความรู้สึกของผู้อื่น การแก้ปัญหาต่างๆ และบทบาททางสังคมของตนเองด้วย

ประณต เค้าฉิม (2549) ให้ความหมายไว้ว่า พัฒนาการทางสังคม คือ พัฒนาการของบุคคลในการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม สามารถประพฤติตามความคาดหวังของสังคม รวมถึงกระบวนการได้มาซึ่งความสามารถและการแสดงพฤติกรรมตามความคาดหวังของสังคม

สรุปได้ว่า พัฒนาการทางสังคม หมายถึง การเรียนรู้ทักษะต่างๆ เพื่อที่จะเข้าเป็นสมาชิกในสังคม โดยแสดงพฤติกรรม ความรู้สึก มารยาท การใช้คำพูด ตลอดจนการปรับตัวให้เข้ากับบุคคลรอบข้าง และสถานการณ์ต่างๆ ตามแบบแผน และกฎเกณฑ์ทางสังคมได้อย่างเหมาะสม

2.2 ความสำคัญของพัฒนาการทางอารมณ์ – สังคม

พัฒนาการทางสังคมและอารมณ์ของเด็กเป็นพัฒนาการพื้นฐานที่สำคัญ และส่งผลต่อการดำรงชีวิตในวัยผู้ใหญ่ต่อไป สุขุมาล เกษมสุข (2547) กล่าวว่า ประสบการณ์ในช่วงอนุบาลสามารถส่งผลให้บุคคลกลายเป็นคนที่เข้มแข็งหรืออ่อนแอได้ และส่งผลกระทบต่อวิธีการ

ตอบสนองต่อโลกรอบตัวของเด็กจนกระทั่งกลายเป็นผู้ใหญ่ หากเด็กมีพัฒนาการด้านอารมณ์และสังคมที่เหมาะสม จะส่งผลต่อสุขภาพจิตที่ดีของเด็ก และเด็กที่มีสุขภาพจิตดีย่อมส่งผลต่อความสำเร็จในการดำรงชีวิตในโรงเรียนมากกว่าเด็กที่มีปัญหาภาวะอารมณ์

วัยอนุบาลเป็นวัยที่เด็กก้าวจากชีวิตในครอบครัว ไปสู่สังคมภายนอก เด็กรู้จักผู้คนมากขึ้น เช่น ครู เจ้าหน้าที่ของโรงเรียน เพื่อนๆ ซึ่งแตกต่างไปจากบุคคลที่คุ้นเคยในครอบครัว เด็กจึงต้องปรับตัวเพื่อจะอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างไม่มีปัญหา การสร้างพื้นฐานพัฒนาการทางอารมณ์และสังคมให้กับเด็ก ควรเริ่มจากบุคคลใกล้ชิด เช่น พ่อ แม่ ครอบครั้ว ครูและเพื่อนๆ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลภายในบ้านเป็นสิ่งที่เด็กสามารถรับรู้และมองเห็นได้ ดังนั้น บุคคลในครอบครั้วควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก เพราะช่วงอายุนี้เป็นช่วงที่กำหนดลักษณะนิสัยทางสังคมในอนาคตของเด็ก อย่างไรก็ตาม พัฒนาการทางอารมณ์และสังคมของเด็กแต่ละคนแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง เช่น การอบรมเลี้ยงดู สภาพแวดล้อม หรือประสบการณ์ที่เคยได้รับในอดีต

2.3 การส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์ – สังคมในเด็กอนุบาล

สุขุมาล เกษมสุข (2547) กล่าวไว้ว่า ความสัมพันธ์อันอบอุ่นของคนในครอบครัว การเรียนรู้จากประสบการณ์ทางสังคมกับบุคคลต่างๆ นอกครอบครัว และจากสถานการณ์สิ่งแวดล้อมอื่นๆ จะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางอารมณ์และสังคมที่ดี การส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์และสังคมของเด็กทำได้ ดังนี้

- 1) สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว มีความรัก ความเมตตาต่อกัน เข้าใจกัน มีน้ำใจต่อกัน ช่วยเหลือกัน บิдамารดา ต้องเป็นตัวอย่างที่ดี และเป็นผู้สร้างบรรยากาศที่ดีในหมู่สมาชิกของครอบครัว จะช่วยให้เด็กเรียนรู้การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น
- 2) ฝึกมารยาททางสังคมให้แก่เด็ก เช่น การไหว้ การทำความเคารพผู้ใหญ่ การเป็นคนยิ้มแย้มแจ่มใส การรู้จักขอบคุณ ขอโทษ การมีมารยาทในการรับประทานอาหาร การใช้คำพูด การรู้จักรอคอยเข้าแถว การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การมีมารยาทที่ดี ช่วยให้เด็กสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น
- 3) ปลูกฝังคุณลักษณะที่ดี เพื่อการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เช่น ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย การให้ความร่วมมือ การให้เกียรติผู้อื่น การรู้แพ้ รู้ชนะ รู้ภัย

4) ให้โอกาสเด็กได้มีประสบการณ์ทางสังคมกับบุคคลอื่นๆ เช่น ให้เด็กเล่นและคบหากับเพื่อนๆ ในละแวกบ้าน ทั้งเพื่อนเพศเดียวกันและเพื่อนต่างเพศ พาลูกไปเข้าสังคมของผู้ใหญ่บ้าง ทั้งในหมู่เครือญาติและเพื่อนๆ ของบิดามารดา โดยบิดามารดาคอยดูแล แนะนำให้ลูกรู้จักเลือกคบเพื่อนที่ดี รู้จักการวางตัว การสร้างมิตรภาพกับบุคคลในระดับต่างๆ

การพัฒนาทางอารมณ์และสังคมสำหรับเด็กในวัยนี้ ต้องฝึกให้เด็กเกิดความไว้วางใจในผู้อื่นเมื่ออยู่ร่วมกัน ทำงานและเล่นร่วมกับผู้อื่นได้ มีความรับผิดชอบในการทำงานต่างๆ ร่วมกับผู้อื่น ให้เด็กเข้าใจข้อตกลงและเกณฑ์ต่างๆ ฝึกให้รู้จักอดทน รอคอยให้ถึงโอกาสของตน ฝึกให้เด็กรับฟังผู้อื่น ชมเชยผู้อื่น

3. พฤติกรรมเสริมสร้างสังคม

สังคมซึ่งมีสมาชิกมีน้ำใจต่อกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวม และทำเพื่อส่วนรวมเป็นหลัก ย่อมทำให้เกิดสังคมที่น่าอยู่ เมื่อกล่าวถึงคำว่า prosocial behavior มีผู้แปลเป็นภาษาไทยมากมายหลายคำ เช่น พฤติกรรมเสริมสร้างสังคม พฤติกรรมช่วยเหลือสังคม พฤติกรรมเอื้อสังคม หรือพฤติกรรมเพื่อสังคม ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้คำว่า “พฤติกรรมเสริมสร้างสังคม”

3.1 ความหมายของพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม

มีผู้ให้ความหมายของพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมไว้ ดังนี้

Bar-tal (1976) กล่าวถึง พฤติกรรมเสริมสร้างสังคมไว้ว่า พฤติกรรมเสริมสร้างสังคมเป็นการช่วยเหลือ การแบ่งปัน การบริจาค ทำด้วยความสมัครใจและไม่มีภาวะผูกพัน เป็นการทำให้ผู้อื่นบรรลุความสำเร็จได้ด้วยการกระทำโดยไม่หวังผลตอบแทน

Gibbs (2003) ให้ความหมายของพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมไว้ว่า หมายถึง การกระทำที่มุ่งหวังทำประโยชน์ให้ผู้อื่น โดยไม่คาดหวังว่าจะได้รับรางวัลหรือค่าตอบแทนใดๆ จากการช่วยเหลือ เป็นการช่วยด้วยความเต็มใจ บางครั้งบุคคลที่ช่วยเหลืออาจต้องพบกับอันตราย

จิราภา เต็งไทรรัตน์ และคณะ (2552) กล่าวว่า พฤติกรรมเสริมสร้างสังคม หมายถึง การกระทำที่ทำเพื่อคนอื่น และกระทำลงไปเพราะเห็นใจผู้อื่น ต้องการช่วยเหลือผู้อื่น โดยแท้จริง การกระทำดังกล่าวต้องมีความตั้งใจทำประโยชน์ให้กับผู้อื่นและกระทำไปโดยสมัครใจ

เต็มศักดิ์ คทวนิช (2549) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมว่าหมายถึง การให้ความช่วยเหลือในเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่มีผู้จำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือจากบุคคลอื่น ไม่ว่าจะเป็นผู้บิเหตุหรืออุบัติเหตุต่างๆ

รวิวรรณ แสงฉาย (2533) ให้ความหมายพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมว่า หมายถึง พฤติกรรมทางสังคมในทางบวกที่ส่งเสริมการให้ความร่วมมือหรือเอื้อเพื่อต่อการกระทำ กิจกรรมต่างๆ ที่สังคมจัดขึ้นหรือสังคมรับรู้ เมื่อเด็กทำพฤติกรรมเหล่านี้ไปแล้วจะสร้างความพอใจ เป็นที่นิยมชมชอบแก่ตนเองและผู้อื่น

สรุปได้ว่า พฤติกรรมเสริมสร้างสังคม เป็นพฤติกรรมทางบวกซึ่งช่วยส่งเสริม ให้ความร่วมมือ ไม่ว่าจะเป็นการทำงานหรือทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน เช่น ความสามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความคิดเห็นสอดคล้องกัน ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน สามารถเห็นอกเห็นใจ สงสาร และปรารถนาที่จะช่วยเหลือผู้อื่นที่มีความทุกข์ จนแสดงออกเป็นพฤติกรรมเอื้ออาทรต่อผู้อื่น ซึ่งบางครั้งต้องเสียผลประโยชน์ส่วนตัวลงไปโดยไม่หวังผลตอบแทนใดๆ

3.2 ความเป็นมาของพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม

สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2550) ได้อธิบายถึงความเป็นมาของพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม ไว้ว่า เกิดขึ้นจากนักจิตวิทยามีความคิดจะช่วยปรับปรุงสังคมให้ดีขึ้น โดยพยายามศึกษา พฤติกรรมที่เป็นภัยต่อสังคม (Antisocial Behavior) เช่น พฤติกรรมก้าวร้าว จนกระทั่งประมาณปี ค.ศ. 1970 นักจิตวิทยาเกิดความคิดว่าถ้าหากขจัดพฤติกรรมที่เป็นภัยต่อสังคมเพียงอย่างเดียว สังคมไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปตามต้องการ ดังนั้นจึงควรพยายามปลูกฝังพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมด้วย

คำว่า Prosocial Behavior จึงได้ถูกนำมาใช้โดยนักวิชาการทางด้านสังคม และนักจิตวิทยาในช่วงปี ค.ศ. 1970 เป็นต้นมา โดยเป็นคำที่ใช้ในความหมายตรงกันข้าม กับคำว่า Antisocial Behavior ที่หมายถึง พฤติกรรมต่อต้านสังคม การศึกษาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมในช่วงนั้น เป็นความพยายามเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและกลุ่ม เพื่อสร้างความสมานฉันท์ แรงจูงใจที่สำคัญในการมีพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมมีความเชื่อมโยงกับความรู้สึกเอื้อเฟื้อเสียสละ โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมนี้ คือหลักปฏิบัติทางศาสนา ดังเห็นได้ว่า ศาสนาทุกศาสนาสอนให้ประชาชนหยิบยื่นความช่วยเหลือให้กับผู้ด้อยโอกาส

3.3 ประเภทของพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม

มีผู้แบ่งประเภทพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมไว้ ดังนี้

Bar-tal (1976) แบ่งพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมเป็น 2 ประเภท ได้แก่ (1) ความไม่เห็นแก่ตัว เป็นความสมัครใจที่จะทำ โดยมุ่งประโยชน์ต่อผู้อื่นและไม่หวังผลตอบแทน เช่น การให้ความช่วยเหลือ การแบ่งปัน และการบริจาค (2) การตอบแทนกัน ซึ่งเป็นกรกระทำ ในการสร้างความสัมพันธ์ของมนุษย์และไม่คาดหวังรางวัล เช่น การร่วมมือกันทำประโยชน์แก่สังคม

Mussen และ Eisenberg - Berg (1977) แบ่งพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมเป็น 3 ประเภท ได้แก่ (1) การให้ความช่วยเหลือ เป็นการบรรเทาหรือเบาบางความต้องการของผู้อื่น ช่วยให้ผู้อื่นบรรลุเป้าหมายของตนเอง (2) การแบ่งปัน เสียสละสิ่งของที่ตนมีอยู่ให้กับผู้อื่น (3) การปลอบใจ พยายามบรรเทาความทุกข์ ของผู้อื่นเพื่อให้คลายความกังวลใจ

Baumeister และ Bushman (2008) แบ่งพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมเป็น 4 ประเภท คือ (1) การให้ความร่วมมือกัน เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น เพื่อที่จะไปถึงเป้าหมายร่วมกัน (2) การให้อภัย เมื่อผู้อื่นทำไม่ดีเราก็รู้จักที่จะให้อภัย (3) การอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์เดียวกัน ปฏิบัติตามกฎหมายที่วางไว้ (4) การตกลงที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

การแบ่งประเภทพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม สามารถแบ่งออกเป็นหลายประเภท เช่น การช่วยเหลือ การร่วมมือ การปลอบใจ ไม่เห็นแก่ตัว และการแบ่งปัน

ตารางที่ 1 วิเคราะห์ประเด็นย่อยของพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม

พฤติกรรมเสริมสร้างสังคม	Bar-tal (1976)	Mussen และ Eisenberg – Berg (1977)	Dovidio และ คนอื่น ๆ (2006)	Baumeister และ Bushman (2008)
1) การช่วยเหลือ	✓	✓	✓	
2) การตอบแทน การแบ่งปัน บริจาค	✓	✓		
3) การปลอบใจ เห็นใจ		✓		
4) การให้ความร่วมมือ			✓	✓
5) การให้อภัย				✓
6) การอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์เดียวกัน				✓
7) การปฏิบัติที่สอดคล้องกัน				✓

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสังเคราะห์พฤติกรรมเสริมสร้างสังคม 3 ประเภท ได้แก่ 1) การช่วยเหลือ 2) การแบ่งปัน และ 3) การให้ความร่วมมือ ซึ่งพิจารณาแล้วว่าเป็นพฤติกรรมที่สอดคล้องกับเด็กอนุบาล

4. เรื่องราวทางสังคม

เรื่องราวทางสังคม เป็นเรื่องเล่าสั้นๆ กำหนดลักษณะเฉพาะที่อธิบายสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งในสังคม อธิบายแนวคิดและทักษะทางสังคมที่เหมาะสมและมีความหมาย เรื่องราวทางสังคมแต่ละเรื่อง มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการแก้ปัญหาทางสังคมของบุคคล โดยเรื่องราวทางสังคมเป็นแนวคิดของ Carol Gray สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อช่วยพัฒนาทักษะทางสังคมแก่เด็กออทิสติก ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1996 เป็นวิธีที่ได้รับการยอมรับและนำไปทดลองใช้อย่างแพร่หลาย มีการใช้เรื่องราวทางสังคมเป็นเครื่องมือพัฒนาเด็กให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และสามารถคงพฤติกรรมเหล่านั้นไว้ด้วย

4.1 ความหมายและประโยชน์ของเรื่องราวทางสังคม

Gray (2000) กล่าวถึงเรื่องราวทางสังคมไว้ว่า เรื่องราวทางสังคมเป็นแนวทางในการสอนทักษะสังคมผ่านเรื่องราวง่ายๆ โดยใช้การรับรู้จากภาพ มีสื่อประกอบ มีการพิจารณาพฤติกรรมที่ต้องส่งเสริมและมุมมองของเด็กออทิสติกประกอบการแต่งเรื่อง ใช้เพื่อพัฒนาความเข้าใจทางสังคมของในสถานการณ์เฉพาะของเด็กออทิสติก อธิบายให้เด็กฟังว่าถ้าพบเหตุการณ์หรือสถานการณ์เช่นนั้น ควรทำอย่างไร เพื่อให้เด็กตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่พบได้อย่างเหมาะสม

Wallin (2006) ให้ความหมายของเรื่องราวทางสังคมว่า เรื่องราวทางสังคมเป็นเครื่องมือสอนทักษะทางสังคมแก่เด็กออทิสติก โดยให้ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่อาจจะยุ่งยากสับสน เรื่องราวทางสังคมเป็นสื่อในการอธิบายเหตุการณ์เหล่านั้นอย่างละเอียด ในมุมมองของเด็กออทิสติก มีการชี้แนะเหตุการณ์และการกระทำของบุคคล

ผดุง อารยะวิญญู (2546) ให้ความหมายของเรื่องราวทางสังคมว่า เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ใช้ในการสอนทักษะทางสังคมแก่เด็กออทิสติก และเด็กอื่นที่ขาดทักษะทางสังคม เรื่องราวทางสังคมอาจเป็นเรื่องหรือข้อความอธิบายเกี่ยวกับสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งในสังคม ช่วย让孩子ออทิสติกเข้าใจสถานการณ์นั้นๆ ได้ดียิ่งขึ้น เรื่องราวทางสังคมมีจุดเน้นสำคัญคือ ลักษณะทางสังคม ปฏิกริยาโต้ตอบที่คาดเดาว่าจะเกิดขึ้นจากคนทั่วไป ปฏิกริยาโต้ตอบที่คาดเดาว่าจะเกิดขึ้นจากเด็กออทิสติก และเหตุผลที่เด็กแสดงปฏิกริยาโต้ตอบเช่นนั้น

เรื่องราวทางสังคมเป็นสื่อการสอนที่ครู พ่อแม่ ผู้เชี่ยวชาญ หรือบุคคลที่สนใจ นำไปใช้เป็นเครื่องมือสอนเด็กให้มีพัฒนาการดีขึ้น ช่วยลดพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ สร้างพฤติกรรมใหม่อย่างเหมาะสมและคงพฤติกรรมไว้อย่างต่อเนื่อง เพิ่มทักษะด้านความเข้าใจ หยั้งรู้อารมณ์ ความรู้สึกของผู้อื่น รวมถึงช่วยพัฒนาทักษะการสื่อสารด้วย เรื่องราวทางสังคมสามารถปรับใช้ได้

ทุกสถานการณ์ ทุกสถานที่ อุปกรณ์ที่ใช้ไม่จำเป็นต้องเป็นอุปกรณ์เฉพาะ ราคาแพง หรือ สิ่งแวดล้อมที่เฉพาะเจาะจง ทำให้เด็กเข้าใจได้ง่าย ไม่เบื่อหน่าย เกิดประโยชน์กับเด็กทุกวัย ทุกอายุ และทุกพัฒนาการ ใช้ได้ดีกับเด็กที่มีความฉลาดทางสติปัญญา (IQ) ตั้งแต่ 35 – 50 ขึ้นไป (Gray, 2000)

การใช้เรื่องราวทางสังคมเพื่อช่วยให้เด็กออทิสติกสามารถเข้าใจสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม เข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่น และวิธีปฏิบัติตนที่เหมาะสมในสถานการณ์นั้นๆ สามารถปรับตัวเข้าสังคมได้ เพิ่มทักษะในการสื่อสาร โดยลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาหลงเรื่องราวทางสังคมที่นำมาสอนจะเป็นเหตุการณ์ที่พบได้จริง เป็นปัจจุบัน ใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 และถ้ามีภาพประกอบทำให้เข้าใจง่ายขึ้น

4.2 ขั้นตอนการเขียนเรื่องราวทางสังคม

การเขียนเรื่องราวทางสังคม ผู้เขียนควรเรียนรู้องค์ประกอบต่างๆ ลักษณะประโยคที่เหมาะสมกับแต่ละสถานการณ์ เมื่อศึกษาข้อมูลต่างๆ แล้วจึงดำเนินการตามขั้นตอน ทั้งนี้ Gray (2000) แนะนำขั้นตอนการออกแบบเรื่องราวทางสังคม ดังนี้

- 1) เลือกพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ต้องการปรับพฤติกรรม แล้วตั้งเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ว่าต้องการให้เกิดพฤติกรรมพึงประสงค์ใด เป้าหมายต้องกำหนดไว้ชัดเจน มีความเหมาะสม การตั้งเป้าหมายช่วยให้การเขียนเรื่องราวทางสังคมหรือภาพประกอบมีความชัดเจน มีความหมายตรงกับพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ต้องการปรับ
- 2) รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์หรือพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของเด็ก ต้องค้นหาว่าสถานการณ์ต่างๆ เกิดที่ไหน เมื่อไหร่ ใครที่เกี่ยวข้องบ้าง เหตุการณ์เกิดขึ้นอย่างไร มีอะไรเกิดขึ้น และทำไมจึงเกิด รวมถึงการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการรับรู้ การเรียนรู้ ความสามารถในการอ่าน ช่วงระยะเวลาที่มีความตั้งใจและความสนใจของเด็ก รวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง ครูประจำชั้น เพื่อนร่วมชั้น หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเด็ก
- 3) เขียนเรื่องราวทางสังคมโดยมีเนื้อหาเหมาะสมกับการรับรู้ ความสนใจและความสามารถของเด็ก และยังคงมีองค์ประกอบต่างๆ ของเรื่องราวไว้ครบ นอกจากนี้ เนื้อเรื่องและประโยคต้องมีลักษณะเชิงบวก เป็นภาษาที่เข้าใจง่าย เป็นรูปธรรม มีความชัดเจน ดึงดูดให้เด็กเกิดความสนใจ
- 4) กำหนดชื่อเรื่องที่ครอบคลุมเนื้อหาหรือใจความสำคัญของเรื่องราว ชื่อเรื่องเป็นการเริ่มต้นเรื่องราว บ่งบอกถึงพฤติกรรมที่ผู้เล่าต้องการสอน อาจเป็นประโยคคำถาม เพื่อเชื่อมต่อกับเนื้อเรื่องในการค้นหาคำตอบจากเรื่องราวที่จะเล่าต่อไป

4.3 แนวทางการเขียนเรื่องราวทางสังคม

เรื่องราวทางสังคมเป็นสื่อการสอนที่คงอยู่ได้นานและเป็นวิธีเรียนรู้ซ้ำๆ น่าสนใจ ช่วยจัดสิ่งแวดล้อมควบคุมสิ่งเร้า และการรับความรู้สึกต่างๆ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ช่วยกระตุ้นกลไกการทำงานของสมองให้สามารถตอบสนองต่อสิ่งเร้าได้ดี ช่วยให้เกิดประโยชน์กับเด็กในการเรียนรู้และรับรู้ได้ดียิ่งขึ้น Gray (2000) กล่าวถึงแนวทางในการเขียนเรื่องราวทางสังคมดังต่อไปนี้

- 1) บทแนะนำ ระบุชื่อเรื่อง เริ่มต้นด้วยชื่อเด็ก มีเนื้อหาชัดเจน อธิบายสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และมีบทสรุป ว่าเด็กต้องทำอะไรจึงจะเป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนั้น
- 2) เป็นการตอบคำถามว่า มีใครที่เกี่ยวข้อง มีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้น เกิดขึ้นที่ไหนและเมื่อไหร่ เกิดอย่างไร และทำไม
- 3) เรื่องราวสำหรับเด็กเล็ก เขียนด้วยมุมมองจากสรรพนามบุรุษที่ 1 เนื่องจากการใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 เหมาะกับเด็กเล็กหรือเด็กที่มีปัญหารุนแรง เหมือนว่าเด็กได้เล่าเหตุการณ์หรือแสดงความคิดเห็นเอง และสำหรับเด็กโต วัยรุ่น หรือผู้ใหญ่ ใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 เพราะมีลักษณะเหมือนบทความในหนังสือพิมพ์
- 4) เขียนด้วยถ้อยคำเชิงบวก อธิบายให้ชัดเจนถึงพฤติกรรมการตอบสนองที่เหมาะสม หากต้องอ้างถึงการทำพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ให้เขียนด้วยการตักเตือนและใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 มากกว่าที่จะชี้เฉพาะว่าเป็นสรรพนามบุรุษที่ 1 หรือบุรุษที่ 2
- 5) เรื่องราวทางสังคมแต่ละเรื่องควร ประกอบด้วย 4 ประโยคหลัก และ 2 ประโยคสนับสนุน เพื่อให้เรื่องราวทางสังคมที่เขียนขึ้นมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ประโยคหลัก ได้แก่ (1) ประโยคอธิบาย (2) ประโยคบอกมิติหรือมุมมอง (3) ประโยคบอกความตั้งใจ (4) ประโยคแสดงความรู้สึกร่วมกัน และประโยคสนับสนุน 2 ประโยค ซึ่งอาจใช้ไม่บ่อยเท่า 4 ประโยคหลัก ได้แก่ ประโยคควบคุม และประโยคแสดงความร่วมมือหรือสนับสนุน
 - 5.1) ประโยคอธิบายหรือพรรณนา ใช้เป็นประโยคแรก เพื่อการแนะนำตัวหรืออธิบายสถานการณ์ เป็นการตอบคำถามว่าเหตุการณ์เกิดขึ้นที่ไหนใครอยู่ในเหตุการณ์บ้างทำอะไรกันและทำไมจึงทำเช่นนั้น
 - 5.2) ประโยคบอกมิติหรือมุมมอง เป็นประโยคที่ก่อให้เกิดมุมมอง คาดเดาความรู้สึกและอารมณ์ของผู้อื่น ทำให้มองเห็นสถานการณ์จริง อธิบายความคิด ความรู้สึก และการตอบสนองของบุคคล เป็นความคิดความรู้สึกทางบวก ประโยคนี้จะมีความสัมพันธ์กับบทสรุปสุดท้าย เพราะเป็นการอธิบายถึงบุคคลอื่นว่าจะมีการตอบสนองอย่างไรเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์นั้น

5.3) ประโยคบอกความตั้งใจ เป็นประโยคแสดงให้เห็นปฏิกิริยาโต้ตอบที่เหมาะสมกับสถานการณ์นั้นๆ บอกว่าควรทำอะไร พูดอย่างไรในแต่ละสถานการณ์

5.4) ประโยคแสดงความรู้สึกร่วมกัน แสดงถึงกฎเกณฑ์ที่คนทั่วไปปฏิบัติ เป็นประโยคที่บ่งบอกว่าบุคคลเหล่านั้นมีความรู้สึกร่วมกันอย่างไร ช่วยให้เด็กจำเหตุการณ์ได้และแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบได้อย่างเหมาะสม หากเด็กเผชิญกับสถานการณ์เช่นนั้น

5.5) ประโยคควบคุม เป็นประโยคที่ควรเขียนโดยเด็ก เด็กจะระบุด้วยตนเองว่าจะจำเรื่องราวและนำมาใช้อย่างไร ประโยคควบคุมแสดงให้เห็นถึงความมีส่วนร่วมของเด็กหรือความน่าสนใจของเรื่อง

5.6) ประโยคแสดงความร่วมมือหรือสนับสนุน เป็นการแสดงว่าสิ่งใดที่บุคคลจะช่วยเหลือสนับสนุนเพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ทักษะใหม่ๆ เป็นประโยคเตือนของ พ่อแม่ เพื่อน ครูหรือบุคคลอื่นๆ ให้เด็กทำสำเร็จ และต้องอธิบายการตอบสนองของเด็กให้สอดคล้องกัน

สัดส่วนในการใช้ประโยคในเรื่องราวทางสังคม คือ ในประโยคอธิบาย ประโยคบอกมิติหรือมุมมอง ประโยคบอกความรู้สึกร่วมกัน รวม 2 – 5 ประโยค จะต้องมีประโยคแสดงความตั้งใจ 1 ประโยค

Gray (2000) กล่าวว่า ข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นในการเขียนเรื่องราวทางสังคม คือ มีประโยคบอกความตั้งใจมากเกินไป ขณะที่ประโยคอธิบาย หรือประโยคบอกมุมมองน้อยเกินไป ไม่ควรใช้ประโยคคำถามซึ่งทำให้เกิดความผิดพลาดและสร้างความวิตกกังวลกับเด็ก

6) การเขียนเรื่องราวทางสังคมควรเขียนด้วยความระมัดระวัง คำนึงถึงความเหมาะสมของเด็กแต่ละคน โดยเรียนรู้ลักษณะของเด็ก ระดับความสามารถ ความสนใจ และองค์ประกอบต่างๆ ใช้วิธีเขียนที่ถูกหลักการ เลือกลักษณะคำที่ใช้ ประโยค ภาษาที่เด็กเข้าใจง่ายเหมาะสมกับวัย เนื้อหาและความยาวให้เหมาะสมกับระดับการอ่านของเด็ก เด็กเล็กใช้ 2 – 12 ประโยค เด็กโตใช้มากกว่า 12 ประโยค ครอบคลุมรายละเอียดสำคัญ

7) เลือกใช้คำที่ทำให้รู้สึกผ่อนคลายและรู้สึกดี เนื้อเรื่องและประโยคควรมีลักษณะเชิงบวก

8) เขียนเป็นรูปธรรม เนื้อหาเข้าใจง่าย โดยการเลือกใช้สิ่งที่มองเห็นได้ เช่น รูปภาพ วัตถุ ภาพเคลื่อนไหวมาประกอบเพื่อให้เกิดความสนุกสนานได้

9) อาจยกตัวอย่างประกอบ ทำให้เข้าใจเนื้อหาดีขึ้น ตัวอย่างที่ยกขึ้นประกอบ จะช่วยให้เด็กๆ สนใจ ถ้าหากใช้การยกตัวอย่างประกอบอาจพิจารณาถึงอายุ และลักษณะการเรียนรู้ของเด็กด้วย

10) มีการกำหนดชื่อเรื่อง ต้องเป็นชื่อสื่อความหมายได้ดี เพราะชื่อเรื่องถือเป็นการเริ่มต้นเรื่องราว ทำให้เรื่องราวน่าสนใจสำหรับเด็ก รวมถึงการเขียนแบบมีแรงเสริมในเนื้อเรื่องจะเป็นการเพิ่มแรงจูงใจ

Gray (2000) ได้อธิบายถึงลักษณะของเรื่องราวทางสังคมที่ดีเพื่อให้นำเรื่องราวทางสังคมไปใช้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ไว้ ดังนี้

- 1) ในทุกๆ 2 – 5 ประโยคของการอธิบาย ต้องมีประโยคบอกถึงความตั้งใจหรือประโยคควบคุมอยู่ 1 ประโยค
- 2) มี 2 – 3 ประโยคใน 1 หน้ากระดาษ หรืออาจเพิ่มมากขึ้นถ้าเด็กมีความสามารถที่ดีขึ้น
- 3) มีเพียง 1 แนวคิด ใน 1 หน้ากระดาษ และแนวคิดต้องสอดคล้องกับระดับการเรียนรู้ของเด็กด้วย
- 4) รูปภาพหรือรูปภาพวาด สามารถทำให้เด็กเข้าใจเรื่องราวทางสังคมได้ดีขึ้น

4.4 วิธีการใช้เรื่องราวทางสังคม

การใช้เรื่องราวทางสังคมตามแนวคิดของ Gray (2004) ทำได้ทั้งอ่านให้เด็กฟังและให้เด็กอ่านเองในกรณีที่สามารถอ่านหนังสือได้ ใช้ถ้อยคำที่เหมาะสมกับความสามารถของเด็ก มีรูปภาพหรือสัญลักษณ์ประกอบตามความเหมาะสม เนื้อหาสามารถปรับให้ยากหรือง่าย ขึ้นอยู่กับความเข้าใจของเด็ก สามารถยืดหยุ่นได้ในเด็กแต่ละคน และมีข้อเสนอแนะในการนำเรื่องราวทางสังคมไปใช้ ดังต่อไปนี้

- 1) เริ่มแรกแนะนำเรื่องราวทางสังคมในวิธีการที่สอดคล้องกัน ด้วยความเที่ยงตรง อดทน และมีลักษณะแห่งความมั่นใจ แต่ไม่เอาจริงเอาจัง ควรมีลักษณะท่าทางที่สบายๆ เริ่มแนะนำจนเด็กเริ่มคุ้นเคยกับเรื่องราว
- 2) เมื่อให้เด็กอ่านเองหรืออ่านให้เด็กฟังครั้งแรก ผู้เล่าควรนั่งด้านข้างเยื้องไปด้านหลังของเด็กเล็กน้อย ให้เด็กมองเรื่องราว และผู้เล่ามุ่งความสนใจในเรื่องราวด้วยกันกับเด็ก ไม่มีการดึงดูดความสนใจทางสีหน้าหรือการแสดงออกทางท่าทาง
- 3) เล่าเรื่องราวทางสังคมกับเด็กในสถานที่สงบ สิ่งรบกวนน้อย หลีกเลี่ยงการเล่าเรื่องราวขณะที่เด็กอารมณ์เสียหรือเล่าเรื่องเพื่อเป็นบทสรุปของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม
- 4) เล่าเรื่องราวทางสังคม 1 – 2 ครั้งใน 1 วัน ส่วนใหญ่พบว่าการเล่าเรื่องวาก่อนเกิดสถานการณ์จริงจะทำให้เกิดพฤติกรรมที่เหมาะสม
- 5) ใช้เรื่องราวทางสังคม โดยให้เด็กอ่านหรืออ่านให้ฟังอย่างละเอียดในแต่ละส่วน โดยใช้รูปภาพหรือสัญลักษณ์ประกอบ เพื่อเพิ่มความน่าสนใจและความเข้าใจมากขึ้น

6) การตอบสนองของเด็กควรได้รับการใส่ใจ คำถามและความเห็นของเด็ก ทำให้เห็นมุมมองของเด็กต่อสถานการณ์นั้นๆ

7) เมื่อยังใช้เรื่องราวทางสังคมอยู่ ควรให้ความสนใจและประเมินประสิทธิภาพ ของเรื่องราว และเมื่อไม่ได้ใช้ให้แก้ไขปรับปรุงส่วนที่บกพร่อง

4.5 ข้อเสนอแนะในการใช้เรื่องราวทางสังคม

เรื่องราวทางสังคม เป็นสื่อการสอนที่เกิดประโยชน์กับบุคคลออทิสติกในการเรียนรู้ ได้ดียิ่งขึ้น ช่วยส่งเสริมพัฒนาการในด้านต่างๆ ให้กับเด็กที่บกพร่องได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีข้อเสนอแนะในการใช้ ดังต่อไปนี้ (Gray, 2000)

1) เนื้อหาของเรื่องควรมีระดับการใช้ภาษาที่แน่นอน เพื่อให้เนื้อหาเข้าใจได้ง่าย อธิบายด้วยคำศัพท์ โดยเด็กที่ใช้เรื่องราวทางสังคมควรอยู่ในระดับที่จำความหมายของคำได้

2) เด็กไม่ควรถูกบังคับให้ฟังหรือถูกสอนด้วยสื่อการสอนที่สูงกว่าความเข้าใจทางภาษาของเด็ก

3) ก่อนนำเรื่องราวทางสังคมไปใช้ ต้องศึกษาและทำความเข้าใจหลักการกับวิธีการใช้ รวมถึงข้อจำกัดต่างๆ ให้ละเอียด เพื่อประสิทธิภาพของการใช้เรื่องราวทางสังคม

4) เรื่องราวทางสังคมต้องใช้ซ้ำๆ จะได้ผลดี แต่จะได้ผลดีมากถ้าใช้ก่อนเกิดสถานการณ์จริงเพราะเด็กได้เตรียมตัวมาแล้ว ถ้าใช้ทีหลังจะคล้ายว่าเป็นการลงโทษ เพราะเด็กได้สร้างพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมออกไปแล้ว

5. การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กอนุบาล

5.1 หลักการและขั้นตอนการจัดกิจกรรม

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2540) กำหนดหลักการจัดประสบการณ์และ กิจกรรมสำหรับเด็ก ไว้ว่ากิจกรรมที่จัดควรคำนึงถึงตัวเด็กเป็นสำคัญ เด็กแต่ละคนมีความสนใจ แตกต่างกันไป จึงควรจัดให้มีกิจกรรมหลายประเภท เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย ตรงกับความสนใจและความต้องการของเด็ก เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสและความสามารถ ควรมีทั้งกิจกรรม ที่ให้เด็กทำเป็นรายบุคคล กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่ ควรจัดกิจกรรมอย่างสมดุล คือ มีทั้งกิจกรรมใน ห้องเรียนและนอกห้องเรียน กิจกรรมที่ต้องเคลื่อนไหวและกิจกรรมที่สงบนิ่ง กิจกรรมที่เด็กริเริ่ม และครูริเริ่ม ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมควรเหมาะสมกับวัย มีการยืดหยุ่นได้ตามความต้องการ และความสนใจของเด็ก เน้นให้มีสื่อของจริง ให้เด็กได้มีโอกาสสังเกต สำรวจ ค้นคว้า ทดลอง แก้ปัญหาด้วยตนเอง มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับเด็กคนอื่นๆ และผู้ใหญ่

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2540) ระบุถึง ขั้นตอนการจัดกิจกรรมไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) ชี้นำเข้าสู่บทเรียน เป็นการเตรียมเด็กให้พร้อม และกระตุ้นให้เด็กสนใจร่วมกิจกรรมต่อไป กิจกรรมที่ใช้ อาจเป็นการร้องเพลง คำคล้องจอง ปริศนาคำทาย ทำใบ้ ใช้เวลาในขั้นนี้สั้นๆ
- 2) ขั้นสอน เป็นการจัดกิจกรรมที่ต้องการให้เด็กได้รับความรู้ และประสบการณ์ ด้วยกิจกรรมหลายรูปแบบ เช่น
 - 2.1) การสนทนา ชักถาม อภิปราย เป็นการพูดคุย ชักถามระหว่างครูกับเด็ก หรือเด็กกับเด็ก อาจใช้สื่อของจริง ของจำลอง รูปภาพ หรือสถานการณ์จำลอง
 - 2.2) การเล่าเรื่องหรือเล่านิทาน ครูเล่านิทานเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการให้เด็กเข้าใจ หรือปฏิบัติตาม ส่วนมากเป็นการปลูกฝัง หรือสอนในเรื่องที่เป็นนามธรรม วิธีการนี้ช่วยให้เด็กเข้าใจได้ดีขึ้น เพราะเด็กวัยนี้ ชอบฟังนิทาน ชอบเลียนแบบตัวละครในนิทาน อาจใช้การเล่า ประกอบรูปภาพ หุ่น หรือส่วนต่างๆ ของร่างกาย
 - 2.3) การสาธิต การปฏิบัติ และการทดลอง เป็นการสอนที่ทำให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เพราะได้ทดลองหรือปฏิบัติด้วยตนเอง ได้สังเกตเห็นความเปลี่ยนแปลงของสิ่งที่ตนเองทดลอง เป็นการฝึกทักษะการคิด การแก้ปัญหา ส่งเสริมให้เด็กมีความอยากรู้อยากเห็นและค้นพบความรู้ด้วยตนเอง
 - 2.4) การจัดทัศนศึกษา เป็นการสอนที่让孩子ได้รับประสบการณ์ตรงอีกรูปแบบหนึ่ง อาจเป็นการพาเด็กไปเรียนนอกห้องเรียน หรือรอบบริเวณโรงเรียน แต่ครูต้องดูแลเอาใจใส่เรื่องความปลอดภัยด้วย
 - 2.5) การประกอบอาหาร ในบางหน่วยที่สอนเกี่ยวกับผัก ผลไม้ เนื้อสัตว์ต่างๆ ครูอาจให้เด็กมีส่วนร่วมในการประกอบอาหาร ทั้งนี้ เด็กจะได้รับประสบการณ์สังเกต การเปลี่ยนแปลงของอาหารดิบสุก รับรู้รสและกลิ่นของอาหาร เรียนรู้ด้วยการใช้ประสาทสัมผัสต่างๆ และเรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น
- 3) ขั้นสรุปบทเรียน เป็นการสรุปข้อความรู้ต่างๆ ที่เรียนไปทั้งหมด ให้เด็กเข้าใจยิ่งขึ้น ครูอาจใช้คำถาม เพลง คำคล้องจอง เกม หรือกิจกรรมอื่นๆ ในการสรุปความรู้ทั้งหมด

5.2 การแสดงบทบาทสมมติ

การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รู้และเข้าใจได้ด้วยตนเอง โดยเน้นกิจกรรมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การแสดงบทบาทสมมติ เป็นอีกวิธีสอนหนึ่งที่จะให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน ให้ผู้เรียนได้แสดงออก ทั้งทางด้านความคิดและท่าทางการแสดง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ได้เกิดความรู้สึกสนใจและเพลิดเพลิน

5.2.1 ความหมายของบทบาทสมมติ

ระวีวรรณ วุฒิประสิทธิ์ (2530) กล่าวว่า การแสดงบทบาทสมมติ เป็นการกำหนดให้ผู้เรียนแสดงบทบาทตามที่สมมติขึ้น เทียบเคียงกับสภาพที่เป็นจริง ตามลักษณะที่ผู้แสดงบทบาทเข้าใจ หลักสำคัญ คือ ผู้สอนจะสร้างปัญหาให้ผู้เรียนได้คิดและแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยตนเอง

ทิตนา แชมมณี (2550) กล่าวว่า วิธีสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยให้ผู้เรียนสวมบทบาทในสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริง แสดงออกมาตามความรู้สึกนึกคิดของตน นำเอาการแสดงออกของผู้แสดงและพฤติกรรมที่สังเกตพบมาเป็นข้อมูลในการอภิปรายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550) อธิบายว่า การสอนโดยใช้บทบาทสมมติ หมายถึง วิธีสอนที่ผู้สอนสร้างสถานการณ์และบทบาทสมมติขึ้นจากความเป็นจริง ให้ผู้เรียนได้แสดงออกตามที่ผู้เรียนคิดว่าควรจะเป็น ผู้สอนจะใช้การแสดงออกทั้งทางด้านความรู้ ความคิด และพฤติกรรมของผู้แสดงมาเป็นพื้นฐานในการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจแก่ผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาสาระของบทเรียนอย่างลึกซึ้ง ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และแก้ไขปัญหาลักษณะต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

สรุปได้ว่า การแสดงบทบาทสมมติ หมายถึง การสอนที่ผู้สอนสร้างสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริง และให้ผู้เรียนแสดงบทบาทที่กำหนดให้ ในสถานการณ์ที่สมมติขึ้น

5.2.2 จุดมุ่งหมายของการแสดงบทบาทสมมติ

ทิตนา แชมมณี (2550) กล่าวว่า การแสดงบทบาทสมมติ เป็นวิธีการที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การเอาใจเขามาใส่ใจเรา เกิดความเข้าใจในความรู้สึกและพฤติกรรมทั้งของตนเองและผู้อื่นหรือเกิดความเข้าใจในเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับบทบาทสมมติที่ตนแสดง

อารมณ์ ใจเที่ยง (2550) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการแสดงบทบาทสมมติไว้
ดังนี้

- 1) เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในพฤติกรรมและความรู้สึกของผู้อื่น
- 2) เพื่อให้ผู้เรียนได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่เหมาะสม
- 3) เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกการใช้ความรู้ ความคิดในการแก้ปัญหา และ

การตัดสินใจ

- 4) เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงออก ได้เรียนด้วยความเพลิดเพลิน
- 5) เพื่อให้การเรียนการสอนมีความใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริง

มากขึ้น

ระวีวรรณ วุฒิประสิทธิ์ (2533) อธิบายถึงจุดมุ่งหมายในการใช้บทบาทสมมติ

ไว้ดังนี้

- 1) เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเจตคติ และความแตกต่าง
- 2) เพื่อให้ผู้สอนทราบถึงเจตคติและความคิดของผู้เรียน
- 3) เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์ต่างๆ ของสังคมได้

ได้กว้างขวางขึ้น

- 4) เพื่อเตรียมผู้เรียนในการปฏิบัติเทคนิคบางอย่างในสถานการณ์จริง
- 5) เพื่อช่วยในการทดสอบสมมติฐานสำหรับการแก้ปัญหา
- 6) ฝึกความเป็นผู้นำและทักษะอื่น ๆ ทางสังคมให้แก่ผู้เรียน

กว้างขวางยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า การแสดงบทบาทสมมติ มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือ ฝึกการทำงาน
ร่วมกัน กล่าวคือ กล่าวแสดงออกในการแก้ปัญหา การตัดสินใจ ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ
มากยิ่งขึ้น และเป็นการสอนที่ใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด

5.2.3 หลักการจัดกิจกรรมโดยใช้บทบาทสมมติ

การเล่นสมมติหรือสร้างจินตนาการกับพัฒนาการมนุษย์เป็นสิ่งคู่กัน
จินตนาการของแต่ละบุคคลย่อมมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับการนึกคิด อารมณ์ การรับรู้ และ
ประสบการณ์ ของบุคคลนั้นๆ การเล่นสมมติเป็นพฤติกรรมหนึ่งที่มีการพัฒนาไปตามลำดับขั้น
ตั้งแต่วัยเด็ก

หลักสำคัญในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้บทบาทสมมติเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนต้องมีความละเอียดในการวางแผนและเตรียมการอย่างรอบคอบ (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2548) ผู้สอนต้องคำนึงถึงหลักสำคัญ ดังนี้

- 1) ให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมตามความเหมาะสมกับความสามารถ เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่น และความภาคภูมิใจในตนเอง
- 2) ให้ผู้เรียนทุกคนทราบชื่อตัวละครอย่างชัดเจน โดยครูอาจเป็นผู้เล่าเรื่อง หรือให้ผู้เรียนอ่านเรื่องก่อน ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม
- 3) ให้ผู้เรียนอาสาสมัครเล่น และแสดงความคิดเห็นในการเลือกตัวแสดง ด้วยตนเอง ครูควรยึดหลักประชาธิปไตยในการเลือกตัวแสดง เพื่อฝึกผู้เรียน
- 4) ร่วมวางแผนกับผู้เรียน เช่น การแบ่งฉาก องค์ประกอบของฉาก
- 5) จัดฉากแบบง่ายๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เท่านั้น อาจใช้ของที่มีอยู่สมมติเป็นฉากได้
- 6) จัดบรรยากาศและสถานที่ให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกปลอดภัย ไม่เครียด ไม่กังวล และสามารถแสดงออกได้อย่างเสรี ภายใต้เงื่อนไขที่ตกลงร่วมกัน
- 7) ผู้สอนต้องไม่สอดแทรก หรือมองจ้องตาขณะแสดง
- 8) ฝึกมารยาทในการแสดงที่เน้นความเป็นหมู่คณะให้แก่ผู้เรียน คือ ไม่ยกตนเองหรือดึงความสนใจของผู้ดูไว้ที่ตนเองคนเดียวตลอดเวลา
- 9) ผู้เรียนควรมีโอกาสในการสลับสับเปลี่ยนบทบาทและได้แสดงทุกคน
- 10) เน้นการวิจารณ์อย่างสร้างสรรค์ เพื่อการพัฒนาและสาระความรู้ที่ได้จากการแสดง มีข้ออภิปรายหรือวิจารณ์เพื่อจับผิดหรือติเพียงอย่างเดียว

5.2.4 ประโยชน์ของการใช้แสดงบทบาทสมมติ

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (2548) ระบุประโยชน์ของการใช้บทบาทสมมติหรือละครสร้างสรรค์ในการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

- 1) การใช้จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ควรเริ่มจากสิ่งที่ตนเองเคยมีประสบการณ์มาก่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประสบการณ์จากการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ช่วยให้ผู้เรียนขยายจินตนาการให้กว้างไกลและลึกซึ้ง
- 2) การใช้กระบวนการคิดที่เกิดจากการถามคำถามอย่างสร้างสรรค์ของผู้สอน ชวนให้คิด และหาคำตอบ คิดวางแผน นำเสนอละครหรือบทบาท เป็นการฝึกให้ผู้เรียนได้คิดคล่อง คิดหลากหลายและละเอียดลออ มีเหตุมีผล คิดถูกทาง ลึกซึ้ง และคิดไกล เป็นต้น

3) การสื่อสารกับผู้ใหญ่ จากการใช้ทักษะการพูด การอ่าน การเคลื่อนไหว ในการแสดงเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจตรงกับตนเองต้องการจะสื่อ ในทุกขั้นตอนของการวางแผน การแสดง การเสนอความคิดเห็น การสร้างข้อตกลงร่วมกัน เป็นต้น

4) ทักษะทางสังคม จากการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม การประสานงานกับผู้อื่นทำให้ครูและเพื่อร่วมชั้นได้เห็นความสามารถและตัวตนของผู้เรียน

5) ความสัมพันธ์ของการใช้ทักษะทางภาษาพูด และร่างกายให้เกิดความชำนาญ โดยการฝึกพูดปากเปล่าหรือต้นสด และได้แสดงความสามารถของตนเอง และกล้าแสดงออก

6) การมองคุณค่าเชิงบวกในตนเองและเสริมสร้างบุคลิกภาพของตนเอง

7) การรับรู้และสร้างความเข้าใจสภาพความเป็นจริงในสังคม ตระหนักถึงปัญหาสังคมที่มีอยู่ สะท้อนผ่านการแสดงบทบาทโดยการเข้าไปอยู่ในประสบการณ์ของตัวละครต่างๆ

8) จุดเริ่มต้นของการเลือกชมการแสดงที่มีคุณภาพ เป็นศิลปะ มากกว่าการแสดงฉาบฉวย หรือพัฒนาความเข้าใจในศิลปะแท้จริงของการละคร

9) ความละเอียดอ่อน และเสริมสร้างจริยธรรมในจิตใจ เข้าใจจิตใจของผู้อื่นจากบทบาทที่แสดง การเกิดสมาธิจากการเคลื่อนไหว นำไปสู่การมีวุฒิภาวะทางอารมณ์และความคิด

การเล่นบทบาทสมมติ เป็นกระบวนการที่มีการพัฒนาไปตามลำดับขั้นตั้งแต่วัยเด็ก เป็นอีกวิธีการสอนรูปแบบหนึ่งที่ทำให้เด็กได้แสดงออกถึงความคิดเห็น จินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ ผ่านการแสดงออกทางร่างกายและการใช้ภาษา นอกจากนี้ยังส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา ความเข้าใจผู้อื่น และการทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วย ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้บทบาทสมมติผู้สอนต้องมีความละเอียดในการวางแผนและเตรียมการอย่างรอบคอบ

5.3 นิทานสำหรับเด็กอนุบาล

นิทานเป็นเรื่องราวที่มีผู้เล่าสืบทอดกันมา หรือมีผู้แต่งขึ้น มีเป้าหมายหลักในการสร้างความสนุกสนานและสอดแทรกแนวคิดแก่ผู้ฟัง นอกจากนี้ครูยังนิยมนำนิทานมาเป็นสื่อในการสอนเด็กอย่างกว้างขวาง อีกทั้งมีเทคนิคและวิธีการเล่านิทานที่หลากหลายแตกต่างกันไป

5.3.1 ความหมายของนิทาน

มีผู้ให้ความหมายนิทานไว้แตกต่างกัน ดังนี้

ภิญญาพร นิตยะประภา (2534) กล่าวว่า นิทาน หมายถึง เรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมา มิได้เจาะจงแสดงประวัติความเป็นมาของเรื่อง ประเด็นหลักเพื่อให้เด็กสนุกสนาน และเกิดความพอใจทั้งผู้เล่าและผู้ฟัง มุ่งตอบสนองต่อความต้องการด้านจิตใจของผู้ฟัง ในบางครั้งสอดแทรกคติสอนใจเอาไว้ด้วย

เกริก ยุ้นพันธ์ (2543) อธิบายว่า นิทานเป็นเรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมา ตั้งแต่สมัยโบราณ เป็นการผูกเรื่องขึ้น เพื่อให้เกิดความสนุกสนาน ตลอดจนแทรกแนวความคิดเพื่อ让孩子นำไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต โดยผู้เล่าที่มีความสามารถและเป็นบุคคลที่น่านับถือ

สรุปได้ว่า นิทานคือเรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมา หรือเรื่องราวที่มีผู้แต่งขึ้น เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน สร้างสรรค์จินตนาการ มีการสอดแทรกความคิดและจริยธรรมอันดีงาม เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติแก่ผู้ฟังด้วย

5.3.2 การเลือกนิทาน

อารมณี สุวรรณपाल (2551) กล่าวถึง การเลือกเรื่องราวหรือนิทานที่มีความเหมาะสมกับเด็ก ดังนี้

- 1) เป็นเรื่องง่ายๆ ดำเนินเรื่องดี มีจุดเด่นของเรื่องจุดเดียว เพื่อเด็กสามารถจะจับประเด็นของเรื่องได้โดยง่าย
- 2) มีบทสนทนาบ้าง
- 3) ใช้คำซ้ำๆ คำคล้องจอง และประโยคสั้นๆ ที่เด็กจำได้ง่ายๆ
- 4) ภาษาที่ใช้ควรเป็นภาษาที่ถูกต้อง และดึงดูดความสนใจเด็ก
- 5) เหตุการณ์ของเรื่องควรเป็นเหตุการณ์ที่ใกล้ตัวเด็ก
- 6) จุดเด่นของเรื่องควรง่ายและเป็นที่น่าสนใจของเด็ก
- 7) ตัวละครเด่นควรมีเพียงตัวเดียว ถ้ามีตัวละครหลายตัว เด็กจะงง
- 8) ถ้ามีเรื่องศาสนา วัฒนธรรม และเชื้อชาติ ควรใช้ภาพพจน์ที่ถูกต้องและเหมาะสมกับท้องถิ่น

ฉวีวรรณ กินาวงศ์ (2533) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการเลือกนิทานที่เหมาะสมกับเด็กไว้ ดังนี้

- 1) เป็นเรื่องง่ายแต่มีความสมบูรณ์ในตัว เน้นเหตุการณ์อย่างเดียว ให้เด็กพอคาดคะเนเรื่องได้บ้าง อาจสอดแทรกเกร็ดที่ชวนให้เด็กสงสัยว่าอะไรเกิดขึ้นต่อไป เพื่อให้เรื่องราวมีรสชาติตื่นเต้น

- 2) เป็นเรื่องที่เด็กมีความสนใจอาจจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับชีวิตเด็กๆ และสัตว์ต่างๆ ก็ได้
- 3) ควร มีบทสนทนาหลายๆ เพราะเด็กส่วนมากไม่สามารถฟังเรื่องราว เป็นความเรียงได้ดี และภาษาที่ใช้สละสลวยเหมาะสมกับวัยเด็ก
- 4) มีการกล่าวซ้ำคำหรือประโยค วลี เพื่อเด็กจะจำได้ง่ายและ รวดเร็ว
- 5) ควรเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวและเรื่องเกี่ยวกับ ชีวิตประจำวันของเด็ก
- 6) เนื้อเรื่องถึงจุดสุดยอดง่ายและน่าพึงพอใจ เมื่อเล่าจบเด็กมี ความสุข และได้คติสอนใจด้วย
- 7) ในเนื้อเรื่องควรมีตัวละครที่เด็กสามารถสมมติเป็นตัวเองได้ และ ชื่อของตัวละครควรเป็นภาษาไทยเป็นชื่อง่ายๆ ที่เด็กเข้าใจความหมายได้
- 8) เนื้อเรื่องควรสอดแทรกคติธรรมสอนตัวละครให้มีมารยาทให้เป็น เด็กดีอบรมเด็กให้รู้ว่าทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว
- พรจันทร์ จันทวิมล (2534) กล่าวถึงการเลือกนิทานสำหรับเด็กอนุบาล ไว้ ดังนี้
- 1) เป็นเรื่องง่ายๆ แต่สมบูรณ์ เน้นเหตุการณ์อย่างเดียวให้เด็กพอ คาดคะเนเรื่องได้บ้าง
- 2) มีการเดินเรื่องได้อย่างรวดเร็ว
- 3) ตัวละครน้อย มีลักษณะเด่นที่จำง่าย เด็กอาจสมมติแทนได้
- 4) มีบทสนทนาหลายๆ เพราะเด็กส่วนมากไม่สามารถฟังเรื่องที่ เป็นความเรียงได้ดี
- 5) ใช้ภาษาง่ายๆ ประโยคสั้นๆ การกล่าวซ้ำคำซ้ำหรือคำสัมผัสจะช่วย ให้เด็กจดจำได้ง่ายและรวดเร็ว
- 6) สร้างความรู้พึงพอใจให้กับผู้ฟัง
- 7) เป็นเรื่องใกล้ตัวเด็ก เช่น ครอบครัว สัตว์เลี้ยง หรือเรื่องที่เด็ก จินตนาการตามได้
- 8) ความยาวไม่เกิน 15 นาที

เกริก ยุ้นพันธ์ (2543) ได้กล่าวถึง วิธีการเลือกนิทานไว้ว่ามีขั้นตอน ดังนี้

- 1) เลือกเรื่องให้เหมาะสมกับความสนใจและความต้องการตามธรรมชาติของเด็กแต่ละวัย
 - 2) เลือกเรื่องให้ผู้เล่าอยากเล่าหรือพอใจที่จะเล่า ทำให้เล่าได้ดี สนุกสนานและมีชีวิตชีวา
 - 3) เทคนิคและวิธีการเล่านิทานมีหลากหลาย นิทานแต่ละเรื่องเหมาะสมกับวิธีการเล่าที่แตกต่างกันไป การเลือกนิทานจึงต้องคำนึงถึงความสามารถและความถนัด ตลอดจนวิธีการเล่าและสื่อประกอบการเล่าด้วย
 - 4) เลือกเรื่องที่มีสาระข้อคิด ช่วยปลูกฝังและส่งเสริมจริยธรรม ค่านิยมที่ดีงามให้กับเด็ก ทั้งนี้ ผู้เล่าต้องมีกลยุทธ์ที่แยบยลในการเล่า มิให้เด็กรู้สึกว่าการกำลังถูกสอนในเรื่องของศีลธรรมจรรยา
 - 5) เลือกเรื่องส่งเสริมความรู้ หรือให้ข้อมูลเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม เป็นเรื่องในชีวิตประจำวันของเด็ก ตัวละครมีวัยใกล้เคียงกับเด็กจะทำให้เด็กๆ มีประสบการณ์ร่วม
 - 6) เลือกเรื่องที่ทำให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ชวนติดตามแก่ผู้ฟัง
 - 7) เลือกนิทานที่มีเนื้อเรื่องเร้าใจ มีความเคลื่อนไหวอยู่ในเรื่อง การผูกเรื่องต้องแนบเนียนและมีเรื่องปลุกย่อยที่น่าออกนอกทางให้น้อยที่สุด และจบในตัวของมันเอง
 - 8) เลือกเรื่องที่มีโครงเรื่องไม่วกวน ใช้ภาษาง่ายๆ ตรงไปตรงมา
 - 9) ควรเลือกเรื่องที่ทำให้ความรู้สึกสะเทือนใจ เช่น รัก โกรธ สอดแทรก ลงไปด้วย
 - 10) เลือกเรื่องที่แสดงออกถึงความเฉลียวฉลาดในการแก้ปัญหา หรือการใช้ปฏิภาณไหวพริบ เพื่อให้เด็กเรียนรู้พฤติกรรมของตัวละครในนิทาน
 - 11) เลือกเรื่องที่ต้องใช้เวลาให้เหมาะสมกับช่วงความสนใจของเด็กในวัยต่างๆ
- หลักการเลือกนิทานควรพิจารณาถึง เนื้อหา ภาษา สื่ออุปกรณ์ประกอบการเล่า และระยะเวลาในการเล่าให้เหมาะสมกับช่วงความสนใจของเด็กแต่ละวัย รวมทั้งคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการเล่านิทานในแต่ละครั้ง ว่าต้องการให้เด็กได้รับประโยชน์ใดจากการฟังนิทานด้วย

5.3.4 เทคนิคและวิธีการเล่านิทาน

เกริก ยूनพันธ์ (2543) กล่าวถึง เทคนิคและวิธีการเล่านิทานไว้ ดังนี้

- 1) การเลือกเรื่องที่จะเล่าให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้ฟัง
- 2) การดัดแปลงเนื้อเรื่องให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้ฟัง
- 3) การเตรียมตัวและจัดเตรียมสื่อในการเล่านิทาน ผู้เล่าต้องอ่านบทพรรณเรื่องราวให้เกิดความคุ้นเคยและเข้าใจ เพื่อให้เกิดความราบรื่นตลอดขณะดำเนินการเล่า รวมทั้งทดลองใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเล่านิทานให้เกิดความชำนาญ และจัดระบบการใช้ตามลำดับก่อนและหลัง
- 4) กิจกรรมประกอบการเล่านิทาน ผู้เล่าจะต้องเตรียมให้พร้อมและเหมาะสมกับกลุ่มผู้ฟัง เช่น การร้องเพลง คำคล้อง และต้องเป็นกิจกรรมที่ง่ายต่อการขอให้ผู้ฟังร่วมปฏิบัติกิจกรรมด้วย
- 5) สถานที่และเวลาที่ใช้เล่านิทาน ผู้เล่าต้องพิจารณาเพื่อความเหมาะสม
- 6) เตรียมเด็กสำหรับการฟังนิทาน ควรจัดที่นั่งให้สามารถเห็นภาพในระดับสายตา และก่อนเล่าควรเตรียมความพร้อมของเด็ก เช่น ร้องเพลง หรือกล่าวจูงใจ เพื่อให้มีอารมณ์พร้อมฟัง
- 7) ขั้นตอนการเล่า ผู้เล่าต้องพิจารณาการนำเสนอในการเริ่มต้นเรื่อง การเล่าเรื่องอย่างต่อเนื่องจนถึงกลางเรื่อง การจบเรื่องที่ชัดเจนและน่าสนใจด้วยรูปแบบและเทคนิคเฉพาะของแต่ละคน เช่น การนำเสนอด้วยภาษาพูด หรือใช้ภาษาท่าทาง หรือใช้สื่ออุปกรณ์ต่างๆ ประกอบการเล่า ทั้งนี้ต้องใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย และถูกหลักไวยากรณ์
- 8) ขณะเล่าต้องคอยสังเกตว่าผู้ฟังให้ความสนใจกับเรื่องราวที่เล่าอยู่หรือไม่ ถ้ารู้สึกว่าการกำลังสูญเสียความสนใจ ควรเปลี่ยนบรรยากาศด้วยการหยุดพักถามปัญหา เชวาร์น หรือปัญหาสนุกๆ
- 9) ขั้นตอนสุดท้ายของการเล่านิทานทุกครั้งควรมีการสรุปเรื่องด้วยคำถามเกี่ยวกับประเด็นสาระสำคัญของเรื่อง ลักษณะของตัวแสดงในเรื่อง ความรู้และคำสั่งสอนที่ได้จากเรื่อง เพื่อให้เด็กได้คิดทบทวนและเก็บความรู้จากนิทาน อีกทั้งเป็นการย้ำเตือนให้เด็กจำเรื่องราวได้ดี

คุรุรักษ์ ภิมย์รักษ์ (2540) อธิบายไว้ว่า เทคนิคการเล่านิทานที่สำคัญ คือ การสร้างความประทับใจให้แก่ผู้ฟัง จุดเริ่มต้นอยู่ที่การเตรียมให้พร้อม ซ้อมให้ดี หากจุดสำคัญของเรื่องให้พบและสรุปจบให้จับใจ โดยเริ่มตั้งแต่ประโยคแรกในการเริ่มเรื่อง และการจบเรื่องหรือประโยคสุดท้ายที่จะปิดเรื่องมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าประโยคแรกที่เริ่มเรื่อง โดยทั่วไปมักปิดการเล่านิทานด้วยถ้อยคำที่กินใจ ให้ข้อคิดหรือทิ้งท้ายไว้ให้คิด

เทคนิคและวิธีการเล่านิทานเป็นลักษณะเฉพาะตัวของผู้เล่าแต่ละคนที่นำมาใช้ในการเล่านิทานให้ผู้ฟังแต่ละกลุ่มฟัง เพื่อให้การเล่านิทานมีประสิทธิภาพและให้ประโยชน์กับผู้ฟังตามวัตถุประสงค์ การเล่าในแต่ละครั้งผู้เล่าควรแสวงหาวิธีการเล่านิทานในรูปแบบที่หลากหลาย ไม่ให้ซ้ำซาก

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยในประเทศ

นิศารัตน์ อิศระมโนรส (2552) ศึกษาเรื่อง ผลการใช้กิจกรรมการเล่านิทานแบบไม่จบเรื่องที่มีต่อพฤติกรรมทางจริยธรรมของเด็กวัยอนุบาล ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลองเด็กที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานแบบไม่จบเรื่อง มีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมทางจริยธรรมสูงกว่าเด็กที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานแบบปกติ

วราภรณ์ ปานทอง (2548) ทำการศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานคติธรรมประกอบการเล่นบทบาทสมมติ พบว่า หลังการทดลอง เด็กมีพฤติกรรมทางสังคมโดยเฉลี่ยรวมสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง

วิลาวัลย์ คัดทะจันทร์ (2551) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมการเรียนรู้และถักทอสายใยระหว่างวัยผ่านวัฒนธรรมพื้นบ้านเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กวัยอนุบาลที่มีต่อผู้สูงอายุ ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลองเด็กกลุ่มทดลองมีคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมต่อผู้สูงอายุสูงกว่ากลุ่มควบคุม รวมถึงครูและผู้สูงอายุมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ อยู่ในระดับมาก

จตุพร แสงหาญ (2549) ทำการศึกษาเรื่อง ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบจิตปัญญาที่มีต่อพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า หลังจัดกิจกรรมพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัยสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม และพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัยทุกด้านอยู่ในระดับดีมาก

6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Benish และ Bramlett (2011) ศึกษาเรื่อง การใช้เรื่องราวทางสังคมที่มีต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวและส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ทางบวกของเด็กวัยอนุบาลที่มีพัฒนาการปกติ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การใช้เรื่องราวทางสังคมทำให้เด็กทั้ง 3 คน มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง และมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนดีขึ้น

Smith (2009) ศึกษาเรื่อง การใช้เรื่องราวทางสังคมเพื่อแก้ปัญหาการนอนหลับของเด็กอนุบาลที่มีพัฒนาการปกติ ผลการวิจัยพบว่า เทคนิคการใช้เรื่องราวทางสังคมสามารถลดปัญหาการนอนหลับของเด็กอนุบาลได้

Tolip และ Hadwin (2006) ศึกษาเรื่อง การใช้เรื่องราวทางสังคมเพื่อปรับพฤติกรรม การก่อกวนระหว่างรับประทานอาหารกลางวันในโรงอาหารของเด็กที่มีพัฒนาการปกติ ผลการวิจัย พิสูจน์ว่า จากการใช้เรื่องราวทางสังคมที่สร้างขึ้นเฉพาะของเด็กแต่ละคน ส่งผลให้เด็ก 3 คน จาก 5 คน มีพฤติกรรมในขณะรับประทานอาหารที่เหมาะสมมากขึ้น และพฤติกรรมก่อกวนลดลง

Crozier และ Tincani (2006) ได้ศึกษาเรื่อง ผลการใช้เรื่องราวทางสังคมที่มีต่อ พฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กวัยอนุบาลที่เป็นออทิสติกสเปกตรัมในห้องเรียนร่วม ผลการวิจัยพบว่า การเล่าเรื่องราวทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของเด็ก ช่วยให้เด็กสองคนจาก กลุ่มตัวอย่างสามคนมีพฤติกรรมที่เหมาะสมเพิ่มมากขึ้น และมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลง

Ulutus และ Aksoy (2009) ศึกษาการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม ผ่านการใช้โปรแกรมกิจกรรมการเล่น ผลการวิจัยพบว่า โปรแกรมกิจกรรมการเล่นสามารถส่งเสริม พฤติกรรมเสริมสร้างสังคมให้เพิ่มขึ้นได้

ผู้วิจัยศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวทางสังคม ทั้งงานวิจัยในประเทศและ ต่างประเทศ พบว่า มีการใช้เรื่องราวทางสังคมเพื่อปรับลดพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ และส่งเสริม พฤติกรรมที่พึงประสงค์แก่เด็กที่มีพัฒนาการปกติ เด็กที่ได้รับเรื่องราวทางสังคมจะมีพฤติกรรมดี ขึ้น กล่าวคือ เมื่อเด็กที่มีพัฒนาการระดับปกติได้รับฟังเรื่องราวทางสังคม เด็กมีพฤติกรรมที่พึง ประสงค์เพิ่มขึ้น และพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ลดลงเช่นกัน

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม ทั้งงานวิจัยในประเทศ และต่างประเทศ ผู้วิจัยพบว่า มีการวิจัยเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมด้วยวิธีการ ที่หลากหลาย และศึกษาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมในหลายๆ ด้าน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล มีวิธีดำเนินการดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น
2. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. การสร้างแผนการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคม
4. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

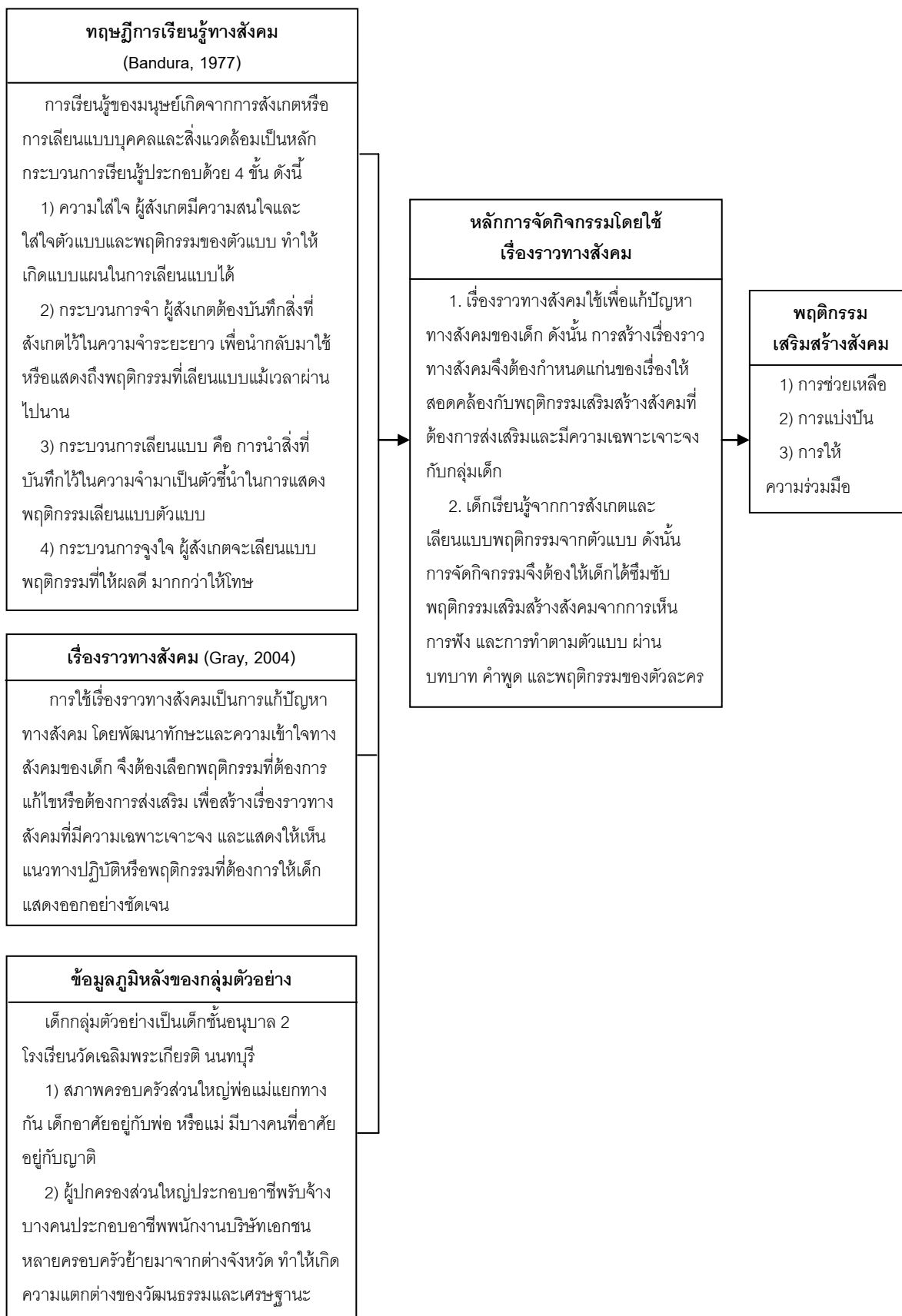
1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาข้อมูลเบื้องต้น เพื่อจัดทำกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

1.1 ศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎีเกี่ยวกับเรื่องราวทางสังคม พฤติกรรมเสริมสร้างสังคม การสอนโดยใช้บทบาทสมมติ และการวิจัยเชิงทดลองแบบ ABAB จากตำราเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.3 สร้างกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย เรื่องการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคม ที่มีต่อพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล

2. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย ดังนี้

- 2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กอนุบาลชั้นปีที่ 2 โรงเรียนวัดเฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 จำนวน 107 คน จาก 4 ห้องเรียน โดยมีเกณฑ์การเลือกโรงเรียน ดังนี้
 - 1) เป็นโรงเรียนที่ผู้บริหารและครูประจำชั้นให้ความร่วมมือในการวิจัย เรื่องการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมตั้งแต่ต้นจนจบ
 - 2) เป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้ 6 กิจกรรมประจำวัน ในระดับชั้นอนุบาล และตารางกิจกรรมประจำวันสามารถยืดหยุ่นได้
 - 3) เป็นโรงเรียนที่มีจำนวนเด็กอนุบาลในแต่ละห้องไม่เกิน 30 คน
 - 4) เป็นโรงเรียนที่ผู้ปกครองมีความหลากหลายทางเศรษฐกิจฐานะ และวัฒนธรรม
- 2.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กอนุบาลชั้นปีที่ 2/4 โรงเรียนวัดเฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 จำนวน 26 คน ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบง่ายด้วยการจับสลาก

3. การสร้างแผนการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคม

ผู้วิจัยสร้างแผนการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคม มีรายละเอียดดังนี้

- 3.1 ศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎี จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยเกี่ยวกับ การใช้เรื่องราวทางสังคม และพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม
- 3.2 เตรียมตัวผู้วิจัย โดยเข้าร่วมการอบรมและพัฒนาความสามารถในการทำวิจัย ดังนี้
 - 1) พัฒนาองค์ความรู้ ผู้วิจัยเข้าร่วมการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการแตงนิทาน การเล่านิทานสำหรับเด็ก และการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กอนุบาล
 - 2) พัฒนาทักษะ ผู้วิจัยฝึกทักษะการสังเกตพฤติกรรมเด็กอนุบาล
- 3.3 สร้างแผนการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคม โดยแบ่งการดำเนินงานเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การสร้างเรื่องราวทางสังคม ระยะที่ 2 การลงมือปฏิบัติ มีรายละเอียดดังนี้
 - ระยะที่ 1 การสร้างเรื่องราวทางสังคม ใช้เวลา 6 เดือน ผู้วิจัยดำเนินการสำรวจข้อมูลและทำความเข้าใจกับกลุ่มตัวอย่างในภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2555 เพื่อให้ได้รายละเอียดข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง นำไปสร้างเรื่องราวทางสังคมที่มีลักษณะเฉพาะมีความเหมาะสมกับสภาพและบริบทของกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1.1) กำหนดพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมที่ต้องการส่งเสริม ดังนี้

(1) สังเคราะห์ประเด็นพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมที่ต้องการศึกษา ผู้วิจัยศึกษารายละเอียดและประเภทของพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาสร้างเป็นประเด็นพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม จำนวน 3 ด้าน 9 ประเด็น ดังนี้

(1.1) การช่วยเหลือ

(1.1.1) การช่วยเหลือเพื่อน เมื่อได้รับการร้องขอ

(1.1.2) การช่วยเพื่อนเก็บของเล่น ของใช้ในการทำ

กิจกรรมเข้าที่ หลังจากทำกิจกรรมเสร็จแล้ว

(1.1.3) การให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะง่ายๆ ในการทำ

กิจกรรมแก่เพื่อน

(1.2) การแบ่งปัน

(1.2.1) การแบ่งปันของเล่น ของใช้ และอุปกรณ์ที่เป็น

ของส่วนรวมแก่เพื่อน

(1.2.2) การแบ่งปันของเล่น ของใช้ที่เป็นของส่วนตัวแก่

เพื่อน

(1.2.3) การรอคอยโอกาสในการใช้ของเล่น ของใช้

อุปกรณ์ต่อจากเพื่อน

(1.3) การให้ความร่วมมือ

(1.3.1) การทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกับเพื่อน

(1.3.2) การแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะในการทำ

กิจกรรม

(1.3.3) การปฏิบัติตามข้อตกลงของกิจกรรม หรือ

ข้อตกลงที่กำหนดไว้

(2) สัมภาษณ์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ลักษณะนิสัย ความสนใจ ความชอบ อายุ ประวัติ ภูมิหลังครอบครัว และพฤติกรรมทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยศึกษาจากเอกสารระเบียบประวัติ แฟ้มสะสมผลงาน สมุดรายนงานพัฒนาการ และสอบถามข้อมูลจากครูประจำชั้นอนุบาลชั้นปีที่ 1 ของกลุ่มตัวอย่าง

(3) สังเกตพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง ในภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2555 โดยเน้นสังเกตพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมตามประเด็นที่กำหนด บันทึกความถี่ของพฤติกรรมที่สังเกตพบ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์จุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาของกลุ่มตัวอย่าง ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 พฤติกรรมเสริมสร้างสังคมที่สังเกตพบและประเด็นที่ควรได้รับการส่งเสริมของกลุ่มตัวอย่าง

	พฤติกรรมที่สังเกตพบ		ค่าเฉลี่ยความถี่ของพฤติกรรม	ประเด็นที่ควรได้รับการส่งเสริม
	จุดเด่น	จุดที่ควรพัฒนา		
1) การช่วยเหลือ	กระตือรือร้นในการช่วยเหลือครู	ช่วยกันเก็บของเล่น เมื่อครูกล่าวตักเตือนหรือกระตุ้น ไม่เช่นนั้นจะเก็บแต่ของตนเอง หรือไม่เก็บของเล่นเลย	18.4	การช่วยเหลือเพื่อนเก็บของเล่น ของใช้ในการทำกิจกรรมเข้าที่หลังจากทำกิจกรรมเสร็จ
	ช่วยเหลือเพื่อนเฉพาะกับคนที่สนิทสนมในบางครั้ง	ไม่ช่วยเหลือ หรือตอบคำถาม ให้คำแนะนำ ในการแก้ปัญหาแก่เพื่อน เมื่อถูกร้องขอ โดยมักแสดงพฤติกรรมนิ่งเฉย หรือไม่ยอมพูด	15.7	การช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะต่างๆ ในการทำกิจกรรมแก่เพื่อน
2) การแบ่งปัน	แบ่งปันสิ่งของ ของเล่น อุปกรณ์ในชั้นเรียนแก่เพื่อน ไม่หวง ไม่เอามาใช้คนเดียว	หวงของที่เป็นส่วนตัว เช่น ดินสอ สีไม้ สีเทียน ขนมหงของเล่นที่นำมาจากบ้าน โดยมักกวดให้เพื่อนดู แต่ไม่ให้จับ ไม่ให้ยืมเล่น	14.4	การแบ่งปันของเล่น ของใช้ที่เป็นของส่วนตัวแก่เพื่อน
		บางส่วน แทรกแถว ไม่เข้าแถว ไม่รอใช้อุปกรณ์ร่วมกัน โดยรีบเข้าไปใช้ก่อนคนอื่น	14.9	การรอคอยโอกาสในการใช้ของเล่น ของใช้ อุปกรณ์ต่อจากเพื่อน
3) การให้ความร่วมมือ	ให้ความสนใจในกิจกรรม แสดงออกว่าอยากทำ หรืออยากร่วมกิจกรรม	มีบางส่วนแยกตัวระหว่างทำกิจกรรม หรือทำกิจกรรมเพียงลำพัง บ้างแสดงอาการเบื่อ เมื่อไม่อยากทำงานหรือทำไปสักระยะ	10.6	

ตารางที่ 2 (ต่อ) พฤติกรรมเสริมสร้างสังคมที่สังเกตพบและประเด็นที่ควรได้รับการส่งเสริมของกลุ่มตัวอย่าง

พฤติกรรมที่สังเกตพบ		ค่าเฉลี่ย ความถี่ของ พฤติกรรม	ประเด็นที่ควรได้รับการส่งเสริม
จุดเด่น	จุดที่ควรพัฒนา		
3) การให้ความร่วมมือ (ต่อ)	ไม่มีใครแสดงความคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะต่างๆ เมื่อครูถามมักนิ่งเงียบ หรือตอบว่าใช่/ไม่ใช่เป็นส่วนใหญ่	15.8	การแสดงความคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะในการทำกิจกรรม
	ส่วนใหญ่สามารถปฏิบัติตามคำสั่งของครูได้ดี หรือกติกา	11	
	บางคน ปฏิบัติตามกฎหรือข้อตกลงเมื่อครูเตือน	10.9	

(4) ระบุพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมที่ต้องการส่งเสริม ผู้วิจัยประมวลข้อมูลที่ได้รับจากการสำรวจข้อมูลพื้นฐาน การสอบถามครูประจำชั้นของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบกับจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาของกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรม กำหนดเป็นพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมที่กลุ่มตัวอย่างควรได้รับการส่งเสริม จำนวน 3 ด้าน 5 ประเด็น ดังนี้

(4.1) การช่วยเหลือ ประกอบด้วย

2 พฤติกรรม ดังนี้

(4.1.1) การช่วยเพื่อนเก็บของเล่น ของใช้ในการทำ

กิจกรรมเข้าที่ หลังจากทำกิจกรรมเสร็จแล้ว

(4.1.2) การให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะง่ายๆ ในการทำ

กิจกรรมแก่เพื่อน

(4.2) แบ่งปัน ประกอบด้วย 2 พฤติกรรม ดังนี้

(4.2.1) การแบ่งปันของเล่น ของใช้ที่เป็นของส่วนตัว

แก่เพื่อน

(4.2.2) การรอคอยโอกาสในการใช้ของเล่น ของใช้

อุปกรณ์ต่อจากเพื่อน

(4.3) การให้ความร่วมมือ ประกอบด้วย 1 พฤติกรรม คือ

การแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในการทำกิจกรรม

(5) ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ผู้วิจัยนำประเด็นพฤติกรรม เสริมสร้างสังคมที่กลุ่มตัวอย่างควรได้รับการส่งเสริม ไปตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลกับ ครูประจำชั้นของกลุ่มตัวอย่าง และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1.2) แต่งเรื่องราวทางสังคม จำนวน 6 เรื่อง

(1) ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแต่งเรื่องราวทางสังคม ดังนี้

ผู้วิจัยวิเคราะห์เกณฑ์การเลือกเรื่องราวและนิทานสำหรับเด็ก อนุบาลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 เกณฑ์การเลือกนิทานสำหรับเด็กอนุบาล

เกณฑ์ที่ใช้ในการเลือกนิทาน	Gray (2000)	ฉวีวรรณ กินาวงค์ (2533)	อารมณ สุวรรณपाल (2551)	พรจันทร์ จันทวิมล (2534)	เกริก ยूनพันธ์ (2543)
1. มีวัตถุประสงค์ แก่นของเรื่อง หรือ จุดเด่นของเรื่องอย่างชัดเจน และมีเพียงประเด็นเดียว	✓	✓	✓	✓	
2. เนื้อหาเหมาะสมกับวัย และ ความสนใจของเด็ก	✓		✓	✓	✓
3. เรื่องราวดำเนินไปอย่างรวดเร็ว		✓		✓	
4. ใช้ภาษาที่ตรงไปตรงมา เข้าใจง่าย เน้นการใช้คำและประโยคซ้ำๆ และเขียนเป็นประโยคหรือบทสนทนาสั้นๆ	✓	✓	✓	✓	✓
5. เป็นเรื่องใกล้ตัวเด็ก เช่น เรื่องในครอบครัว ในชีวิตประจำวันของเด็ก เรื่องเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยง หรือใช้สัตว์เป็นตัวละคร เป็นตัวดำเนินเรื่อง	✓	✓	✓	✓	✓

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่วิเคราะห์มากำหนดเป็นเกณฑ์การแต่ง เรื่องราวทางสังคมที่ใช้ สรุปได้ดังนี้

(1.1.1) วัตถุประสงค์ แก่นของเรื่อง หรือจุดเด่นของ เรื่องอย่างชัดเจน และมีเพียงประเด็นเดียว

(1.1.2) เนื้อหาเหมาะสมกับวัย และความสนใจของเด็ก

(1.1.3) ภาษาที่ใช้ตรงไปตรงมา เข้าใจง่าย เน้นการใช้คำและประโยคซ้ำๆ และเขียนเป็นประโยคหรือบทสนทนาสั้นๆ

(1.1.4) เรื่องราวที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องใกล้ตัวเด็ก เช่น เรื่องในครอบครัว ในชีวิตประจำวันของเด็ก เรื่องเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยง หรือใช้สัตว์เป็นตัวละคร

(2) ผู้วิจัยกำหนดแก่นของเรื่องราวทางสังคมตามพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมที่ต้องการส่งเสริม เพื่อแต่งเรื่องราวทางสังคมที่สอดคล้องกับลักษณะเฉพาะและบริบทของกลุ่มตัวอย่าง โดยแต่งเรื่องราวทางสังคมจำนวน 6 เรื่อง จากพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมที่ต้องการส่งเสริม 5 ประเด็น โดยซ้ำประเด็นการแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะในการทำกิจกรรม เนื่องจากเป็นพฤติกรรมที่พบน้อยที่สุด รายละเอียด แก่นของเรื่องราวทางสังคมที่ส่งเสริมพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม โดยมีรายละเอียดดังนี้

(2.1) การช่วยเหลือ จำนวน 2 เรื่อง ดังนี้

(2.1.1) เรื่องกระรอกน้อยเปลี่ยนสี แก่นของเรื่องราวทางสังคมส่งเสริมเรื่องการให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะง่ายๆ ในการทำกิจกรรมแก่เพื่อน

(2.1.2) เรื่องผึ้งยุ่งงานกับหยดน้ำหวาน แก่นของเรื่องราวทางสังคมส่งเสริมเรื่องการช่วยเพื่อนเก็บของเล่น ของใช้ในการทำกิจกรรมเข้าที่ หลังจากทำกิจกรรมเสร็จแล้ว

(2.2) การแบ่งปัน จำนวน 2 เรื่อง ดังนี้

(2.2.1) เรื่องเมล็ดพืชของพวกมด แก่นของเรื่องราวทางสังคมส่งเสริมเรื่องการแบ่งปันของเล่น ของใช้ที่เป็นของส่วนตัวแก่เพื่อน

(2.2.2) เรื่องฝูงลิงแย่งกล้วย แก่นของเรื่องราวทางสังคมส่งเสริมเรื่องการรอคอยโอกาสในการใช้ของเล่น ของใช้ อุปกรณ์ต่อจากเพื่อน

(2.3) การให้ความร่วมมือ จำนวน 2 เรื่อง ดังนี้

(2.3.1) เรื่องหมาป่ากับฝูงเป็ด แก่นของเรื่องราวทางสังคมส่งเสริมเรื่องการแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะในการทำกิจกรรม

(2.3.2) นกกระจอกกับเมล็ดป่าน แก่นของเรื่องราวทางสังคมส่งเสริมเรื่องการแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะในการทำกิจกรรม

1.3) เขียนแผนการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคม

ผู้วิจัยเขียนแผนการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคม จำนวน 6 แผน แต่ละแผนใช้เวลา 2 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 50 นาที ลักษณะการจัดกิจกรรม ประกอบด้วยกิจกรรมกลุ่มใหญ่และกิจกรรมกลุ่มย่อย แผนการจัดกิจกรรมทั้ง 6 แผน ประกอบด้วย (1) วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (2) ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม (3) สื่อ – อุปกรณ์ (4) การประเมินผล และ (5) เรื่องราวทางสังคม

ผู้วิจัยกำหนดองค์ประกอบและบทบาทของผู้วิจัยในการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคม เพื่อเป็นแนวทางในการเขียนแผนการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคม ดังแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 องค์ประกอบของการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคม

วัตถุประสงค์	
เด็กสามารถแสดงบทบาท คำพูด และพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมตามแก่นของเรื่องราวทางสังคมได้	
เนื้อหา	
เรื่องราวทางสังคมที่มีแก่นของเรื่องสอดคล้องกับพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมที่ต้องการส่งเสริมแก่เด็ก ได้แก่ 1) การช่วยเหลือ 2) การแบ่งปัน และ 3) การให้ความร่วมมือ	
ลักษณะการจัดกิจกรรม	
ลักษณะของกิจกรรมเป็นการดำเนินการสอนของครู โดยแต่งเรื่องราวทางสังคมที่มีความเฉพาะเจาะจงกับกลุ่มเด็ก และนำเรื่องราวทางสังคมที่แต่งขึ้นไปใช้ทำกิจกรรม เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมแก่เด็ก อนุบาล ให้เด็กได้ซึมซับตัวแบบที่ดีผ่านการฟัง การมอง และการแสดงตามบทบาท แบ่งการดำเนินงานเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การสร้างเรื่องราวทางสังคม และ ระยะที่ 2 การลงมือปฏิบัติ ประกอบด้วยกิจกรรม 2 ขั้น ดังนี้	
การจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคม	บทบาทผู้วิจัย
ขั้นที่ 1 การรับประสบการณ์ใหม่ เป็นการเล่าเรื่องราวทางสังคมให้เด็กกลุ่มใหญ่ฟัง ประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้	
1.1 การนำเข้าสู่เรื่องราวทางสังคม เป็นการเตรียมความพร้อมเด็กก่อนฟังเรื่องราวทางสังคม โดยการเล่นนิ้วมือประกอบบทกลอน	ผู้วิจัยนำเด็กท่องบทกลอนประกอบการเล่นนิ้วมือ
1.2 การเล่าเรื่องราวทางสังคม เป็นการเล่าเรื่องราวทางสังคมให้เด็กฟังในกลุ่มใหญ่ แต่ละเรื่องใช้เวลาเล่า นาน 2 สัปดาห์	ผู้วิจัยเล่าเรื่องราวทางสังคม ดังนี้ สัปดาห์ที่ 1 เล่าเรื่องราวทางสังคมประกอบภาพ สัปดาห์ที่ 2 เล่าเรื่องราวทางสังคมประกอบโต๊ะนิทาน

แผนภาพที่ 2 (ต่อ) องค์ประกอบของการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคม

การจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคม	บทบาทผู้วิจัย
1.3 การสรุปเรื่องราวทางสังคม เป็นการสนทนากับเด็กเกี่ยวกับตัวละครและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่อง	ผู้วิจัยสนทนากับเด็กด้วยคำถาม ดังนี้ (1) ในเรื่องมีตัวละครใดบ้าง (2) เกิดเหตุการณ์ใดขึ้นในเรื่อง
ขั้นที่ 2 การฝึกฝนพฤติกรรม เป็นการจัดกิจกรรมกลุ่มย่อย 5 – 6 คน ต่อเนื่องจากการฟังเรื่องราวทางสังคม ประกอบด้วยกิจกรรม 2 ลักษณะ ดังนี้	
2.1 มุมที่ครูชี้แนะ เป็นมุมที่ครูจัดบรรยากาศให้เด็กหมุนเวียนแสดงบทบาทสมมติตามการชี้แนะของครู มีรายละเอียดดังนี้	ผู้วิจัยจัดให้เด็กเวียนเข้าทำกิจกรรมในมุมที่ครูชี้แนะ จนครบทุกคน ใน 1 สัปดาห์
1) การทบทวนเรื่องราวทางสังคม เป็นการเล่าทวนเรื่องราวทางสังคมและสนทนาเกี่ยวกับรายละเอียดของเรื่องราวทางสังคม	ผู้วิจัยเล่าเรื่องราวทางสังคม แบบย่อ และสนทนากับเด็กเกี่ยวกับเรื่องราวทางสังคมตามตามประเด็น ดังนี้ (1) จำนวนตัวละคร พฤติกรรมและบุคลิกของตัวละครแต่ละตัว (2) เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หรือสถานการณ์ที่ตัวละครประสบ (3) พฤติกรรมของตัวละครที่แสดงออกในเหตุการณ์ (4) ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นหลังจากตัวละครปฏิบัติพฤติกรรม
2) การเล่นเกมบทบาทสมมติ เป็นการแสดงตามบทบาทของตัวละคร เด็กทุกคนมีโอกาสแสดงทุกบทบาทตามการชี้แนะ ทั้งการพูดตามบทสนทนาและการแสดงออกตามพฤติกรรมของตัวละคร	ผู้วิจัยเตรียมอุปกรณ์ประกอบ การเล่นเกม นำคำพูด และพฤติกรรมของตัวละครที่ต้องการให้เด็กแสดงออก กำหนดให้เด็กทุกคนได้แสดงทุกบทบาทหมุนเวียนไปจนครบ
3) การสะท้อนความรู้สึก เป็นการสนทนากับเด็กเกี่ยวกับประสบการณ์ในการแสดงบทบาทนั้นๆ และให้เด็กแต่ละคนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมของตัวละครที่แสดง	ผู้วิจัยสนทนากับเด็ก ตามประเด็น ดังนี้ (1) “เด็กๆ รู้สึกอย่างไร เมื่อสวมบทบาทของตัวละครนั้น” (2) “พฤติกรรมของตัวละครที่เด็กๆ แสดงเป็นอย่างไร” (3) “ถ้าพบเหตุการณ์เหมือนตัวละครเด็กๆ จะทำอย่างไร”

แผนภาพที่ 2 (ต่อ) องค์ประกอบของการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคม

การจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคม	บทบาทผู้วิจัย
2.2 มุมที่เด็กทำกิจกรรมด้วยตนเอง เป็นมุมที่จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับเรื่องราวทางสังคมที่ได้ฟัง โดยเด็กเลือกเข้ามุมตามความสนใจได้แก่ การอ่านหนังสือ การทำศิลปะ การเล่นหุ่นตัวละคร และการเล่นเกม	ผู้วิจัยจัดเตรียมกิจกรรม สื่อ/อุปกรณ์ ในมุมให้สอดคล้องกับเรื่องราวทางสังคมที่เล่าในแต่ ละสัปดาห์
สื่อ	
เรื่องราวทางสังคม จำนวน 6 เรื่อง ได้แก่ 1) เรื่องกระรอกน้อยเปลี่ยนสี 2) เรื่องเมล็ดพืชของพวกมด 3) เรื่องหมาป่ากับฝูงเป็ด 4) เรื่องผึ้งเกี่ยงงานกับหยดน้ำหวาน 5) เรื่องฝูงลิงแย่งกล้วย 6) เรื่องนกกระจอกกับเมล็ดป่าน	
การประเมินผล	
ทำการสังเกต การช่วยเหลือ การแบ่งปัน และการให้ความร่วมมือที่เด็กแสดงออก โดยบันทึกลงในแบบบันทึกพฤติกรรม	

1.4) ตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดกิจกรรม

(1) ผู้วิจัยนำแผนการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคมที่สร้างขึ้นจำนวน 6 แผน เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบตามประเด็น ได้แก่ (1) ความเหมาะสมของเนื้อหาและการใช้ภาษาของเรื่องราวทางสังคม (2) ความสอดคล้องของเรื่องราวทางสังคมกับพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมที่ต้องการส่งเสริมของกลุ่มตัวอย่าง (3) ความเหมาะสมของกิจกรรม และ (4) ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ แก่นของเรื่องราวทางสังคม ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม และการประเมินผล นำแผนการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคมมาแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีประเด็นในการปรับปรุงแก้ไข ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแผนการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคม

ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ	สิ่งที่ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไข
1) เรื่องราวทางสังคม	
1.1) ลักษณะของตัวละครในเรื่องราวทางสังคม บางตัวมีความคล้ายคลึงกัน เด็กอาจเกิดความสับสน	1.1) ผู้วิจัยปรับลักษณะตัวละครในเรื่องราวทางสังคม ให้มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน
1.2) การใช้ภาษา ควรปรับเนื้อความ และเพิ่มคำสร้อยในเรื่องราวทางสังคม เพื่อให้เนื้อเรื่องมีความกระชับ อ่านออกเสียงคล่องขึ้น และหางเสียงค่อยลง	1.2) ผู้วิจัยปรับแก้เนื้อความ คำสร้อย และคำลงท้ายในเรื่องราวทางสังคมทุกเรื่อง

ตารางที่ 4 (ต่อ) ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแผนการจัดกิจกรรมโดยใช้
เรื่องราวทางสังคม

ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ	สิ่งที่ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไข
1.3) พฤติกรรมของตัวละครที่สอดคล้องกับ ธรรมชาติที่แท้จริง เรื่องราวทางสังคม เรื่อง นกกระจอก กับเมล็ดป่าน ควรปรับแก้พฤติกรรมตัวละคร เพราะมี พฤติกรรมขัดแย้งกับธรรมชาติที่เป็นจริง	1.3) ผู้วิจัยปรับแก้เนื้อเรื่อง และพฤติกรรมของตัวละคร นกกระจอก ให้สอดคล้องกับธรรมชาติที่เป็นจริง คือ นกไม่คาบเมล็ดป่านไปทิ้ง แต่ใช้วิธีจิกกินและหากินที่ ทุ่งนาแห่งอื่น
2) การจัดกิจกรรม	
2.1) กิจกรรมในมุมที่ครูชี้แนะ ช่วงทบทวนเรื่องราว ทางสังคม และพูดคุยเกี่ยวกับตัวละคร ควรใส่ รายละเอียดคำถามเพิ่มเติม	2.1) ผู้วิจัยกำหนดคำถามที่มีรายละเอียดชัดเจนมาก ขึ้น โดยกำหนดประเด็นคำถามที่จะใช้ในเรื่องราวทาง สังคมแต่ละเรื่อง ได้แก่ (1) คำถามเกี่ยวกับตัวละคร พฤติกรรม บุคลิกของตัวละคร (2) คำถามเกี่ยวกับ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หรือตัวละครพบเจอ (3) คำถาม เกี่ยวกับพฤติกรรมที่ตัวละครปฏิบัติหลังพบเจอ เหตุการณ์ (4) คำถามเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้นหลังจากตัว ละครปฏิบัติพฤติกรรม
2.2) กิจกรรมในมุมที่ครูชี้แนะ ชั้นเล่นบทบาท สมมติ ควรแยกรายละเอียดกิจกรรมให้ชัดเจนว่า ในแต่ละครั้งที่เด็กเล่นบทบาทสมมติ จะใช้คำถามหรือ รายละเอียดจากเหตุการณ์ใด	2.2) ผู้วิจัยกำหนดรายละเอียดคำถามที่ใช้ในแต่ละ สัปดาห์ให้ชัดเจน
2.3) การนำเข้าสู่กิจกรรม ควรปรับให้เนื้อหา กิจกรรมนำเข้าสู่เรื่องราวทางสังคมโดยใช้การเล่น นิ้วมือประกอบบทกลอนให้สอดคล้องกับเรื่องราว ทางสังคมที่ใช้ทุกเรื่อง	2.3) ผู้วิจัยกำหนดเนื้อหาของบทกลอนที่ใช้ในกิจกรรม นำเข้าสู่เรื่องราวทางสังคมให้สอดคล้องกับเนื้อหาของ เรื่องราวสังคมแต่ละเรื่อง ได้แก่ (1) เรื่องกระรอกน้อย เปลี่ยนสี ใช้บทกลอนกระรอกน้อย (2) เรื่องเมล็ดพืช ของพวงมด ใช้บทกลอนกระต่ายน้อย (3) เรื่องหมาป่า กับฝูงเบ็ด ใช้บทกลอนเบ็ด (4) เรื่องผึ้งเกี่ยวงานกับ หยดน้ำหวาน ใช้คำกลอนผึ้งงาน (5) เรื่องฝูงลิงแย่ง กล้วย ใช้บทกลอนลิง 5 ตัว (6) เรื่องนกกระจอกกับ เมล็ดป่าน ใช้บทกลอนนกกระจอก
3) การเลือกใช้สื่อ/อุปกรณ์ ควรเพิ่มวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ ในกิจกรรมศิลปะแต่ละกิจกรรม	3) ผู้วิจัยเพิ่มกิจกรรมศิลปะและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ใน กิจกรรมศิลปะให้หลากหลายยิ่งขึ้น

(2) นำแผนการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคมที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองนำร่องกับเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนประถมนันทรี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2555 จำนวน 15 คน เป็นเด็กที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาปรับปรุง แก้ไขเป็นแผนการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคมฉบับสมบูรณ์ โดยมีประเด็นในการปรับปรุง แก้ไข คือ ในขั้นแนะนำการเล่นบทบาทสมมติ ช่วงบททวนเนื้อหาเรื่องราวทางสังคมและพูดคุย เกี่ยวกับตัวละคร เด็กไม่สามารถบอกเล่าเรื่องราวและตอบคำถามเกี่ยวกับตัวละครในเนื้อเรื่องได้ ผู้วิจัยจึงเตรียมภาพประกอบเรื่องราวทางสังคมเพื่อใช้ในขั้นนี้

ระยะที่ 2 การลงมือปฏิบัติ ใช้เวลา 4 เดือน เป็นการดำเนินการใช้เรื่องราวทาง สังคมที่แต่งขึ้นในกลุ่มใหญ่และกลุ่มย่อย โดยให้เด็กได้รับประสบการณ์ผ่านการฟังและการปฏิบัติตาม ตัวแบบในสถานการณ์ต่างๆ ประกอบด้วยกิจกรรม 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การรับประสบการณ์ใหม่ เป็นการเล่าเรื่องราวทางสังคมให้เด็ก กลุ่มใหญ่ฟัง ประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

(1.1) การนำเข้าสู่เรื่องราวทางสังคม เป็นการเตรียมความพร้อม เด็กก่อนฟังเรื่องราวทางสังคม โดยการเล่นนิ้วมือประกอบบทกลอน

(1.2) การเล่าเรื่องราวทางสังคม เป็นการเล่าเรื่องราวทางสังคม ให้เด็กฟังในกลุ่มใหญ่ แต่ละเรื่องใช้เวลาเล่านาน 2 สัปดาห์ โดยสัปดาห์ที่ 1 เล่าเรื่องราวทางสังคม ประกอบภาพ และสัปดาห์ที่ 2 เล่าเรื่องราวทางสังคมประกอบโต๊ะนิทาน

(1.3) การสรุปเรื่องราวทางสังคม เป็นการสนทนากับเด็ก เกี่ยวกับตัวละครและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

ขั้นที่ 2 การฝึกฝนพฤติกรรม เป็นการจัดกิจกรรมกลุ่มย่อย 5 – 6 คน ต่อเนื่องจากการฟังเรื่องราวทางสังคม ประกอบด้วยกิจกรรม 2 ลักษณะ ดังนี้

(2.1) มุมที่ครูชี้แนะ เป็นมุมที่ครูจัดบรรยากาศให้เด็กหมุนเวียน แสดงบทบาทสมมติตามเรื่องราวทางสังคมที่ฟัง โดยมีครูชี้แนะการเล่นบทบาทสมมติ มี รายละเอียดดังนี้

(2.1.1) การทบทวนเรื่องราวทางสังคม เป็นการเล่าทวน เรื่องราวทางสังคมและสนทนาเกี่ยวกับรายละเอียดของเรื่องราวทางสังคม

(2.1.2) การเล่นบทบาทสมมติ เป็นการแสดงตามบทบาท ของตัวละคร เด็กทุกคนมีโอกาสแสดงบทบาทตามการชี้แนะ ทั้งการพูดตามบทสนทนาและ การแสดงออกตามพฤติกรรมของตัวละคร

(2.1.3) การสะท้อนความรู้สึก เป็นการสนทนากับเด็กเกี่ยวกับประสบการณ์ในการแสดงบทบาทนั้นๆ และให้เด็กแต่ละคนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมของตัวละครที่ตนแสดง

(2.2) มุมที่เด็กทำกิจกรรมด้วยตนเอง เป็นมุมที่ครูจัดเตรียมกิจกรรม สื่อและสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องกับเรื่องราวทางสังคมที่ได้ฟัง โดยเด็กเลือกทำกิจกรรมด้วยตนเองในมุมต่างๆ ได้แก่ มุมหนังสือ มุมศิลปะ มุมหุ่น และมุมเกม มีครูประจำชั้นเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการทำกิจกรรมของเด็ก มีรายละเอียดของแต่ละมุม เป็นดังนี้

(2.2.1) มุมหนังสือ จัดเตรียมหนังสือเรื่องราวทางสังคมที่เล่าในสัปดาห์นั้น และหนังสือนิทานที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม

(2.2.2) มุมหุ่น จัดเตรียมหุ่นของตัวละครเรื่องราวทางสังคมที่เล่าในสัปดาห์นั้น

(2.2.3) มุมศิลปะ ได้แก่ กิจกรรมปะติดภาพจากวัสดุต่างๆ ระบายสีน้ำตามจินตนาการ ประดิษฐ์หุ่น ปั้นดินน้ำมัน ประดิษฐ์หน้ากาก ประดิษฐ์โมบาย ประดิษฐ์ห่มวงรูปตัวละคร โดยสับเปลี่ยนกิจกรรมไปในแต่ละสัปดาห์ และรูปแบบกิจกรรมมีทั้งกิจกรรมกลุ่มและกิจกรรมรายบุคคล

(2.2.4) มุมเกม จัดเตรียมจิ๊กซอว์ เกมจับคู่ภาพ เกมเรียงลำดับเหตุการณ์ เกี่ยวกับเรื่องราวทางสังคมที่เล่าในสัปดาห์นั้น

4. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบประเมินพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

4.1 ศึกษาหลักการและวิธีสร้างแบบประเมินพฤติกรรมจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.2 กำหนดลักษณะและโครงสร้างของแบบประเมินพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่าแบบบรรยาย 3 ระดับ ประกอบด้วยพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม 3 ด้าน ได้แก่ การช่วยเหลือ การแบ่งปัน และการให้ความร่วมมือ บันทึกคะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมโดยกำหนดสถานการณ์ในการประเมิน 3 สถานการณ์ ได้แก่ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมสร้างสรรค์ และกิจกรรมเล่นอิสระ มีรายละเอียด ดังนี้

1) กำหนดประเด็นย่อยของพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมที่ศึกษา มีรายละเอียด ดังนี้

1.1) ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมด้านการช่วยเหลือ การแบ่งปัน และการให้ความร่วมมือ จากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเลือกประเด็นย่อยของพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมแต่ละด้าน

1.2) สังเกตพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง โดยทำการสังเกตและบันทึกความถี่ของการเกิดพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมตามประเด็นย่อยที่เลือกไว้เป็นระยะเวลา 2 สัปดาห์ นำข้อมูลที่ได้มาสรุปผล เลือกประเด็นย่อยของพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมที่ต้องการศึกษา ดังนี้

(1) การช่วยเหลือ ประกอบด้วย 3 เรื่อง ดังนี้

(1.1) การให้ความช่วยเหลือเพื่อน เมื่อได้รับการร้องขอ

(1.2) การช่วยเพื่อนเก็บของเล่น ของใช้ในการทำกิจกรรมเข้าที่

หลังจากทำกิจกรรมเสร็จแล้ว

(1.3) การให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะง่ายๆ ในการทำกิจกรรมแก่เพื่อน

(2) การแบ่งปัน ประกอบด้วย 3 เรื่อง ดังนี้

(2.1) การแบ่งปันของเล่น ของใช้ และอุปกรณ์ที่เป็นของส่วนรวมแก่เพื่อน

(2.2) การแบ่งปันของเล่น ของใช้ที่เป็นของส่วนตัวแก่เพื่อน

(2.3) การรอคอยโอกาสในการใช้ของเล่น ของใช้ อุปกรณ์ต่อจากเพื่อน

(3) การให้ความร่วมมือ ประกอบด้วย 3 เรื่อง ดังนี้

(3.1) การทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกับเพื่อน

(3.2) การแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะในการทำกิจกรรม

(3.3) การปฏิบัติตามข้อตกลงของกิจกรรม หรือข้อตกลงที่กำหนดไว้

2) กำหนดตัวบ่งชี้และสถานการณ์ในการประเมินพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม

ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ตัวบ่งชี้และสถานการณ์ที่ใช้ในการประเมินพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม

พฤติกรรมเสริมสร้างสังคม	ตัวบ่งชี้	สถานการณ์
1. การช่วยเหลือ		
1.1 การให้ความช่วยเหลือเพื่อน เมื่อได้รับการร้องขอ	เด็กช่วยเพื่อนถือของ หรือแสดงท่าทาง/ คำพูดว่าจะช่วยเหลือเพื่อน หรืออยาก ช่วยเหลือเพื่อน เมื่อได้รับการร้องขอ	กิจกรรม สร้างสรรค์

ตารางที่ 5 (ต่อ) ตัวบ่งชี้และสถานการณ์ที่ใช้ในการประเมินพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม

พฤติกรรมเสริมสร้างสังคม	ตัวบ่งชี้	สถานการณ์เก็บข้อมูล
1.2 การเก็บของเล่น ของใช้ในการทำกิจกรรมเข้าที่หลังจากกิจกรรม	เด็กช่วยเพื่อนเก็บของเล่น ของใช้ในการทำกิจกรรมเข้าที่ หรือแสดงท่าทาง/คำพูดว่าจะช่วยเหลือเพื่อน หรืออยากช่วยเหลือเพื่อน	เล่นอิสระ
1.3 ให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะง่ายๆ ในการทำงานกิจกรรมแก่เพื่อน	เด็กเสนอแนะ หรือแนะนำการแก้ปัญหา หรือการทำงานกิจกรรมแก่เพื่อน	กิจกรรม สร้างสรรค์
2. การแบ่งปัน		
2.1 แบ่งปันของเล่น ของใช้ และอุปกรณ์ที่เป็นส่วนรวมแก่เพื่อน	เด็กยินยอมให้เพื่อนใช้ของใช้ อุปกรณ์ ส่วนรวมร่วมกับตน หรือสลับกันใช้	กิจกรรม สร้างสรรค์
2.2 แบ่งปันของเล่น ของใช้ที่เป็นของตัวเองแก่เพื่อน	เด็กยินยอมให้เพื่อนเล่นของเล่นของตน หรือแบ่งของเล่นของตนให้เพื่อนเล่น	เล่นอิสระ
2.3 การรอคอยโอกาสในการใช้ของเล่น ของใช้ และอุปกรณ์ต่อจากเพื่อน	เด็กสามารถรอคอย เพื่อใช้ของใช้ อุปกรณ์ในการทำงานกิจกรรมต่อจากเพื่อน โดยไม่แย่งเพื่อน หรือไม่เรียกร้องจะใช้ก่อน	กิจกรรม สร้างสรรค์
3. การให้ความร่วมมือ		
3.1 ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน	เด็กร่วมทำกิจกรรมกับเพื่อน โดยไม่สนใจสิ่งอื่น หรือไม่แยกตัวระหว่างทำกิจกรรม	กิจกรรมเสริม ประสบการณ์
3.2 การแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะในการทำงานกิจกรรม	เด็กตอบคำถาม หรือพูดคำ/วลี/ประโยค ที่เป็นการแสดงความคิดเห็น และเสนอแนะ ในขณะที่ทำกิจกรรมร่วมกัน	กิจกรรมเสริม ประสบการณ์
3.3 การปฏิบัติตามข้อตกลงของกิจกรรมหรือข้อตกลงที่กำหนดไว้	เด็กปฏิบัติตามข้อตกลง กฎ กติกาที่กำหนดไว้ หรือกฎ กติกาของห้องเรียน/โรงเรียน	กิจกรรมเสริม ประสบการณ์

3) กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม ดังนี้

ให้ 2 คะแนน เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมทันที ด้วยตนเอง แม้ไม่มีผู้กระตุ้น กล่าวเตือนหรือแนะนำ

ให้ 1 คะแนน เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมเมื่อมีผู้กระตุ้น กล่าวเตือนหรือแนะนำ

ให้ 0 คะแนน เมื่อไม่แสดงพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม แม้มีผู้กระตุ้น กล่าวเตือนหรือแนะนำ

4) กำหนดระยะเวลาการประเมิน ผู้วิจัยสังเกตและประเมินพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมทั้งหมด 4 ระยะ ได้แก่ 1) ระยะพื้นฐาน (A_1) 2) ระยะทดลอง (B_1) 3) ระยะย้อนกลับ (A_2) และ 4) ระยะทดลอง (B_2) โดยในแต่ละระยะทำการสังเกตเป็นจำนวน 2 ครั้ง ครั้งละ 3 สถานการณ์ เป็นเวลา 2 สัปดาห์

5) จัดทำคู่มือแบบประเมินพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล

4.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1) นำแบบประเมินพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาลเสนอต่อ

ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน พิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ความสอดคล้องระหว่างรูปแบบเครื่องมือกับพฤติกรรมที่ต้องการสังเกต และความเหมาะสมในการใช้ภาษา พร้อมทั้งหาค่าความตรงของเครื่องมือ (IOC) ค่าความตรงที่อยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้ต้องมีค่ามากกว่า 0.5 ขึ้นไป โดยมีค่าความตรงของแบบประเมินพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ค่าความตรงของแบบประเมินพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล

ประเด็นที่สังเกต	ค่าความตรง	ความหมาย
(1) ความเหมาะสมของพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมที่ต้องการสังเกต	1	ความตรงตามเนื้อหา
(2) ความเหมาะสมของจำนวนสถานการณ์ในการเก็บข้อมูล	0.67	ความตรงตามเนื้อหา
(3) ความเหมาะสมของสถานการณ์ในการเก็บข้อมูล	1	ความตรงตามเนื้อหา
(3.1) กิจกรรมเสริมประสบการณ์	1	ความตรงตามเนื้อหา
(3.2) กิจกรรมการเล่นอิสระ	1	ความตรงตามเนื้อหา
(3.3) กิจกรรมสร้างสรรค์	1	ความตรงตามเนื้อหา
(4) ความสอดคล้องระหว่างสถานการณ์ในการเก็บข้อมูล และพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมที่ต้องการสังเกต	1	ความตรงตามเนื้อหา
(5) ความเหมาะสมของเกณฑ์การให้คะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม	1	ความตรงตามเนื้อหา
(6) ความเหมาะสมของระยะเวลาในการสังเกต	0.67	ความตรงตามเนื้อหา
(7) ความเหมาะสมของวิธีการสังเกต	1	ความตรงตามเนื้อหา
(8) ความเหมาะสมของรูปแบบการบันทึกข้อมูล	1	ความตรงตามเนื้อหา

2) นำแบบประเมินพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาลมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีประเด็นในการปรับปรุงแก้ไข ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 7 ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแบบประเมินพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล

ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ	สิ่งที่ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไข
(1) ระยะเวลาในการสังเกต 1 นาที น้อยเกินไป ครูอาจไม่มีเวลารวบรวมสมาธิในการสังเกต	ผู้วิจัยปรับแก้ระยะเวลาในการสังเกตพฤติกรรม เสริมสร้างสังคมเป็นสังเกต 2 นาทีต่อรอบ ต่อคน
(2) ควรบันทึกจำนวนครั้งในการกระตุ้นเตือนก่อนเด็ก แสดงพฤติกรรมที่คาดหวัง	ผู้วิจัยเพิ่มวิธีการบันทึกข้อมูลในกรณีที่มีการให้ คำแนะนำ เตือน หรือชี้แนะแล้วเกิดพฤติกรรม โดย ผู้วิจัยเติมจำนวนครั้งที่เด็กได้รับการแนะนำหรือเตือน ไว้ใน () หลังคะแนนพฤติกรรม
(3) ควรเพิ่มการบันทึกข้อมูลคุณภาพอื่นๆ ประกอบ	ผู้วิจัยเพิ่มช่องว่างสำหรับการบันทึกข้อมูลอื่นๆ เพิ่มเติม บริเวณด้านล่างของตารางการสังเกต พฤติกรรม เพื่อบันทึกพฤติกรรมอื่นๆ ที่เกิดขึ้นใน ระหว่างการเก็บข้อมูล

3) นำแบบประเมินพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาลที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองนำร่องกับเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนประถมณนทรี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2555 จำนวน 15 คน เป็นเด็กที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำผลที่ได้มาหาค่าเที่ยงของเครื่องมือ โดยใช้สูตรวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ผลที่ได้เท่ากับ 0.9143 แสดงให้เห็นว่า แบบประเมินพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาลฉบับนี้มีความเที่ยงสูง นอกจากนี้ผู้วิจัยพบปัญหาในการทดลองนำร่อง โดยมีประเด็นที่ต้องการแก้ไขในการใช้เครื่องมือ คือ ปรับการวิธีการเก็บข้อมูลในด้านการให้ความร่วมมือ ข้อ (3.2) การแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะในการทำกิจกรรม

4) ผู้วิจัยหาค่าความเที่ยงภายในของผู้วิจัย (Intra – rater reliability) โดยใช้หลักการหาความเที่ยงแบบความคงที่ด้วยวิธีการสังเกตซ้ำ ซึ่งผู้สังเกตคนเดียวกันทำการสังเกตเด็กกลุ่มเดียวกันซ้ำ 2 ครั้ง ในเวลาที่ต่างกัน นำผลการสังเกตที่ได้แต่ละครั้งมาหาค่าความเที่ยงด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่า ค่าความแตกต่างระหว่างความเที่ยงของการสังเกตทั้ง 2 ครั้ง เท่ากับ 0.0074หรือต่างกันร้อยละ 0.81 แสดงให้เห็นว่าผู้วิจัยมีความเที่ยงในการสังเกตสูง

5) นำแบบประเมินพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาลมาปรับปรุงแก้ไขเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลเป็นระยะเวลา 16 สัปดาห์ โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงทดลองแบบ ABAB แบ่งการดำเนินงานเป็น 4 ระยะ มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

5.1 ระยะพื้นฐาน (A_1) ในสัปดาห์ที่ 1 – 2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลก่อนการทดลอง สังเกต ประเมินและบันทึกพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล เป็นเวลา 2 สัปดาห์

5.2 ระยะทดลอง (B_1) ในสัปดาห์ที่ 3 – 8 ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคมกับกลุ่มตัวอย่างเป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 50 นาที โดยผู้วิจัยเล่าเรื่องราวทางสังคม หลังจากนั้นกลุ่มตัวอย่างเลือกทำกิจกรรมต่อเนื่องตามความสนใจ ผู้วิจัยสังเกต ประเมิน และบันทึกพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล ในช่วง 2 สัปดาห์สุดท้ายของระยะทดลอง

5.3 ระยะย้อนกลับ (A_2) ในสัปดาห์ที่ 9 – 10 ผู้วิจัยหยุดการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคม ผู้วิจัยสังเกต ประเมินและบันทึกพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล เป็นเวลา 2 สัปดาห์

5.4 ระยะทดลอง (B_2) ในสัปดาห์ที่ 11 – 16 ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคมกับกลุ่มตัวอย่าง เป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 50 นาที โดยผู้วิจัยเล่าเรื่องราวทางสังคม หลังจากนั้นกลุ่มตัวอย่างเลือกทำกิจกรรมต่อเนื่องตามความสนใจ ผู้วิจัยสังเกต ประเมิน และบันทึกพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล ในช่วง 2 สัปดาห์สุดท้ายของระยะทดลอง

ในแต่ละระยะผู้วิจัยประเมินเด็กเป็นรายบุคคล โดยทำการสังเกตเด็กอย่างเป็นระบบ วันละ 5 – 6 คน หมุนเวียนจนครบ 26 คน ใน 1 สัปดาห์ สังเกตและประเมินพฤติกรรมสัปดาห์ละ 1 ครั้ง เป็นเวลา 2 สัปดาห์ รวมสังเกต 2 ครั้ง โดยในแต่ละสัปดาห์ ทำการสังเกตใน 3 สถานการณ์ จำนวน 2 รอบ รอบละ 2 นาที รวม 4 นาที ต่อคน ในการสังเกตแต่ละรอบ สังเกตเด็กจำนวน 5 – 6 คน เมื่อสังเกตครบ 2 นาที หรือ เมื่อพบพฤติกรรมที่สังเกตเกิดขึ้น ให้ประเมินและบันทึกคะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมลงในแบบประเมินพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล ดังรายละเอียดในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ตัวอย่างลำดับการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง

วัน	สถานการณ์	พฤติกรรมเสริมสร้างสังคม	นาฬิกา	เด็ก		
วันที่ 1	กิจกรรมเสริมประสบการณ์	การให้ความร่วมมือ	1 – 2	เด็กคนที่ 1		
		1) การทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกับเพื่อน	3 – 4	เด็กคนที่ 2		
		2) การแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะใน	5 – 6	เด็กคนที่ 3		
		การทำกิจกรรม	7 – 8	เด็กคนที่ 4		
		3) การปฏิบัติตามข้อตกลงของกิจกรรม หรือ	9 – 10	เด็กคนที่ 5		
		ข้อตกลงที่กำหนดไว้	11 – 12	เด็กคนที่ 6		
			13 – 14	เด็กคนที่ 1		
			15 – 16	เด็กคนที่ 2		
			17 – 18	เด็กคนที่ 3		
			19 – 20	เด็กคนที่ 4		
			21 – 22	เด็กคนที่ 5		
			23 – 24	เด็กคนที่ 6		
		กิจกรรมสร้างสรรค์	กิจกรรมสร้างสรรค์	การช่วยเหลือ	1 – 2	เด็กคนที่ 1
				1) การให้ความช่วยเหลือเมื่อได้รับ	3 – 4	เด็กคนที่ 2
				การร้องขอ	5 – 6	เด็กคนที่ 3
2) การให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะง่ายๆ ใน	7 – 8			เด็กคนที่ 4		
การทำกิจกรรม	9 – 10			เด็กคนที่ 5		
การแบ่งปัน	11 – 12			เด็กคนที่ 6		
1) แบ่งปันของเล่น ของใช้ อุปกรณ์ที่เป็น	13 – 14			เด็กคนที่ 1		
ส่วนร่วมแก่เพื่อน	15 – 16			เด็กคนที่ 2		
2) รอคอยโอกาสในการใช้ของเล่น ของใช้	17 – 18			เด็กคนที่ 3		
และอุปกรณ์ต่อจากเพื่อน	19 – 20			เด็กคนที่ 4		
	21 – 22			เด็กคนที่ 5		
	23 – 24			เด็กคนที่ 6		
กิจกรรมเล่นอิสระ	กิจกรรมเล่นอิสระ			การช่วยเหลือ	1 – 2	เด็กคนที่ 1
				การเก็บของเล่น ของใช้ในการทำกิจกรรม	3 – 4	เด็กคนที่ 2
				เข้าที่	5 – 6	เด็กคนที่ 3
		การแบ่งปัน	7 – 8	เด็กคนที่ 4		
		การแบ่งปันของเล่นของใช้ที่เป็นของ	9 – 10	เด็กคนที่ 5		
		ส่วนตัวแก่เพื่อน	11 – 12	เด็กคนที่ 6		
			13 – 14	เด็กคนที่ 1		
			15 – 16	เด็กคนที่ 2		
			17 – 18	เด็กคนที่ 3		
			19 – 20	เด็กคนที่ 4		
			21 – 22	เด็กคนที่ 5		
			23 – 24	เด็กคนที่ 6		

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ค่าสถิติเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของระยะเส้นฐาน (A_1) ระยะทดลอง (B_1) ระยะย้อนกลับ (A_2) และระยะทดลอง (B_2) และทดสอบค่าที (t-test) ด้วยโปรแกรม SPSS for window นำเสนอข้อมูลในรูปแบบกราฟและตารางประกอบความเรียง นำเสนอเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยกราฟเส้นตรง

1.1 กราฟแสดงค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมในแต่ละระยะของการทดลอง

1.2 กราฟแสดงค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมในแต่ละระยะของการทดลอง จำแนกรายด้าน ได้แก่ ด้านการช่วยเหลือ ด้านการแบ่งปัน และด้านการให้ความร่วมมือ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม

2.1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม ระหว่างระยะเส้นฐาน (A_1) กับระยะทดลอง (B_1)

2.2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม ระหว่างระยะย้อนกลับ (A_2) กับระยะทดลอง (B_2)

2.3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม ระหว่างระยะทดลอง (B_1) กับระยะทดลอง (B_2)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย

วิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของกลุ่มตัวอย่างที่สังเกตพบในระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละระยะของการทดลอง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง ผลของการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล นำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูล โดย วิเคราะห์ค่าสถิติเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของระยะเส้นฐาน (A_1) ระยะทดลอง (B_1) ระยะย้อนกลับ (A_2) และระยะทดลอง (B_2) และทดสอบค่าที่ (t-test) ด้วยโปรแกรม SPSS for window นำเสนอเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยกราฟเส้นตรง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย

ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์ เพื่อให้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลองและการแปลความหมายการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นที่เข้าใจตรงกัน ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เปรียบเทียบคะแนน

\bar{x} แทน ค่าเฉลี่ย

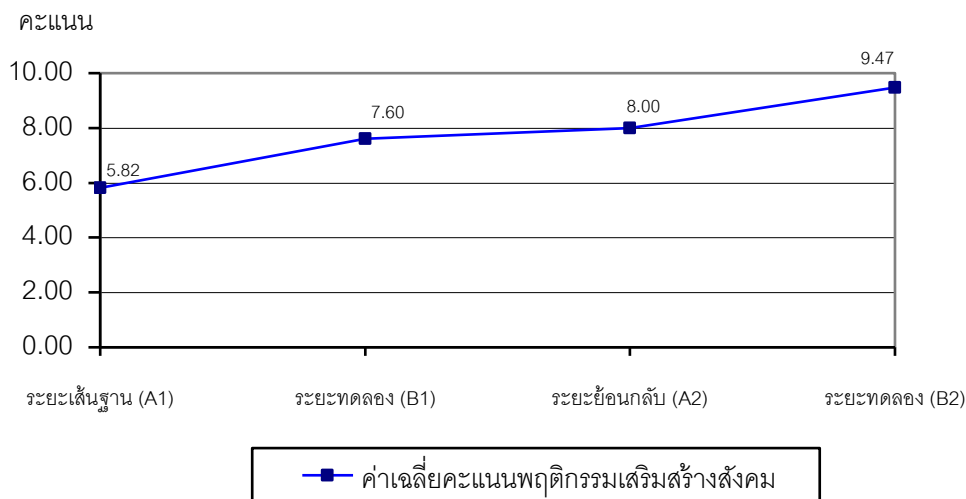
S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยกราฟเส้นตรง

กราฟแสดงค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมในแต่ละระยะของการทดลอง

ผู้วิจัยนำเสนอค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของกลุ่มตัวอย่างในระยะเส้นฐาน (A_1) ระยะทดลอง (B_1) ระยะย้อนกลับ (A_2) และ ระยะทดลอง (B_2) ดังแผนภาพที่ 3

แผนภาพที่ 3 กราฟค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมในแต่ละระยะของการทดลอง

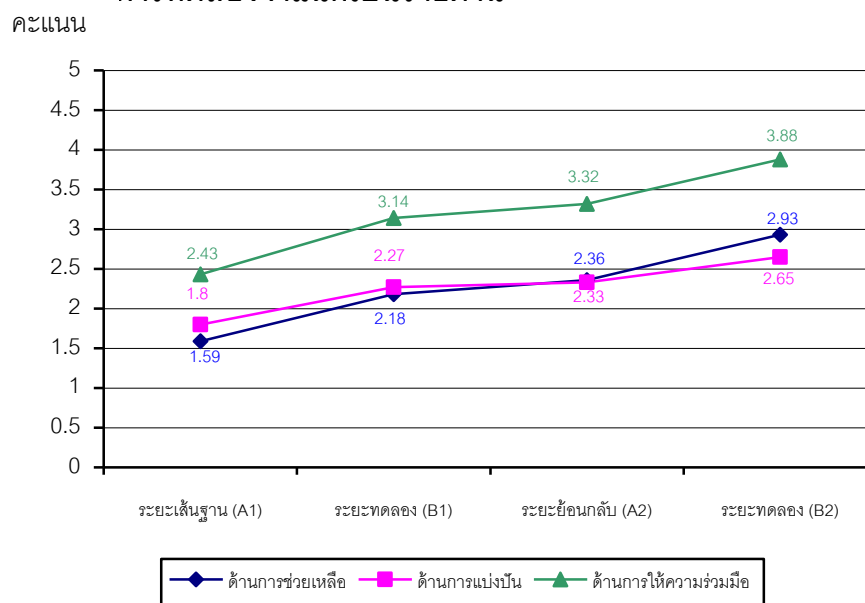
ข้อมูลจากกราฟ พบว่า มีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม ระยะเส้นฐาน (A₁) เท่ากับ 5.82 ระยะทดลอง (B₁) เท่ากับ 7.60 ระยะย้อนกลับ (A₂) เท่ากับ 8.00 และระยะทดลอง (B₂) เท่ากับ 9.47

เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม แต่ละระยะ พบว่า ในระยะทดลอง (B₁) ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมเพิ่มขึ้น จากระยะเส้นฐาน (A₁) โดยในระยะย้อนกลับ (A₂) ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม ยังคงเพิ่มขึ้น และในระยะทดลอง (B₂) ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมเพิ่มขึ้น จากระยะย้อนกลับ (A₂) แสดงให้เห็นว่า หลังการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคม กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมเพิ่มขึ้นทุกระยะของการทดลอง

กราฟแสดงค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมในแต่ละระยะของการทดลอง จำแนกเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการช่วยเหลือ ด้านการแบ่งปัน และด้านการให้ความร่วมมือ

ผู้วิจัยนำเสนอค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของกลุ่มตัวอย่างในระยะเส้นฐาน (A₁) ระยะทดลอง (B₁) ระยะย้อนกลับ (A₂) และ ระยะทดลอง (B₂) จำแนกเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการช่วยเหลือ ด้านการแบ่งปัน และด้านการให้ความร่วมมือ ดังแผนภาพที่ 4

แผนภาพที่ 4 กราฟค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมในแต่ละระยะของการทดลองจำแนกเป็นรายด้าน

ข้อมูลจากกราฟ พบว่า

การช่วยเหลือ มีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมระยะพื้นฐาน (A₁) เท่ากับ 1.59 ระยะทดลอง (B₁) เท่ากับ 2.18 ระยะย้อนกลับ (A₂) เท่ากับ 2.36 และระยะทดลอง (B₂) เท่ากับ 2.93

เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมด้านการช่วยเหลือแต่ละระยะ พบว่า ในระยะทดลอง (B₁) ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมเพิ่มขึ้นจากระยะพื้นฐาน (A₁) โดยในระยะย้อนกลับ (A₂) ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมยังคงเพิ่มขึ้น และในระยะทดลอง (B₂) ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมเพิ่มขึ้นจากระยะย้อนกลับ (A₂) แสดงให้เห็นว่า หลังการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคม กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมด้านการช่วยเหลือเพิ่มขึ้นทุกระยะของการทดลอง

การแบ่งปัน มีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม ระยะพื้นฐาน (A₁) เท่ากับ 1.80 ระยะทดลอง (B₁) เท่ากับ 2.27 ระยะย้อนกลับ (A₂) เท่ากับ 2.33 และระยะทดลอง (B₂) เท่ากับ 2.65

เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมด้านการแบ่งปันแต่ละระยะ พบว่า ในระยะทดลอง (B₁) ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมเพิ่มขึ้นจากระยะพื้นฐาน (A₁) โดยในระยะย้อนกลับ (A₂) ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรม

เสริมสร้างสังคมยังคงเพิ่มขึ้น และในระยะทดลอง (B_2) ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมเพิ่มขึ้นจากระยะย้อนกลับ (A_2) แสดงให้เห็นว่า หลังการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคม กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมด้านการแบ่งปันเพิ่มขึ้นทุกระยะของการทดลอง

การให้ความช่วยเหลือ มีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม ระยะเส้นฐาน (A_1) เท่ากับ 2.43 ระยะทดลอง (B_1) เท่ากับ 3.14 ระยะย้อนกลับ (A_2) เท่ากับ 3.32 และ ระยะทดลอง (B_2) เท่ากับ 3.88

เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม ด้านการให้ความร่วมมือแต่ละระยะ พบว่า ในระยะทดลอง (B_1) ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมเพิ่มขึ้นจากระยะเส้นฐาน (A_1) โดยในระยะย้อนกลับ (A_2) ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมยังคงเพิ่มขึ้น และในระยะทดลอง (B_2) ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมเพิ่มขึ้นจากระยะย้อนกลับ (A_2) แสดงให้เห็นว่า หลังการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคม กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมด้านการให้ความร่วมมือเพิ่มขึ้นทุกระยะของการทดลอง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติ

ผู้วิจัยนำเสนอค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของกลุ่มตัวอย่าง ในระยะเส้นฐาน (A_1) ระยะทดลอง (B_1) ระยะย้อนกลับ (A_2) และระยะทดลอง (B_2) โดยเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของกลุ่มตัวอย่าง ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละระยะของการทดลอง

	\bar{x}	S.D.	t	p
ระยะเส้นฐาน (A_1)	5.82	1.78		
ระยะทดลอง (B_1)	7.60	1.61	11.37	0.00**
ระยะย้อนกลับ (A_2)	8.00	1.70		
ระยะทดลอง (B_2)	9.47	1.78	10.54	0.00**
ระยะทดลอง (B_1)	7.60	1.61		
ระยะทดลอง (B_2)	9.47	1.78	13.37	0.00**

** $p < .01$

ผู้วิจัยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม ดังนี้

เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม ระหว่างระยะ
 ฐาน (A₁) กับระยะทดลอง (B₁)

จากตารางพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของกลุ่ม
 ตัวอย่างในระยะฐาน (A₁) เท่ากับ 5.82 ระยะทดลอง (B₁) เท่ากับ 7.60 เมื่อทดสอบค่าที่ พบว่า
 ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของกลุ่มตัวอย่าง ระหว่างระยะฐาน (A₁) และ
 ระยะทดลอง (B₁) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 สรุปได้ว่า หลังได้รับการจัดกิจกรรม
 โดยใช้เรื่องราวทางสังคม กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมสูงในระยะทดลอง (B₁)
 สูงกว่าระยะฐาน (A₁)

เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม ระหว่างระยะ
 ย้อนกลับ (A₂) กับระยะทดลอง (B₂)

จากตาราง พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของกลุ่ม
 ตัวอย่างในระยะย้อนกลับ (A₂) เท่ากับ 8.00 ระยะทดลอง (B₂) เท่ากับ 9.47 เมื่อทดสอบค่าที่
 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของกลุ่มตัวอย่าง ระหว่างระยะย้อนกลับ
 (A₂) และระยะทดลอง (B₂) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 หลังได้รับการจัดกิจกรรม
 โดยใช้เรื่องราวทางสังคม กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมสูงในระยะทดลอง (B₂)
 สูงกว่าระยะย้อนกลับ (A₂)

เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม ระหว่างระยะ
 ทดลอง (B₁) กับระยะทดลอง (B₂)

จากตาราง พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของกลุ่ม
 ตัวอย่างระยะทดลอง (B₁) เท่ากับ 7.60 ระยะทดลอง (B₂) เท่ากับ 9.47 เมื่อทดสอบค่าที่ พบว่า
 ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของกลุ่มตัวอย่าง ระหว่างระยะทดลอง (B₁) และ
 ระยะทดลอง (B₂) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 หลังได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้
 เรื่องราวทางสังคม กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมสูงในระยะทดลอง (B₂)
 สูงกว่าระยะทดลอง (B₁)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของกลุ่มตัวอย่างที่สังเกตพบ
 ในระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละระยะของการทดลอง จำแนกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

การช่วยเหลือ

ในระยะเส้นฐาน (A1) ผู้วิจัยสังเกตพบว่า เด็กกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ช่วยเหลือครูเมื่อครูมอบหมายงานหรือร้องขอให้ช่วย แต่ไม่มีใครให้ความช่วยเหลือเพื่อน หรือให้ความช่วยเหลือเฉพาะเพื่อนคนที่สนิทสนมกัน และ เด็ก 9 -10 คน มักไม่ช่วยเพื่อนเก็บของเล่นที่เล่นร่วมกัน แต่เมื่อผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคมจนถึงระยะทดลอง (B2) เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยพบว่า เด็กกลุ่มตัวอย่างแสดงออกถึงความช่วยเหลือเพื่อนมากขึ้น มีรายละเอียดจำแนกตามสถานการณ์ที่สังเกตพบ ดังนี้

1) สถานการณ์การเล่นอิสระ หลังจากเล่นเสร็จ เด็กเกือบทุกคนมีความกระตือรือร้นในการช่วยกันเก็บของเล่น และช่วยกันเก็บของเล่นเข้าที่จนเสร็จเรียบร้อย โดยที่ครูไม่ต้องบอกหรือเตือนให้ช่วยกันเก็บของเล่น

2) สถานการณ์กิจกรรมสร้างสรรค์ เมื่อเพื่อนร้องขอความช่วยเหลือ มีเด็กหลายคนเสนอตัวให้ความช่วยเหลือเพื่อนคนนั้น ในการยกตะกร้าอุปกรณ์ไปเก็บ หรือในการทำกิจกรรมอื่นๆ และเด็กมักเสนอแนะ ให้คำแนะนำง่ายๆ แก่เพื่อนในการทำกิจกรรม เมื่อเพื่อนถามหรือเด็กพบว่าเพื่อนมีปัญหา

3) ระหว่างการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคม เด็กทุกคนในห้องช่วยกันเก็บอุปกรณ์ ของเล่นในมุมกิจกรรมต่างๆ ทำความสะอาดพื้นที่ที่ทำกิจกรรมศิลปะ และเก็บขยะในห้องเรียนจนสะอาดเรียบร้อย โดยที่ผู้วิจัยไม่ต้องร้องขอให้ช่วย

การแบ่งปัน

ในระยะเส้นฐาน (A1) ผู้วิจัยสังเกตพบว่า เด็กกลุ่มตัวอย่างเกือบทุกคนไม่ยินยอมให้เพื่อนเล่นของเล่นของตน ไม่ยอมแบ่งของเล่นที่ตนเล่นอยู่ให้เพื่อนเล่นด้วย เด็ก 11 – 12 คน ไม่รอคอยที่จะใช้อุปกรณ์ต่อจากเพื่อน แต่มักกล่าวเร่งให้เพื่อนรีบๆ ใช้อุปกรณ์ให้เสร็จ หรือแย่งอุปกรณ์นั้นๆ มาจากเพื่อน และไม่มี การต่อแถวเพื่อรอคอยใช้อุปกรณ์หรือของใช้ตามลำดับ รวมถึงในการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคม เด็กแย่งกันเพื่อสวมบทบาทสมมติที่ตนอยากแสดง ไม่ยอมรอเพื่อสวมบทบาทในการแสดงรอบต่อไป แต่เมื่อผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคมจนถึงระยะทดลอง (B2) เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยพบว่า เด็กกลุ่มตัวอย่างแสดงออกถึงการแบ่งปันมากยิ่งขึ้น มีรายละเอียด ดังนี้

1) สถานการณ์การเล่นอิสระ ระหว่างที่เล่นเด็กยินยอมแบ่งปันของเล่นของตนแก่เพื่อน เมื่อเพื่อนบอกหรือขอว่าอยากเล่น มีหลายคนเสนอให้เพื่อนมาร่วมเล่นของเล่นที่ตนเล่นอยู่ด้วยกัน และบางคนบอกเพื่อนว่าให้รอเพราะตนกำลังจะเล่นเสร็จแล้ว โดยเด็กแสดงพฤติกรรมรีบเล่นเพื่อให้เพื่อนไม่รอนาน

2) สถานการณ์กิจกรรมสร้างสรรค์ เด็กส่วนใหญ่สามารถรอคอยเพื่อใช้วัสดุ อุปกรณ์ ของใช้ต่อจากเพื่อนได้ ไม่กล่าวแรง ไม่แย่งชิงของจากเพื่อน หรือเปลี่ยนไปใช้ อุปกรณ์อื่นก่อน รอคอยจนสามารถใช้อุปกรณ์นั้นๆ ได้ และมีการแบ่งปัน ของใช้ อุปกรณ์แก่เพื่อน

3) ระหว่างการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคม เด็กแบ่งปันของใช้และอุปกรณ์กัน สามารถรอคอยใช้อุปกรณ์ต่อจากเพื่อนได้ และเด็กที่แสดงบทบาทสมมติ สามารถรอคอยเพื่อสวมบทบาทที่ตนอยากแสดงต่อจากเพื่อน หรือรอแสดงบทบาทนั้นๆ ในการแสดงรอบต่อไป ได้ โดยที่ไม่แสดงอาการโกรธหรือไม่พอใจ

การช่วยเหลือ

ในระยะเส้นฐาน (A1) ผู้วิจัยสังเกตพบว่า เด็กกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีใครเสนอแนะ หรือให้ความคิดเห็นในการทำกิจกรรม เมื่อครูถาม มักตอบแค่ใช่ ไม่ใช่ หรือแค่พยักหน้า หรือส่ายหน้าเท่านั้น บางคนไม่สนใจ และไม่ยอมทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน และมีบางคนแสดงอาการเบื่อหน่ายหรือไม่สามารถทำกิจกรรมจนเสร็จได้ แต่เมื่อผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคมจนถึงระยะทดลอง (B2) เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยพบว่า เด็กกลุ่มตัวอย่างแสดงการให้ความร่วมมือมากขึ้น มีรายละเอียด ดังนี้

1) สถานการณ์กิจกรรมสร้างสรรค์ เด็กทุกคนกระตือรือร้น และให้ความสนใจในการทำกิจกรรม ตั้งใจทำกิจกรรมจนสำเร็จ มักจะนำผลงานมาแสดงให้เพื่อน ผู้วิจัย และครูประจำชั้นดู มีบางคนที่ทำกิจกรรมช้ากว่าเพื่อน แต่ก็สามารถทำได้จนสำเร็จ บางครั้งมีการแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะในการทำกิจกรรม เช่น อยากได้อุปกรณ์เพิ่ม

2) สถานการณ์กิจกรรมเสริมประสบการณ์ เด็ก 17 – 18 คน ตอบคำถามของครูประจำชั้น หรือให้ข้อเสนอแนะในการทำกิจกรรมมากขึ้น พูดเป็นประโยคยาวขึ้น โดยที่ครูไม่ต้องกล่าวนำ หรือใช้คำถามกระตุ้น เกือบทุกคนกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมและสามารถร่วมกิจกรรมได้จนสำเร็จอย่างตั้งใจ ไม่ลุกเดินไปเดินมา หรือเลี้ยวออกมาจากกลุ่มก่อนจบกิจกรรม

3) ระหว่างการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคม เด็กทุกคนกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม ในการแสดงบทบาทสมมติ เด็กยินยอมและต้องแสดงบทบาทสมมติทุกตัวละครสลับหมุนเวียนไปจากในช่วงแรกที่บางคนไม่ยอมแสดงบทบาทสมมติ หรือเลือกแสดงเฉพาะตัวที่ตนอยากจะสวมบทบาทเท่านั้น ในการทำกิจกรรมตามมุมที่เด็กเลือกทำตามความสนใจ เด็กทุกคนสามารถทำกิจกรรมอย่างตั้งใจ จนกิจกรรมนั้นๆ เสร็จสิ้น หรือถ้าทำไม่เสร็จในเวลาที่กำหนด และขอทำกิจกรรมต่อในวันรุ่งขึ้น

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ผลของการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล ก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคม สมมติฐานของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1) หลังได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคม คะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของกลุ่มตัวอย่างในระยะทดลอง (B_1) สูงกว่าระยะเส้นฐาน (A_1) 2) หลังได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคม คะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของกลุ่มตัวอย่างในระยะทดลอง (B_2) สูงกว่าระยะย้อนกลับ (A_2) 3) หลังได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคม คะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของกลุ่มตัวอย่างในระยะทดลอง (B_2) สูงกว่าระยะทดลอง (B_1)

ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงทดลองแบบ ABAB แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 4 ระยะ ได้แก่ 1) ระยะเส้นฐาน (A_1) 2 สัปดาห์ 2) ระยะทดลอง (B_1) 6 สัปดาห์ 3) ระยะย้อนกลับ (A_2) 2 สัปดาห์ และ 4) ระยะทดลอง (B_2) 6 สัปดาห์ รวมระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย 16 สัปดาห์

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กอนุบาลชั้นปีที่ 2 โรงเรียนวัดเฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จำนวน 107 คน จาก 4 ห้องเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กอนุบาลชั้นปีที่ 2/4 โรงเรียนวัดเฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จำนวน 26 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรม SPSS for window เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมในระยะเส้นฐาน (A_1) ระยะทดลอง (B_1) ระยะย้อนกลับ (A_2) และระยะทดลอง (B_2) และทดสอบค่าที (t-test) ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 นำเสนอข้อมูลในรูปแบบกราฟและตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

หลังการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม ระหว่างระยะพื้นฐาน (A_1) ระยะทดลอง (B_1) ระยะย้อนกลับ (A_2) และระยะทดลอง (B_2) พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมเพิ่มขึ้นในทุกระยะ

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง ผลของการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล ผู้วิจัยพบประเด็นในการอภิปราย ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคม

ผลการวิจัย พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็ก เพิ่มขึ้นทุกระยะของการทดลอง แม้กระทั่งในระยะย้อนกลับ (A_2) ที่ผู้วิจัยหยุดการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคม ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมยังคงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคมมีประสิทธิภาพในการส่งเสริมพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็ก ทำให้พฤติกรรมเสริมสร้างสังคมคงอยู่ แม้ผู้วิจัยหยุดการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคมไป กล่าวคือ เด็กบันทึกพฤติกรรม บทสนทนา และสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจากเรื่องราวทางสังคมไว้ในความทรงจำ และสามารถแสดงพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมอย่างต่อเนื่องแม้ไม่ได้รับฟังเรื่องราวทางสังคมก็ตาม สอดคล้องกับ Bandura (อ้างถึงใน สุรางค์ โค้วตระกูล, 2550) ที่กล่าวถึงกระบวนการจดจำของเด็กไว้ว่า เด็กสามารถบันทึกสิ่งที่ตนสังเกตไว้ในความทรงจำระยะยาว เป็นภาพพจน์ของสิ่งที่ตนสังเกต ทำให้สามารถจดจำรายละเอียดของตัวแบบได้ดี สามารถระลึกถึงสิ่งที่สังเกตเป็นภาพพจน์ในใจและแสดงพฤติกรรมได้แม้จะไม่ได้เห็นตัวแบบนั้นอีก

เด็กกลุ่มตัวอย่างได้รับการส่งเสริมพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมครบทั้ง 3 ด้าน ก่อนเก็บรวบรวมข้อมูลในระยะทดลอง (B_1) ด้วยเรื่องราวทางสังคมทุกเรื่อง que ผู้วิจัยสร้างขึ้น นอกจากประเด็นหลักที่เป็นแก่นของเรื่องแล้ว ผู้วิจัยยังสอดแทรกพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมด้านการให้ความร่วมมือไว้เป็นประเด็นรองในเรื่องอีกด้วย เช่น เรื่องราวทางสังคม เรื่อง กระจอกน้อยเปลี่ยนสี มีประเด็นหลักคือ พฤติกรรมเสริมสร้างสังคมด้านการช่วยเหลือ ให้คำแนะนำในการทำกิจกรรมง่ายๆ แก่เพื่อน และมีประเด็นรองที่สอดแทรกไว้ คือ การให้ความร่วมมือด้านการทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกับเพื่อน ดังนั้น เด็กจึงสามารถเรียนรู้ ซึมซับ และพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมด้านการให้ความร่วมมือ ผ่านการฟังและทำกิจกรรมเรื่องราวทางสังคมเรื่องอื่นๆ ได้

เช่นเดียวกัน เมื่อผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลในระยะทดลอง (B_1) พร้อมกับการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคมเรื่องที่ 3 ซึ่งมีประเด็นพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมที่ต้องการส่งเสริม คือ ด้านการให้ความร่วมมือ จึงทำให้คะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมด้านการให้ความร่วมมือของเด็กกลุ่มตัวอย่าง เพิ่มขึ้นจากระยะเส้นฐาน (A_1) สอดคล้องกับ เกริก ยู่นพันธ์ (2543) ที่กล่าวไว้ว่า เรื่องเล่าหรือนิทานมักมีคติสอนใจ มีสาระข้อคิด เพื่อส่งเสริมความรู้และพฤติกรรมที่ดีให้เกิดขึ้นกับเด็ก เช่นเดียวกับ สยมพร ทองเนื้อดี (2554) ที่กล่าวไว้ว่า นิทานเป็นผลรวมของทุกศาสตร์ สามารถสร้างองค์ความรู้อย่างครอบคลุมทั้งด้านภาษา ทักษะสังคม คุณธรรม จริยธรรม นอกจากนี้ยังสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลิน หล่อหลอมพฤติกรรมและบุคลิกภาพของเด็ก

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมจำแนกตามรายด้าน พบว่า พฤติกรรมเสริมสร้างสังคมทั้ง 3 ด้าน มีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมเพิ่มขึ้นในทุกะยะของการทดลอง แต่พฤติกรรมเสริมสร้างสังคมด้านการแบ่งปัน เพิ่มขึ้นน้อยกว่าด้านอื่นๆ อาจเนื่องมาจากลักษณะทางบุคลิกภาพที่เด่นชัดของเด็กวัยนี้ คือ ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง ยึดมั่นในความคิดของตนเอง ไม่สามารถเข้าใจความคิดของผู้อื่น ไม่ได้สนใจว่าผู้อื่นคิดอย่างไร และคิดว่าสิ่งที่ตนรับรู้ นั้น ผู้อื่นก็รับรู้เช่นเดียวกับตนด้วย (Piaget, อ้างถึงใน สุรางค์ ใคว์ตระกูล, 2550) ดังนั้น เมื่อเด็กวัยนี้คิดว่าสิ่งใดเป็นของตนแล้ว จะไม่ยอมแบ่งปันหรือให้ใครหยิบยืมไป เพราะไม่สามารถแยกแยะระหว่างความเป็นเจ้าของถาวรกับความเป็นเจ้าของชั่วคราว ออกได้ชัดเจน ไม่เข้าใจว่าหยิบยืม คือ การนำไปใช้หรือเล่นเพียงชั่วคราวเท่านั้น ทำให้เด็กหวงสิ่งของเครื่องใช้ ของเล่นของตนเอง ไม่ให้ยืมและไม่แบ่งปันให้ใคร สอดคล้องกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2540) ระบุไว้ว่า เด็กปฐมวัยอยู่ในวัยที่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง พฤติกรรมเรื่องการแบ่งปัน รอคอย และเอื้อเฟื้อยังไม่พัฒนาเท่าที่ควร จึงอาจเป็นสาเหตุที่ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมด้านการแบ่งปันเพิ่มขึ้นน้อยกว่าด้านอื่นๆ

2. ลักษณะของเรื่องราวทางสังคมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นส่งผลต่อพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็ก

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาลโดยใช้เรื่องราวทางสังคมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นเรื่องราวที่มีเนื้อหาเฉพาะเจาะจงสำหรับเด็กกลุ่มนี้ เน้นพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมที่ต้องการส่งเสริมให้แก่เด็ก ดังนี้

2.1 แก่นของเรื่องราวทางสังคม

แก่นของเรื่องราวทางสังคมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สอดคล้องกับความต้องการและพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมที่ต้องการส่งเสริมแก่เด็กเฉพาะ ผู้วิจัยสร้างเรื่องราวทางสังคมที่มีพื้นฐานจากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของเด็กกลุ่มนี้ ได้แก่ ประวัติ ลักษณะนิสัย ความสนใจ

ความชอบ อายุ ภูมิหลังของครอบครัว พฤติกรรมทั่วไป ประกอบกับการสังเกตพฤติกรรม เสริมสร้างสังคมพื้นฐานของเด็ก กำหนดเป็นแก่นของเรื่องราวทางสังคมแต่ละเรื่อง และแต่งเป็น เรื่องราวทางสังคมที่สอดคล้องกับบริบทและลักษณะเฉพาะของเด็ก ส่งผลให้เด็กเกิดความสนใจ ดึงดูดใจ สามารถรับรู้ เข้าใจเนื้อหา ประเด็นหลักและแก่นของเรื่องราวทางสังคมได้ดี เรื่องราว สังคมที่ได้ฟังเข้าไปประทับในความทรงจำของเด็ก ทั้งเหตุการณ์ คำพูด และการกระทำของตัวละคร เมื่อเด็กได้พบเหตุการณ์ หรือเกิดประสบการณ์เช่นเดียวกับเรื่องราวทางสังคมที่ได้ฟัง เด็กจะสามารถเชื่อมโยงประสบการณ์นั้นเข้ากับเรื่องราวทางสังคมได้ ดังนั้น การสร้างเรื่องราวทางสังคม จากพื้นฐานพฤติกรรมและลักษณะเฉพาะของเด็กที่สอดคล้องกับพฤติกรรมที่พึงประสงค์หรือต้องการ ปรับเปลี่ยนลงไปในแก่นของเรื่อง มีประโยชน์ต่อพัฒนาการของเด็กอนุบาล สอดคล้องกับขั้นตอน การสร้างเรื่องราวทางสังคมที่ Gray (2000) กำหนดไว้ คือ เลือกพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ต้องการ ปรับพฤติกรรม และรวบรวมข้อมูลสถานการณ์หรือพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของเด็ก เช่นเดียวกับ Calgren (2008) ที่กล่าวไว้ว่าเรื่องราวที่สอดคล้องกับลักษณะหรือปัญหาของเด็กส่งผลต่อการ เปลี่ยนแปลงได้ เด็กจะมีประสบการณ์ร่วมกับเรื่องราวและการคลี่คลายปัญหาจากนิทาน แล้ว นำมาเทียบเคียงกับสถานการณ์ของตนเอง

2.2 ภาษาของเรื่องราวทางสังคมที่มีการซ้ำของถ้อยคำและส่งเสริมจินตนาการ

เรื่องราวทางสังคมที่ผู้วิจัยแต่งขึ้นนั้น เลือกใช้ถ้อยคำที่เข้าใจง่าย มีการใช้ คำซ้ำๆ สื่อความหมายโดยตรง และเหมาะสมกับวัยของเด็ก เป็นถ้อยคำที่สื่อถึงความงดงาม ส่งเสริมจินตนาการและก่อให้เกิดภาพในใจขึ้นกับเด็ก เพื่อสื่อถึงพฤติกรรม คำพูด หรือเหตุการณ์ที่ ต้องการให้เด็กเรียนรู้และจดจำผ่านเนื้อหาและบทบาทตัวละครในเรื่องราวทางสังคม เพราะการที่ เด็กได้รับฟังถ้อยคำซ้ำๆ หรือถ้อยคำที่บรรยายและเล่าเรื่องอย่างงดงามสามารถสร้างจินตนาการ และสร้างภาพในใจแก่เด็ก ช่วยให้ถ้อยคำและเนื้อหาของเรื่องราวทางสังคมซึมซับและประทับอยู่ใน ความรู้สึกและความทรงจำของเด็ก ทำให้เด็กสามารถเชื่อมโยงนำถ้อยคำเหล่านั้นกลับมาใช้ได้ เมื่อพบประสบการณ์ที่ใกล้เคียงกัน อีกทั้งถ้อยคำที่มีความงดงาม ผ่านการเลือกสรรมาแล้วยังหล่อ เลี้ยงอารมณ์ ความรู้สึกของเด็ก ให้รู้สึกอบอุ่น มีอารมณ์ร่วมสอดคล้องไปกับเรื่องราวทางสังคมที่ ผู้วิจัยเล่าด้วย สอดคล้องกับที่ อารมณ์ สุวรรณपाल (2551) กล่าวว่า ภาษาที่สละสลวย เลือกสรรมาแล้ว ช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางสังคม มีความอบอุ่นมั่นคง เกิดการเรียนรู้ เกิดแนวคิด ความรู้สึก ตลอดจนเจตคติต่างๆ และส่งผลถึงการปรับตัวของเด็กอีกด้วย รวมถึงการเลือกเรื่องราว หรือนิทานที่เหมาะสมสำหรับเด็ก ควรเลือกเรื่องที่มีการใช้ถ้อยคำซ้ำๆ คำที่มีสัมผัสคล้องจอง และ ประโยคสั้นๆ ที่เด็กจำได้ง่าย

2.3 สื่อประกอบการเล่าเรื่องราวทางสังคม

ภาพประกอบที่ผู้วิจัยใช้ในการเล่าเรื่องราวทางสังคม เป็นภาพที่แสดงถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และพฤติกรรมของตัวละครที่ชัดเจน ผู้วิจัยเลือกใช้สีน้ำในการวาดภาพประกอบเรื่องราว เนื่องจากสีน้ำแสดงถึงความนุ่มนวล อ่อนโยน ใจให้เด็กรับรู้เรื่องราว ก่อให้เกิดจินตนาการซึ่งส่งผลไปถึงความรู้สึกและจิตใจของเด็ก ตลอดจนสามารถสื่อสารถ่ายทอดความรู้สึกบรรยากาศของภาพประกอบเรื่องราวทางสังคมได้มากขึ้น สอดคล้องกับ อารี สุทธิพันธุ์ (2535) กล่าวถึงประโยชน์และคุณค่าเด่นๆ ของสีน้ำ ได้แก่ 1) เป็นสื่อถ่ายทอดรูปแบบของสิ่งต่างๆ ได้ตามที่มีมองเห็นและรู้สึก เพื่อแสดงคุณค่าของความรู้สึกเรียบง่าย 2) เป็นสื่อบันทึกความรู้สึกประทับใจ และประสบการณ์โดยตรงต่อสิ่งแวดล้อมที่สัมผัส และ 3) สีน้ำมีคุณค่าของความงามเท่ากับความงามของโลกภายนอกเท่าที่สามารถรับรู้ได้

2.4 การเล่นบทบาทสมมติตามเนื้อหาของเรื่องราวทางสังคม

เด็กเลียนแบบพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมที่ต้องการส่งเสริมหรือพฤติกรรมที่ดีผ่านการเล่นบทบาทสมมติ ซึ่งเป็นการเลียนแบบบทบาทของตัวละคร การที่เด็กได้สวมบทบาทของตัวละครหมุนเวียนไปจนครบ ทำให้เด็กได้เรียนรู้ สัมผัส เลียนแบบความรู้สึกนึกคิด การกระทำ และคำพูดของทุกตัวละครผ่านการแสดงเป็นตัวละครนั้นๆ เด็กสามารถบันทึกและซึมซับพฤติกรรมที่เหมาะสมผ่านการฟังเรื่องราวและบทบาทที่แสดงเอาไว้ในความทรงจำ เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่คล้ายคลึงหรือเหตุการณ์เดียวกับเรื่องราวทางสังคม เด็กจะเชื่อมโยงจากประสบการณ์ที่มีอยู่ และเลียนแบบพฤติกรรมหรือคำพูดจากรายการเหล่านั้นได้ อีกทั้งการแสดงบทบาทสมมติเป็นกระบวนการหนึ่งของการแสดงละคร การเรียนรู้ผ่านการแสดงบทบาทหรือละครเป็นการเรียนรู้ที่สามารถทำให้ผู้เรียนจดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้ดีมาก สอดคล้องกับ Dale (อ้างถึงใน ปารีชาติ จิ่งวิวัฒนาภรณ์, 2547) ที่กล่าวว่าไว้ว่า เมื่อผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านการแสดงบทบาทหรือการแสดงละคร แม้เวลาผ่านไปอย่างน้อย 2 สัปดาห์ ผู้เรียนสามารถจดจำได้ถึงร้อยละ 90 จึงจัดเป็นวิธีการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพที่สุดรองจากการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง

3. พฤติกรรมของเด็กที่เกิดจากการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคม

การจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคม นอกจากจะส่งเสริมพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กแล้ว ยังสามารถพัฒนาเด็กในพฤติกรรมด้านอื่นๆ ได้ ดังที่ผู้วิจัยสังเกตพบพฤติกรรมต่างๆ ของเด็ก ในระหว่างทำกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคม ในการเล่น และในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของเด็ก ดังนี้

3.1 ความกล้าแสดงออกและความคิดสร้างสรรค์

การจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคมสามารถพัฒนา ความกล้าแสดงออกและความคิดสร้างสรรค์ของเด็กได้ กล่าวคือ พัฒนาการตามวัยของเด็กอายุ 5 – 6 ปี ยังมีความไม่มั่นใจ ความไม่ไว้วางใจ เินอาย กลัว และไม่กล้าแสดงออก ในการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคมมีช่วงเวลาการเล่นบทบาทสมมติ การถามคำถามและเปิดโอกาสให้เด็กแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมของตัวละคร ซึ่งในการแสดงบทบาทสมมติช่วงแรกมีบางคนที่ไม่ยอมแสดงบทบาทสมมติ หรือแสดงบทบาทด้วยความไม่มั่นใจ แต่ผู้วิจัยพยายามกล่าวชื่นชม แนะนำ และให้เพื่อนเชิญชวนกันมาเล่นบทบาทสมมติ เมื่อผ่านการเล่นบทบาทสมมติหลายๆ ครั้ง เด็กที่มีความเขินอาย ไม่กล้าแสดงออก เริ่มแสดงท่าทางตามบทบาทของตัวละครได้มากขึ้น กล่าวคำพูดของตัวละครโดยใช้เสียงที่ดังขึ้น มีความมั่นใจและกล้าแสดงออกมากขึ้น สอดคล้องกับ สุพันธ์ดี ไวยรูป (2549) ที่กล่าวว่า เด็กที่ได้รับการเสริมแรง และส่งเสริมให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง มีผู้ยอมรับและภาคภูมิใจในตนเอง เด็กจะกล้าคิด กล้าทำและกล้าแสดงออก อีกทั้งในการแสดงบทบาทสมมติช่วงแรกเด็กทุกคนจะแสดงตามบทบาทและกล่าวคำพูดของตัวละครจากเรื่องราวทางสังคมที่ได้ฟัง เมื่อเล่นบทบาทสมมติไปหลายๆ ครั้ง เด็กบางคนเริ่มเปลี่ยนบทบาทหรือพฤติกรรมของตัวละครที่ตนแสดง มีการคิดบทบาท เรื่องราวขึ้นใหม่ต่อเนื่องจากเรื่องที่ได้ฟัง สอดคล้องกับ Rothman (2006) ที่กล่าวถึงประโยชน์จากการเล่านิทานและแสดงท่าทางจากนิทานว่า ทำให้เด็กมีส่วนร่วมในเนื้อเรื่อง และเกิดความคิดสร้างสรรค์ได้

3.2 การดำเนินชีวิตประจำวัน

การจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคมสามารถพัฒนาทักษะในการดำเนินชีวิตประจำวันของเด็กได้ เนื่องจากเรื่องราวทางสังคมที่ใช้เป็นเรื่องราวที่ผู้วิจัยแต่งขึ้นตามลักษณะเฉพาะ และแก่นของเรื่องเน้นพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมที่ต้องการส่งเสริมให้เด็ก เด็กสามารถซึมซับพฤติกรรมของตัวละคร และนำไปสู่การแสดงออกในชีวิตประจำวัน เช่น หลังจากผู้วิจัยเล่าเรื่องราวทางสังคม เรื่องฝูงลิงแย่งกล้วย ซึ่งมีสถานการณ์ที่ฝูงลิงต้องเข้าแถวเพื่อรอคอยในการหยิบกล้วยไปกิน ผู้วิจัยพบว่า เมื่อเด็กไปซื้อของที่ร้านค้า โดยปกติเด็กมักยืนเป็นกลุ่มอยู่หน้าร้านค้า แต่หลังจากฟังเรื่องฝูงลิงแย่งกล้วยและเล่นบทบาทสมมติเด็กกลุ่มตัวอย่างมีการเข้าแถวเพื่อรอซื้อของ และสามารถบอกเพื่อนๆ ให้เข้าแถวด้วย สอดคล้องกับ สมาคมสร้างสรรค์ไทย (2548) ที่ระบุว่า การที่เด็กได้แสดงออกโดยเน้นบทบาทที่เหมาะสมกับวัยใกล้เคียงกับความเป็นจริง และเป็นเรื่องใกล้ตัวเด็ก ทำให้เด็กสามารถเชื่อมโยงกับการดำเนินชีวิตได้ง่าย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้สนใจนำไปใช้ ดังนี้

1.1 การเล่าเรื่องราวทางสังคม

1) ผู้เล่าเรื่องราวทางสังคมต้องเตรียมตัวให้พร้อมก่อนที่จะเล่า ผู้เล่าควรจดจำเนื้อเรื่องได้อย่างแม่นยำ ฝึกซ้อมวิธีการเล่า ฝึกใช้น้ำเสียง ฝึกใช้อุปกรณ์ประกอบการเล่าให้ชำนาญ เพื่อให้การเล่าเรื่องราวทางสังคมดำเนินไปอย่างเรียบร้อย

2) ผู้เล่าควรจัดบรรยากาศในการเล่าเรื่องราวทางสังคม ให้ผู้ฟังรู้สึกเป็นกันเอง ผ่อนคลาย อบอุ่น เพื่อให้ผู้ฟังมีสมาธิในการฟัง พร้อมซึมซับเนื้อหาของเรื่องราวทางสังคมไว้ในความทรงจำ

1.2 การแสดงบทบาทสมมติ ในระยะแรก เด็กบางคนอาจยังไม่สามารถแสดงบทบาทตามที่ครูตั้งเป้าหมายไว้ได้ ครูควรมีความอดทนในการทำกิจกรรมกับเด็ก ไม่คาดหวังจากเด็กมากเกินไป คอยให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ใช้วิธีการเสริมแรงแก่เด็ก เช่น กล่าวคำชม หรือให้เพื่อนๆ ร่วมชื่นชม เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ และมั่นใจในการเล่นบทบาทสมมติมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้สนใจทำการวิจัย ดังนี้

2.1 ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับการใช้เรื่องราวทางสังคมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาลในด้านอื่นๆ

2.2 ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับการใช้เรื่องราวทางสังคมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมของเด็กอนุบาลในด้านอื่นๆ ต่อไป

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- เกริก ยूनพันธ์. 2543. การเล่านิทาน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2546. รายงานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทยตามแต่ละช่วงวัย: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา: โครงการวิธีการเรียนรู้ของคนไทย. กรุงเทพฯ: องค์การค้ำของคุรุสภา.
- คุรุรักษ์ ภิมภักษ์. 2540. นักเล่านิทานสร้างนักอ่าน. สารพัฒนาหลักสูตร. 16 (กรกฎาคม – กันยายน): 44 – 47.
- จตุพร แสงหาญ. 2549. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบจิตปัญญาที่มีต่อพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จิราภา เต็งไตรรัตน์ และคณะ. 2552. จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ฉวีวรรณ กิनावงศ์. 2533. การศึกษาเด็ก. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- เต็มศักดิ์ คทวณิช. 2549. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- ทิตนา แชมมณี. 2550. ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นพมาศ ธีรเวคิน. 2545. สังคมประกิตและพัฒนาการของมนุษย์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นภเนตร ธรรมบวร. 2540. การประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิตารัตน์ อิศระมะโนรส. 2552. ผลของการใช้กิจกรรมการเล่านิทานแบบไม่จบเรื่องที่มีต่อพฤติกรรมทางจริยธรรมของเด็กอนุบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประณต คำฉิม. 2549. เอกสารคำสอนวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปาริชาติ จีงวิวัฒนาภรณ์. 2547. ละครสร้างสรรค์สำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ : พัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- ผดุง อารยะวิญญู. 2546. วิธีสอนเด็กออกทัศนคติ. กรุงเทพฯ: จำไทย เพรส.

- พรจันท์ จันทิมล. 2534. **การเขียนและจัดทำสื่อหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชน.**
กรุงเทพฯ: ตะเกียง
- พรพนทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. 2547. **ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภิญญาพร นิตยะประภา. 2534. **การผลิตหนังสือสำหรับเด็ก.** กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ภรณ์ี คุรุรัตน์. 2535. **เอกสารคำสอนวิชา “การเล่นของเด็ก”.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- รวีวรรณ แสงฉาย. 2533. **สุขภาพของเด็กก่อนวัยเรียน: เอกสารการสอนชุดวิชา
วิทยาศาสตร์สุขภาพ ระดับปฐมวัย. เล่มที่ 2 หน่วยที่ 9.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช.
- วราภรณ์ ปานทอง. 2548. **ผลของการเล่นนิทานคติธรรมประกอบการเล่นบทบาทสมมติ
ที่มีต่อพฤติกรรมทางด้านสังคม ของเด็กปฐมวัย.** วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิลาวัลย์ คัดทะจันท์. 2551. **การพัฒนาโปรแกรมการเรียนรู้และถักทอสายใยระหว่างวัย
ผ่านวัฒนธรรมพื้นบ้านเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กวัยอนุบาลที่มี
ต่อผู้สูงอายุ.** วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการศึกษานปฐมวัย ภาควิชา
หลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศึกษานิเทศก์, กระทรวง, กรมวิชาการ. 2540. **แนวการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะ
ดี เก่ง มีสุข.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ศูนย์วิจัยเอแบค นวัตกรรมทางสังคม การจัดการและธุรกิจ. 2551. **สภาพคุณธรรมของ
ประชาชนในสังคมไทย.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ.
- สมาคมสร้างสรรค์ไทย. 2548. **การใช้บทบาทสมมติในการจัดการเรียนการสอน.** กรุงเทพฯ:
สมาคมสร้างสรรค์ไทย.
- สยามพร ทองเนื้อดี. 2553. **นวัตกรรมการสอนแบบบูรณาการโดยใช้นิทาน.** กรุงเทพฯ:
สาราเด็ก.
- สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร, หน่วยศึกษานิเทศก์. 2540. **แผนการจัดประสบการณ์
ชั้นอนุบาล เล่มที่ 1.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ(สสส.). 2548. **การใช้บทบาทสมมติใน
การจัดการเรียนการสอน.** กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.

สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2554.

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555 – 2559).

กรุงเทพฯ: เม็ดทรายพริ้นติ้ง.

สุขุมาล เกษษุข. 2535. **การสอนทักษะทางสังคมในชั้นประถมศึกษา.** กรุงเทพฯ: ภาควิชา

หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. 2540. **พัฒนาการและการเลี้ยงดู.** พิมพ์ครั้งที่ 23.

กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

สุพันธ์วดี ไวยรูป. 2549. **การพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กก่อนประถมศึกษา.** กรุงเทพฯ:

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

สุรางค์ ไคว่ตระกูล. 2550. **จิตวิทยาการศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่ง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุวรี ศิวะแพทย์. 2549. **จิตวิทยาทั่วไป.** กรุงเทพฯ: โอเอส พริ้นติ้ง เฮ้าส์.

อารมณ ใจเที่ยง. 2550. **หลักการสอน.** กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

อารมณ สุวรรณपाल. 2551. **การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย.** กรุงเทพฯ:

มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช.

อารี สุทธิพันธ์. 2535. **การระบายสีน้ำ.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

อารี สันทรวี. 2535. **พหุปัญญาและการเรียนรู้แบบร่วมมือ.** กรุงเทพฯ: สมาคมเพื่อ

การศึกษาเด็ก.

ภาษาอังกฤษ

Bandura, A. 1977. **Social learning theory.** New Jersey: Prentice-Hall.

Bar-tal, D. 1976. **Prosocial behavior theory and research.** New York: John Wiley & Sons.

Baumeister, R. F. and Bushman, B. J. 2008. **Social psychology & human nature.** Florida: Thomson Wadsworth.

Benish, T. M. and Bramlett, R. K. 2011. Using social stories to decrease aggression and increase positive peer interactions in normally developing pre-school children. *Educational Psychology in Practice.* 27: 1-17.

Calgren, F. 2008. **Education towards freedom.** Edinburg: Floris Books.

- Crozier, S. and Tincani, M. 2007. Effects of social stories on prosocial behavior of preschool children with autism spectrum disorders. **Journal of Autism and Developmental Disorder**. 37: 1803 – 1814.
- Dovidio, J. F., Piliavin, J. A., Schroeder, D. A., and Penner, L. A. 2006. **The social psychology of prosocial behavior**. Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Gibbs, C. 2003. Moral development, moral self-relevance and prosocial behavior. **Moral Development & Reality**. London: Sage Publications.
- Gray, C. 2000. **The new social story book**. Jenison MI: Jenison Public Schools.
- Gray, C. 2004. **Social story the morning news creative ideas in practice**. Jenison MI: Jenison Public Schools.
- Gray, C. 2008. **Social Stories**. Available from: <http://www.thegraycenter.org> [2012, February 18]
- Mussen, P. H. and Eisenberg - Berg, N. 1977. **Roots of caring, sharing and helping: The development of prosocial behavior in children**. San Francisco: W.H. Freeman & Company.
- Orlick, T. 1979. **The cooperative sports & games book**. London: Writers and Reader.
- Rothman, J. 2006. The lesson: Story acting in kindergarten. **Young Children** 61 (September).
- Smith, E. 2009. **The use of social story™ to help bedtime resistance in a sample of young school – aged children**. Doctoral dissertation, Faculty of medicine, health and life sciences, University of Southampton.
- Toplis, R. and Hadwin, J. A. 2006. Using social stories to change Problematic Lunchtime behaviour in school. **Educational Psychology in Practice**. 22: 53-67.
- Ulutas, I. and Aksoy, A. 2009. Learning with play: How plays activities program improve pro – social behavior of six year old children. **Humanity & Social Sciences Journal**. 4(1): 39 – 44.
- Wallin, J. M. 2006. **Teaching children with autism social Stories: an introduction to social stories** [Online]. Available from: <http://www.polyxo.com/socialstories/introduction.html>. [2012, February 18]

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. อาจารย์ ดร.มานิตา ลีโทชาลิต อรรถนุพรรณ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการประถมศึกษา
ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
2. อาจารย์ ดร.ธัญญา พิทยาพิทักษ์ อาจารย์ประจำภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และ
สารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์นันทนา เกษมโกสินทร์ ผู้อำนวยการโรงเรียนแสนสนุกไตรทักชะ

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบประเมินพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล

คู่มือการใช้แบบประเมินพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล วัตถุประสงค์

แบบประเมินพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาลฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 ประกอบด้วย 1) การช่วยเหลือ 2) การแบ่งปัน และ 3) การให้ความร่วมมือ

ข้อปฏิบัติในการใช้แบบประเมินพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล

2.1 ผู้ประเมินศึกษาขอบเขตของพฤติกรรมที่สังเกตจากคำอธิบาย โดยพฤติกรรมที่สังเกตมีดังนี้

1) การช่วยเหลือ

- 1.1) การช่วยเหลือเพื่อน เมื่อได้รับการร้องขอ
- 1.2) การช่วยเพื่อนเก็บของเล่น ของใช้ในการทำกิจกรรมเข้าที่ หลังจากทำกิจกรรมเสร็จแล้ว
- 1.3) การให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะง่ายๆ ในการทำกิจกรรมแก่เพื่อน

2) การแบ่งปัน

- 2.1) การแบ่งปันของเล่น ของใช้ และอุปกรณ์ที่เป็นของส่วนรวมแก่เพื่อน
- 2.2) การแบ่งปันของเล่น ของใช้ที่เป็นของส่วนตัวแก่เพื่อน
- 2.3) การรอคอยโอกาสในการใช้ของเล่น ของใช้ อุปกรณ์ต่อจากเพื่อน

3) การให้ความร่วมมือ

- 3.1) การทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกับเพื่อน
- 3.2) การแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะในการทำกิจกรรม
- 3.3) การปฏิบัติตามข้อตกลงของกิจกรรม หรือข้อตกลงที่กำหนดไว้

2.2 ผู้ประเมินดำเนินการสังเกต ประเมินพฤติกรรม และบันทึกคะแนนพฤติกรรมที่เกิดขึ้นตามเกณฑ์การให้คะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมที่กำหนดไว้

2.3 ผู้ประเมินดำเนินการสังเกต ประเมิน และบันทึกพฤติกรรมเด็ก ทั้งหมด 4 ระยะ ได้แก่

(1) ระยะเส้นฐาน (A_1) (2) ระยะทดลอง (B_1) (3) ระยะย้อนกลับ (A_2) และ (4) ระยะทดลอง (B_2)

โดยในแต่ละระยะ ผู้ประเมินทำการสังเกตจำนวน 2 ครั้ง ครั้งละ 3 สถานการณ์ เป็นเวลา

2 สัปดาห์

2.4 ผู้ประเมินดำเนินการสังเกตเด็กอย่างเป็นระบบ ตามตารางการสังเกต โดยสังเกต ประเมิน และบันทึกพฤติกรรมรอบละ 2 นาที จำนวน 2 รอบ รวม 4 นาทีต่อคน ในการสังเกต แต่ละรอบ สังเกตเด็กจำนวน 5 – 6 คน โดยมีลำดับและวิธีการสังเกตดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ลำดับการสังเกตเด็กใน 1 วัน

นาทีที่	1-2	3-4	5-6	7-8	9-10	11-12	13-14	15-16	17-18	19-20	21-22	23-24
คนที่	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6

2.5 ผู้ประเมินดำเนินการสังเกต ประเมิน และบันทึกพฤติกรรมเด็ก จากสถานการณ์ที่กำหนด 3 สถานการณ์ ได้แก่ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมเล่นอิสระ และกิจกรรมสร้างสรรค์ ดังนี้

สถานการณ์ที่ 1 กิจกรรมเสริมประสบการณ์ ครูประจำชั้นแบ่งเด็กเป็นกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมแต่งตัวตุ๊กตาตามฤดูกาล

1) ครูประจำชั้นถามความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะที่เด็กมีในการทำกิจกรรม ได้แก่ (1) คำถามเกี่ยวกับการแบ่งกลุ่ม เช่น กลุ่มไหนจะแต่งตัวตุ๊กตาฤดูกาลไหน เลือกอย่างไร (2) คำถามเกี่ยวกับการแบ่งหน้าที่หรืองานในกลุ่ม เช่น ในแต่ละกลุ่มกำหนดให้ใครเป็นตุ๊กตา (3) คำถามเกี่ยวกับวิธีเล่น และข้อกำหนดของกิจกรรม เช่น วิธีเล่นจะเล่นอย่างไรดี จากนั้นครูประจำชั้นทบทวนวิธีการเล่น และข้อกำหนดของกิจกรรม ผู้ประเมิน ทำการสังเกตพฤติกรรมของเด็กว่ามีการแสดง ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในการทำกิจกรรมหรือไม่ (การให้ความร่วมมือในข้อที่ 3.2 การแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในการทำกิจกรรม)

2) เด็กทำกิจกรรมแต่งตัวตามฤดูกาล ตามกลุ่มที่แบ่งไว้ ผู้ประเมิน ทำการสังเกตพฤติกรรมของเด็กว่า ร่วมกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อนหรือไม่ และสามารถปฏิบัติตามข้อตกลงของกิจกรรม หรือข้อตกลงที่กำหนดไว้หรือไม่ (การให้ความร่วมมือในข้อที่ 3.1 การทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกับเพื่อน และ 3.3 การปฏิบัติตามข้อตกลงของกิจกรรม)

สถานการณ์ที่ 2 การเล่นอิสระ ครูประจำชั้นมอบหมายให้เด็กทุกคนนำของเล่นมาจากบ้านคนละ 1 ชิ้น แล้วนำมาไว้ในมุมของเล่นเป็นเวลา 1 สัปดาห์ เพื่อเล่นร่วมกันในช่วงเวลาการเล่นอิสระ โดยครูประจำชั้นติดชื่อหรือสัญลักษณ์ของเด็กไว้ที่ของเล่นแต่ละชิ้น

1) เด็กเล่นของเล่นร่วมกันในช่วงเวลาการเล่นอิสระ ผู้ประเมินทำการสังเกตพฤติกรรมของเด็ก ว่าเล่นของเล่นที่ตนนำมา เล่นของเล่นชิ้นอื่นๆ มีพฤติกรรมหวงของเล่น ไม่ยอมให้เพื่อนเล่นของเล่นของตนหรือไม่ (การแบ่งปัน ในข้อที่ 2.2 การแบ่งปันของเล่น ของใช้ที่เป็นของส่วนตัวแก่เพื่อน)

2) เมื่อจบช่วงเวลาการเล่นอิสระ ครูประจำชั้นมอบหมายให้เด็กคนหนึ่งเก็บของเล่นเข้าที่ ผู้ประเมินทำการสังเกตพฤติกรรมของเด็กว่ามีการช่วยเหลือเพื่อนในการเก็บของเล่นหรือไม่ (การช่วยเหลือข้อที่ 1.2 การช่วยเพื่อนเก็บของเล่น ของใช้ในการทำกิจกรรมเข้าที่หลังจากทำกิจกรรมเสร็จแล้ว)

สถานการณ์ที่ 3 กิจกรรมสร้างสรรค์ พิมพ์ภาพจากวัสดุธรรมชาติ ครูประจำชั้นจัดเด็กเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 – 6 คน เพื่อทำกิจกรรมศิลปะพิมพ์ภาพจากวัสดุธรรมชาติ

1) ครูประจำชั้นจัดวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในกลุ่ม เช่น ขวดสี พู่กัน และวัสดุธรรมชาติ โดยมีจำนวนไม่เพียงพอต่อจำนวนเด็กในกลุ่ม ผู้ประเมินทำการสังเกตพฤติกรรมของเด็กว่าสามารถรอให้ถึงลำดับของตัวเองในการใช้อุปกรณ์ และมีการแบ่งปันอุปกรณ์แก่เพื่อนไม่เก็บไว้ใช้คนเดียว (การแบ่งปัน ในข้อที่ 2.1 แบ่งปันของเล่น ของใช้ และอุปกรณ์ที่เป็นของส่วนรวมแก่เพื่อน และ 2.3 การรอคอยโอกาสในการใช้ของเล่น ของใช้ อุปกรณ์ต่อจากเพื่อน)

2) ครูประจำชั้นมอบหมายให้เด็กคนหนึ่งในกลุ่มนำตะกร้าอุปกรณ์ไปเก็บโดยตะกร้านั้นมีขนาดใหญ่และหนักเกินกว่าเด็กหนึ่งคนจะยกได้ ผู้ประเมินทำการสังเกตพฤติกรรมของเด็กคนอื่นๆ ในกลุ่มว่ามีท่าทางหรือแสดงอาการให้คำแนะนำในการแก้ปัญหา หรือให้ความช่วยเหลือเพื่อนหรือไม่ (การช่วยเหลือ ในข้อที่ 1.1 การช่วยเหลือเพื่อน เมื่อได้รับการร้องขอ และ 1.3 ให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะง่ายๆ ในการทำกิจกรรมแก่เพื่อน)

3) ครูประจำชั้นมอบหมายให้เด็กคนหนึ่งในแต่ละกลุ่มเก็บวัสดุ อุปกรณ์ หลังจากทำกิจกรรมเสร็จ ผู้ประเมินทำการสังเกตพฤติกรรมของเด็กว่ามีการช่วยเหลือเพื่อนในการเก็บวัสดุอุปกรณ์หรือไม่ (การช่วยเหลือข้อที่ 1.2 การช่วยเพื่อนเก็บของเล่น ของใช้ในการทำกิจกรรมเข้าที่หลังจากทำกิจกรรมเสร็จแล้ว)

วิธีบันทึกคะแนน

1. ผู้ประเมินบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการสังเกตก่อนเริ่มต้นสังเกต ได้แก่ วันเดือนปีของครั้งที่สังเกต ชื่อผู้ประเมิน ชื่อผู้ถูกประเมิน และทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ของระยะเวลาเก็บข้อมูลที่ตรงกับกรสังเกต และสถานการณ์ที่สังเกต

2. ในแต่ละช่วงเวลาที่สังเกต เมื่อผู้ประเมินพบพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมใด ให้พิจารณาว่าการแสดงออก และรายละเอียดพฤติกรรมตรงกับเกณฑ์การให้คะแนนของพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมระดับใด แล้วบันทึกคะแนนของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นตามเกณฑ์ระดับพฤติกรรมนั้นลงในช่องตามช่วงเวลาที่สังเกต ถ้าหากไม่พบพฤติกรรมให้บันทึกคะแนนเป็น 0

กล่าวคือ ในกรณีที่พฤติกรรมตรงกับเกณฑ์การให้คะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม ระดับ 1 คะแนน มีการให้คำแนะนำ เตือน ชี้แนะแล้วเกิดพฤติกรรม ให้เติมจำนวนครั้งที่เด็กได้รับการแนะนำหรือเตือน ไว้ใน () หลังคะแนนพฤติกรรม ตัวอย่างเช่น

คนที่	พฤติกรรมเสริมสร้างสังคม	สังเกตครั้งที่ 1 (รอบที่)		สังเกตครั้งที่ 2 (รอบที่)		ค่าเฉลี่ย
		1	2	1	2	
		1	1. การช่วยเหลือ			
	1.1 การช่วยเหลือเพื่อน เมื่อได้รับการร้องขอ	0	1 (2)			

จากตาราง หมายถึง ในการสังเกตครั้งที่ 1 รอบที่ 1 เด็กแสดงการช่วยเหลือเพื่อนในระดับ 0 คะแนน คือ ไม่ให้ความช่วยเหลือเพื่อน เมื่อได้รับการร้องขอ แต่ในรอบที่ 2 เด็กแสดงการช่วยเหลือเพื่อนในระดับ 1 คะแนน คือ ให้ความช่วยเหลือเพื่อน เมื่อได้รับการร้องขอ โดยมีผู้กระตุ้นเตือน หรือแนะนำให้ช่วย โดยเด็กได้รับการกระตุ้นเตือนหรือแนะนำให้ช่วย 2 ครั้ง จึงจะให้ความช่วยเหลือเพื่อน

4. เมื่อสิ้นสุดการสังเกตครบทั้ง 2 ครั้ง ให้ผู้ประเมินสรุปคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม แต่ละด้าน โดยคิดค่าคะแนนเฉลี่ย แล้วบันทึกลงในช่องค่าเฉลี่ยด้านขวาสุดของตาราง

ตารางที่ 12 คำอธิบายเกี่ยวกับเกณฑ์การให้คะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม

พฤติกรรม	คะแนน	รายละเอียดพฤติกรรม
1. การช่วยเหลือ		
1.1 การช่วยเหลือเพื่อน เมื่อได้รับการร้องขอ	2	สามารถให้ความช่วยเหลือเพื่อนทันทีที่ได้รับ การร้องขอ
	1	สามารถให้ความช่วยเหลือเพื่อน เมื่อได้รับการร้องขอ โดยมีผู้กระตุ้น เตือน หรือแนะนำ
	0	ไม่ให้ความช่วยเหลือเพื่อน เมื่อได้รับการร้องขอ แม้จะมีผู้กระตุ้น เตือน หรือแนะนำให้ช่วย
1.2 การช่วยเพื่อนเก็บของเล่น ของใช้ในการทำกิจกรรมเข้าที่หลังจากทำกิจกรรมเสร็จแล้ว	2	ช่วยเพื่อนเก็บของเล่น ของใช้ในการทำกิจกรรมเข้าที่หลังจากทำกิจกรรมเสร็จแล้วได้ด้วยตนเอง
	1	ช่วยเพื่อนเก็บของเล่น ของใช้ในการทำกิจกรรมเข้าที่หลังจากทำกิจกรรมเสร็จแล้ว โดยมีผู้กระตุ้น เตือน หรือแนะนำให้ทำ
	0	ไม่ช่วยเพื่อนเก็บของเล่น ของใช้ในการทำกิจกรรมเข้าที่หลังจากทำกิจกรรมเสร็จแล้ว แม้จะมีผู้กระตุ้น เตือน หรือแนะนำให้ช่วย
1.3 การให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะง่ายๆ ในการทำกิจกรรมแก่เพื่อน	2	สามารถให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะง่ายๆ ในการทำกิจกรรมแก่เพื่อนได้ด้วยตนเอง
	1	สามารถให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะง่ายๆ ในการทำกิจกรรมแก่เพื่อน โดยมีผู้กระตุ้น เตือน หรือแนะนำให้ช่วย
	0	ไม่สามารถ หรือไม่ยอมให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะง่ายๆ ในการทำกิจกรรมแก่เพื่อน แม้จะมีผู้กระตุ้น เตือน หรือแนะนำ
2. การแบ่งปัน		
2.1 การแบ่งปันของเล่น ของใช้ และอุปกรณ์ที่เป็นของส่วนรวมแก่เพื่อน	2	แบ่งปันของเล่น ของใช้ และอุปกรณ์ที่เป็นของส่วนรวมแก่เพื่อนทันที เมื่อได้รับการร้องขอหรือเห็นว่าเพื่อนต้องการ
	1	แบ่งปันของเล่น ของใช้ และอุปกรณ์ที่เป็นส่วนรวมแก่เพื่อน โดยมีผู้กระตุ้น เตือน แนะนำ
	0	ไม่แบ่งปันของเล่น ของใช้ และอุปกรณ์ที่เป็นของส่วนรวมแก่เพื่อน แม้จะมีผู้กระตุ้น เตือน หรือแนะนำ

ตารางที่ 12 (ต่อ) คำอธิบายเกี่ยวกับเกณฑ์การให้คะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม

พฤติกรรม	คะแนน	รายละเอียดพฤติกรรม
2.2 การแบ่งปันของเล่น ของใช้ที่เป็นของส่วนตัวของตนเองแก่เพื่อน	2	แบ่งปันของเล่น ของใช้ที่เป็นของส่วนตัวของตนเองแก่เพื่อน เมื่อได้รับการร้องขอหรือเห็นว่าเพื่อนต้องการ
	1	แบ่งปันของเล่น ของใช้ที่เป็นของส่วนตัวของตนเองแก่เพื่อน โดยมีผู้กระตุ้น เตือน แนะนำ
	0	ไม่แบ่งปันของเล่น ของใช้ที่เป็นของส่วนตัวของตนเองแก่เพื่อน แม้จะมีผู้กระตุ้น เตือน หรือแนะนำ
2.3 การรอคอยในการใช้ของเล่น ของใช้ และอุปกรณ์ต่อจากเพื่อน	2	สามารถรอคอยโอกาสในการใช้ของเล่น ของใช้ และอุปกรณ์ต่อจากเพื่อนได้ด้วยตนเอง
	1	สามารถรอคอยโอกาสในการใช้ของเล่น ของใช้ และอุปกรณ์ต่อจากเพื่อน โดยมีผู้กระตุ้น เตือน หรือแนะนำ
	0	ไม่สามารถรอคอยโอกาสในการใช้ของเล่น ของใช้ และอุปกรณ์ต่อจากเพื่อน แม้จะมีผู้กระตุ้น เตือน หรือแนะนำ
3. การให้ความร่วมมือ 3.1 การทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกับเพื่อน	2	สามารถทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกับเพื่อนอย่างราบรื่น ไม่มีข้อขัดแย้งได้ด้วยตนเอง
	1	สามารถทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกับเพื่อนไม่ราบรื่น มีข้อขัดแย้งกัน หรือต้องมีผู้กระตุ้น เตือน หรือแนะนำ
	0	ไม่แสดงความคิดเห็นและเสนอแนะในการทำกิจกรรม แม้จะมีผู้กระตุ้น เตือน หรือแนะนำ
3.2 การแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะในการทำกิจกรรม	2	สามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะในการทำกิจกรรมได้ด้วยตนเอง
	1	สามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะในการทำกิจกรรม โดยมีผู้กระตุ้น เตือน หรือแนะนำ
	0	ไม่แสดงความคิดเห็นและเสนอแนะในการทำกิจกรรม แม้จะมีผู้กระตุ้น เตือน หรือแนะนำ

ตารางที่ 12 (ต่อ) คำอธิบายเกี่ยวกับเกณฑ์การให้คะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม

พฤติกรรม	คะแนน	รายละเอียดพฤติกรรม
3.3 การปฏิบัติตามข้อตกลง	2	สามารถปฏิบัติตามข้อตกลงของกิจกรรม หรือ ข้อตกลงที่กำหนดไว้ได้ด้วยตนเอง
	1	สามารถปฏิบัติตามข้อตกลงของกิจกรรม หรือ ข้อตกลงที่กำหนดไว้ โดยมีผู้กระตุ้น เตือน หรือ แนะนำ
	0	ไม่สามารถปฏิบัติตามข้อตกลงของกิจกรรม หรือ ข้อตกลงที่กำหนดไว้ แม้จะมีผู้กระตุ้น เตือน หรือ แนะนำ

แบบประเมินพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล

สังเกตครั้งที่ 1 วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ครั้งที่ 2 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ผู้ถูกสังเกต ผู้ประเมิน

สถานการณ์ในการสังเกต กิจกรรมเสริมประสบการณ์ การเล่นอิสระ กิจกรรมสร้างสรรค์

ระยะที่สังเกต ระยะพื้นฐาน (A₁) ระยะทดลอง (B₁)

ระยะย้อนกลับ (A₂) ระยะทดลอง (B₂)

พฤติกรรมเสริมสร้างสังคม	สังเกตครั้งที่1 (รอบที่)		สังเกตครั้งที่2 (รอบที่)		ค่าเฉลี่ย
	1	2	1	2	
1. การช่วยเหลือ					
1.1 การช่วยเหลือเพื่อน เมื่อได้รับการร้องขอ					
1.2 การช่วยเพื่อนเก็บของเล่น ของใช้ในการทำกิจกรรมหลังทำกิจกรรม					
1.3 การให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะง่ายๆ ในการทำกิจกรรมแก่เพื่อน					
2. การแบ่งปัน					
2.1 การแบ่งปันของเล่น ของใช้ และอุปกรณ์ที่เป็นของส่วนรวมแก่เพื่อน					
2.2 การแบ่งปันของเล่น ของใช้ที่เป็นของส่วนตัวของตนแก่เพื่อน					
2.3 การรอคอยโอกาสในการใช้ของเล่น ของใช้ และอุปกรณ์ต่อจากเพื่อน					
3. การให้ความร่วมมือ					
3.1 การทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกับเพื่อน					
3.2 การแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะในการทำกิจกรรม					
3.3 การปฏิบัติตามข้อตกลงของกิจกรรม					

บันทึกเพิ่มเติม

ภาคผนวก ค

ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคม

**แผนการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคม เรื่อง กระจกน้อยเปลี่ยนสี (แผนที่ 1)
สัปดาห์ที่ 3 – 4 ระหว่างวันจันทร์ – วันศุกร์ วันละ 50 นาที**

วัตถุประสงค์	
1) เด็กสามารถให้คำแนะนำแก่เพื่อนได้ 2) เด็กสามารถพูดประโยคที่แสดงถึงการช่วยเหลือเพื่อนในการให้คำแนะนำได้	
กิจกรรม	สื่อ – อุปกรณ์
ขั้นที่ 1 การรับประสบการณ์ใหม่ 1.1 การนำเข้าสู่เรื่องราวทางสังคม ผู้วิจัยและเด็กท่อบทกลอนกระจกน้อย ประกอบการเล่นนิ้วมือ 1.2 การเล่าเรื่องราวทางสังคม ผู้วิจัยเล่าเรื่องราวทางสังคม เรื่อง กระจกน้อย เปลี่ยนสี ให้เด็กฟังในกลุ่มใหญ่ ใช้เวลาเล่าเรื่องราวทางสังคม 2 สัปดาห์ ดังนี้ สัปดาห์ที่ 3 เล่าเรื่องราวทางสังคมประกอบภาพ สัปดาห์ที่ 4 เล่าเรื่องราวทางสังคมประกอบ ใ้ตะนิทาน 1.3 การสรุปเรื่องราวทางสังคม ผู้วิจัยสนทนากับเด็กเกี่ยวกับตัวละครและเหตุการณ์ ที่เกิดขึ้น ขั้นที่ 2 การฝึกฝนพฤติกรรม 2.1 ผู้วิจัยแนะนำกิจกรรมในแต่ละมุม และร่วมกัน กำหนดข้อตกลงของกิจกรรมในแต่ละมุมกับเด็ก โดยทำกิจกรรม เป็นกลุ่มย่อย มุมละ 5 – 6 คน 2.2 เด็กเลือกเข้ามุมตามความสนใจ โดยทำกิจกรรม ตามมุมประมาณ 30 นาที เมื่อหมดเวลาผู้วิจัยให้สัญญาณเก็บ ของ จากนั้นทุกคนกลับมานั่งเป็นวงกลม ผู้วิจัยสรุปการเรียนรู้ใน กลุ่มใหญ่ รายละเอียดกิจกรรมตามมุม มีดังนี้	1. บทกลอนกระจกน้อย 2. เรื่องราวทางสังคม เรื่อง กระจกน้อยเปลี่ยนสี 3. ภาพประกอบเรื่องราวทาง สังคม 4. ใ้ตะนิทานเรื่องกระจก น้อยเปลี่ยนสี
1) มุมที่ผู้วิจัยชี้แนะ เป็นมุมที่让孩子ได้เล่นบทบาท สมมุติตามการชี้แนะของครู มีรายละเอียดดังนี้	

แผนการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคม เรื่อง กระรอกน้อยเปลี่ยนสี (แผนที่ 1)
สัปดาห์ที่ 3 – 4 ระหว่างวันจันทร์ – วันศุกร์ วันละ 50 นาที

กิจกรรม	สื่อ – อุปกรณ์
<p>1.1) การทบทวนเรื่องราวทางสังคม เป็นการเล่า ทวนเรื่องราวทางสังคมและสนทนาเกี่ยวกับรายละเอียดของเรื่องราว ทางสังคม มีรายละเอียดดังนี้</p> <p>สัปดาห์ที่ 3 ใช้คำถาม ดังนี้</p> <p>(1) ในเรื่องกระรอกน้อยเปลี่ยนสี มีตัวละครใดบ้าง</p> <p>อย่างไร</p> <p>(2) พฤติกรรมของกระรอกน้อยเป็น</p> <p>(3) กระรอกน้อยพบใครบ้าง</p> <p>(4) เด็กแต่ละคนร้องไห้ เพราะอะไร</p> <p>(5) กระรอกน้อยพูดว่าอะไรตอนพบเด็ก</p> <p>นั่งร้องไห้อยู่</p> <p>สัปดาห์ที่ 4 ใช้คำถาม ดังนี้</p> <p>(1) เมื่อพบเด็กนั่งร้องไห้อยู่ กระรอกน้อย ทำอย่างไร</p> <p>ที่ช่วยเหลือเด็ก</p> <p>(2) กระรอกน้อยรู้สึกอย่างไร</p> <p>(3) เกิดอะไรขึ้นกับกระรอกน้อย</p> <p>เมื่อกระรอกน้อยช่วยเหลือ ให้คำแนะนำแก่เด็ก</p> <p>(4) กระรอกน้อยมีความรู้สึกอย่างไร ที่พบว่าขนของตนเปลี่ยนสี เด็กแต่ละคนในเรื่องมีความรู้สึกอย่างไร</p>	
<p>1.2) การเล่นเกมบทบาทการแสดงตามบทบาท ของตัวละคร เด็กทุกคนมีโอกาสแสดงทุกบทบาท ตามการชี้แนะ ทั้งการพูดตามบทสนทนาและการแสดงออก ตามพฤติกรรมของ ตัวละคร มีรายละเอียดดังนี้</p>	

แผนการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคม เรื่อง กระรอกน้อยเปลี่ยนสี (แผนที่ 1)
สัปดาห์ที่ 3 – 4 ระหว่างวันจันทร์ – วันศุกร์ วันละ 50 นาที

กิจกรรม	สื่อ – อุปกรณ์
<p>สัปดาห์ที่ 3 ผู้วิจัยแบ่งบทบาทในเรื่องราวทางสังคมให้เด็กแต่ละคน โดยใช้ข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กในระยะเส้นฐาน (A₁) ในการแบ่งบทบาทว่าเด็กคนใดมีพฤติกรรมอย่างไร เหมาะกับบทบาทไหนในการแสดงบทบาทสมมติ และในการแสดงบทบาทสมมติครั้งต่อไป มีการสลับสับเปลี่ยนบทบาทหมุนเวียนให้เด็กได้แสดงบทบาทสมมติทั้งบทที่เป็น ผู้ช่วยเหลือ และบทที่เป็นผู้ได้รับความช่วยเหลือแสดงบทบาทสมมติ โดยผู้วิจัยแนะนำการพูดและท่าทางของพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมที่เหมาะสมและต้องการให้เกิดขึ้น</p> <p>สัปดาห์ที่ 4 เด็กเลือกบทบาทตัวละครด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยให้คำแนะนำตามความเหมาะสม และในการแสดงบทบาทสมมติครั้งต่อไป มีการสลับสับเปลี่ยนบทบาทหมุนเวียนให้เด็กได้แสดงบทบาทสมมติทั้งบทที่เป็น ผู้ช่วยเหลือ และบทที่เป็นผู้ได้รับความช่วยเหลือ</p>	
<p>1.3) การสะท้อนความรู้สึก เป็นการสนทนากับเด็กเกี่ยวกับประสบการณ์ในการแสดงบทบาทนั้นๆ และให้เด็กแต่ละคนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมของตัวละครที่ตนแสดง</p>	
<p>2) มุมที่เด็กทำกิจกรรมด้วยตนเอง เป็นมุมที่จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับเรื่องราวทางสังคมที่ได้ฟัง โดยเด็กเลือกเข้ามุมตามความสนใจ และมีครูประจำชั้นเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการทำกิจกรรมมีดังนี้</p>	
<p>2.1) มุมหนังสือ จัดเตรียมหนังสือนิทานเรื่องกระรอกน้อยเปลี่ยนสี และเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมด้านการช่วยเหลือให้เด็กเลือกอ่าน</p>	<p>5. หนังสือเรื่องราวทางสังคม เรื่องกระรอกน้อยเปลี่ยนสี 6. หนังสือนิทานต่างๆ</p>

**แผนการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคม เรื่อง กระรอกน้อยเปลี่ยนสี (แผนที่ 1)
สัปดาห์ที่ 3 – 4 ระหว่างวันจันทร์ – วันศุกร์ วันละ 50 นาที**

กิจกรรม	สื่อ – อุปกรณ์
2.2) มุมหุ่น จัดเตรียมหุ่นของตัวละคร เรื่อง กระรอกน้อยเปลี่ยนสี ให้เด็กเล่น	7. หุ่นตัวละครจากเรื่อง กระรอกน้อยเปลี่ยนสี
2.3) มุมศิลปะ จัดเตรียมสื่อ และอุปกรณ์การทำกิจกรรมศิลปะ ดังนี้ สัปดาห์ที่ 3 (วันจันทร์ – วันศุกร์) กิจกรรมรายบุคคล ระบายสีน้ำตามจินตนาการ สัปดาห์ที่ 4 (วันจันทร์ – วันพุธ)กิจกรรม กลุ่ม แต่งหุ่นกระดาษด้วยเศษวัสดุ สัปดาห์ที่ 4 (วันพุธ – วันศุกร์) กิจกรรม รายบุคคล ปั้นดินน้ำมันหลากสี	8. ภาพตัวละคร จากเรื่อง กระรอกน้อยเปลี่ยนสี 9. กระดาษ 10. สีน้ำ 11. พู่กัน 12. ขวดสี 13. หุ่นกระดาษตัวละคร 14. วัสดุต่างๆ (ไหมพรม กระดุม กระดาษสี หลอด เมล็ดถั่ว) 15. กาว 16. ดินน้ำมันสำหรับปั้น 17. กระดาษสำหรับรองปั้น
(4) มุมเกม จัดเตรียมจิกซอว์ เกมจับคู่ภาพเกี่ยวกับ เรื่องกระรอกน้อยเปลี่ยนสี และการช่วยเหลือไว้ในมุม	18. จิกซอว์ภาพเรื่องกระรอกน้อยเปลี่ยนสี 19. เกมจับคู่ภาพตัวละครเรื่อง กระรอกน้อยเปลี่ยนสี
การประเมินผล สังเกตพฤติกรรมและคำพูดของเด็กในการเล่นบทบาทสมมติ ประเด็นการแสดงออกถึงการช่วยเหลือ หรือให้คำแนะนำแก่เพื่อน	

ภาคผนวก ง
เรื่องราวทางสังคม

เรื่องราวทางสังคม เรื่อง กระรอกน้อยเปลี่ยนสี

ผู้แต่ง น.ส.ปิยาภรณ์ กังสดาร

พฤติกรรมเสริมสร้างสังคม

ประเด็นหลัก การช่วยเหลือ ซื่อสัตย์ 1.3) การให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะต่างๆ ในการทำกิจกรรมแก่เพื่อน

ประเด็นรอง 1) การช่วยเหลือ ซื่อสัตย์ 1.1) การช่วยเหลือเพื่อน เมื่อได้รับการร้องขอ
2) การให้ความร่วมมือ ซื่อสัตย์ 3.3) การทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกับเพื่อน

ตัวละคร

- 1) กระรอกน้อย
- 2) เด็กหญิงผมสั้นเจ้าของกัญญา
- 3) เปิดตัวใหญ่
- 4) เด็กหญิงผมยาวเจ้าของไข่มุก
- 5) มดแดง
- 6) เด็กชายเจ้าของนกแก้วสีรุ้ง
- 7) นกแก้วสีรุ้ง

เนื้อเรื่อง

กระรอกน้อยตัวหนึ่ง อาศัยอยู่บนต้นไม้ใหญ่ในป่ากับครอบครัว กระรอกน้อยชอบวิ่งชอบกระโดดเล่นไปมา กระโดดจากต้นนี้ ไปต้นนั้น แล้วก็ไปต้นโน้น จากป่านี้ ไปป่านั้น แล้วก็ไปป่าโน้น

พ่อ แม่ พี่ น้อง ทุกตัวของกระรอกน้อยต่างมีขนสีน้ำตาล และหางเป็นพวงสวยงาม มีแต่เจ้ากระรอกน้อยที่แตกต่างจากตัวอื่นๆ มันมีส่วนหัวสีแดง ลำตัวสีเทา และหางเป็นพวงสีม่วง เป็นกระรอกที่มีขนสีประหลาดกว่าทุกๆ ตัว กระรอกตัวอื่นๆ ไม่กล้าเข้าใกล้ ไม่กล้าเล่นด้วย กระรอกน้อยจึงชอบวิ่ง กระโดดเล่นไปมา กระโดดจากต้นไม้ต้นนี้ ไปต้นนั้น แล้วก็ไปต้นโน้น เพียงลำพัง

วันหนึ่งขณะที่กระรอกน้อยหาผลไม้กินเป็นอาหาร มันกระโดดจากต้นไม้ต้นนี้ ไปต้นนั้น แล้วก็ไปต้นโน้น จนมาถึงทะเลสาบใหญ่แห่งหนึ่ง กระรอกน้อยมองเห็นเบ็ดฟุ้งหนึ่งด้าผุดด้าว่ายอยู่ และมันก็มองเห็นเบ็ดตัวที่ใหญ่ที่สุดคาบกุญแจสีเหลืองทองมาจากริมทะเลสาบ แล้วด้าผุดด้าว่ายเล่นน้ำกับฟุ้งเบ็ด จนกระทั่งกุญแจตกจากปากเบ็ดลงไปได้ทะเลสาบ กระรอกน้อยเฝ้ามองอย่างสนใจ แล้วมันจึงกระโดดต่อไปยังต้นไม้ต้นถัดไป

กระโดดไปได้ไม่กี่ไกลจากทะเลสาบนัก กระรอกน้อยมองเห็นเด็กหญิงผมสั้นคนหนึ่ง นั่งร้องไห้อยู่ใต้ต้นไม้ มันจึงไต่เข้าไปใกล้ๆ แล้วถามว่า “เธอร้องไห้ทำไม มีอะไรที่ฉันพอจะช่วยเธอได้ไหม”

“ฉันทำกุญแจบ้านหายจ๊ะ เป็นกุญแจดอกใหญ่สีเหลืองทอง” เด็กหญิงตอบ
 กระรอกน้อยนึกถึงกุญแจที่ทะเลสาบ มันจึงบอกกับเด็กหญิงผมสั้นว่า “ฉันช่วยเธอได้นะ”
 “เธอรู้อากุญแจของฉันอยู่ไหนหรือ” เด็กหญิงผมสั้นถาม

“ฉันรู้ๆ ฉันเห็นมันที่ทะเลสาบ เธอไปหาเบ็ดตัวใหญ่ที่ทะเลสาบสิ” กระรอกน้อยตอบ
 เด็กหญิงผมสั้นไปหาเบ็ดตัวใหญ่ที่ทะเลสาบเพื่อกุญแจคืน เมื่อได้กุญแจคืนเด็กหญิงผมสั้นจึงกล่าวกับเบ็ดว่า “ขอบใจนะจ๊ะ เบ็ดตัวใหญ่” แล้ววิ่งอย่างร่าเริงกลับมาหา
 กระรอกน้อย “ขอบใจมากนะจ๊ะกระรอกน้อย ฉันได้กุญแจคืนแล้วละ”

ทันใดนั้น หัวของกระรอกน้อยก็ค่อยๆ เปลี่ยนสี จากสีแดงกลายเป็นสีน้ำตาลทันที
 เด็กหญิงผมสั้นเห็นดังนั้นจึงบอกกับกระรอกน้อย

“กระรอกน้อย หัวของเธอเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลด้วยแหละ”

กระรอกน้อยแปลกใจมาก “จริงหรือจ๊ะ”

“จ๊ะ เธอลองไปส่องดูเงาของเธอในน้ำสิ หัวเธอเป็นสีน้ำตาลจริงๆ จ๊ะ” เด็กหญิงผมสั้นตอบ
 กระรอกน้อยกระโดดไปยังริมทะเลสาบ ตะโกนมองเงาของตนเองในน้ำ จึงเห็นว่า
 หัวของมันเปลี่ยนจากสีแดงกลายเป็นสีน้ำตาลจริงๆ กระรอกน้อยแปลกใจและดีใจมาก
 มันยิ้มอย่างมีความสุข แล้วกระโดดต่อไป

กระรอกน้อยกระโดดจากต้นไม้ต้นนี้ ไปต้นนั้นแล้วก็ไปต้นโน้น มันกระโดดมาถึง
 กิ่งไม้ใหญ่ กระรอกน้อยมองลงไปเบื้องล่างเห็นมดแดงเดินเรียงกันเป็นแถวยาว กำลังขนไข่มุก
 สีชมพูเม็ดใหญ่ กระรอกน้อยเฝ้ามองอย่างสนใจ จนกระทั่งไข่มุกสีชมพูหายลับเข้าไปในรัง
 มันจึงกระโดดต่อไปยังต้นไม้ต้นถัดไป

กระรอกน้อยกระโดดจากต้นไม้ต้นนี้ ไปต้นนั้น แล้วก็ไปต้นโน้น ทันใดนั้นกระรอกน้อย
 มองเห็นเด็กหญิงผมยาวนั่งร้องไห้อยู่ มันจึงไต่เข้าไปใกล้ๆ แล้วถามว่า “เธอร้องไห้ทำไม
 มีอะไรที่ฉันพอจะช่วยเธอได้บ้างไหม”

“ฉันทำไข่มุกหายจ๊ะ เป็นไข่มุกสีชมพูเม็ดใหญ่” เด็กหญิงผมยาวตอบ “แม่ให้ฉันเอาไข่มุกไปให้ป่า”

กระรอกน้อยนึกถึงไข่มุกสีชมพูเม็ดใหญ่ที่มดแดงขนไปไว้ในรัง “ฉันช่วยเธอได้นะ”

“เธอรู้ว่าไข่มุกของฉันอยู่ที่ไหนหรือ” เด็กหญิงผมยาวถาม

“ฉันรู้ๆ ฉันเห็นมันอยู่ในรังมดแดง เธอไปหาพวกมดแดงที่รังใต้ต้นไม้ นั่นสิ” กระรอกน้อยตอบ

เด็กหญิงผมยาวไปหาพวกมดแดงที่ใต้ต้นไม้เพื่อขอไข่มุกคืน เมื่อได้ไข่มุกคืน เด็กหญิงผมยาวจึงกล่าวกับมดแดงว่า “ขอบใจนะจ๊ะ มดแดง” แล้ววิ่งอย่างเร็วร่ากลับมาหากระรอกน้อย “ขอบใจมากนะจ๊ะกระรอกน้อย ฉันได้ไข่มุกสีชมพูคืนแล้วละ”

ทันใดนั้น ลำตัวของกระรอกน้อยก็เปลี่ยนสี จากสีเทากลายเป็นสีน้ำตาลทันที เด็กหญิงผมยาวเห็นดังนั้นจึงบอกกับกระรอกน้อย

“กระรอกน้อย ตัวของเธอเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลด้วยแหละ”

กระรอกน้อยแปลกใจมาก “จริงหรือจ๊ะ”

“จ๊ะ เธอดูในกระจกนี่สิ ตัวเธอเป็นสีน้ำตาลจริงๆ จ๊ะ” เด็กหญิงผมยาวยื่นกระจกบานเล็กๆ ให้กระรอกน้อยส่องดู

กระรอกน้อยมองเงาของตัวเองในกระจก จึงเห็นว่าตัวของมันเปลี่ยนจากสีเทากลายเป็นสีน้ำตาลจริงๆ กระรอกน้อยแปลกใจและดีใจมาก มันยิ้มอย่างมีความสุข แล้วกระโดดต่อไป

กระรอกน้อยกระโดดจากต้นไม้ต้นนี้ ไปต้นนั้น แล้วก็ไปต้นโน้น มันกระโดดเข้าไปในป่าลึกไปเรื่อยๆ จนถึงต้นไม้ใหญ่ที่สุดที่มันเคยเจอ มันมองเห็นนกแก้วสีรุ้งสวยงามตัวหนึ่งบินผ่านไปมา แล้วโฉบลงเกาะที่กิ่งไม้บนต้นไม้ใหญ่นั้น จากนั้นมันก็กระโดดต่อไปยังต้นไม้ต้นถัดไป

กระรอกน้อยกระโดดจากต้นไม้ต้นนี้ ไปต้นนั้น แล้วก็ไปต้นโน้น มองเห็นเด็กชายคนหนึ่งนั่งร้องไห้อยู่ มันจึงไต่เข้าไปใกล้ๆ แล้วถามว่า “เธอร้องไห้ทำไม มีอะไรที่ฉันพอจะช่วยเธอได้บ้างไหม”

“นกแก้วของฉันหายไป เป็นนกแก้วสีรุ้งสวยงามตัวโปรดของฉัน มันบินหายไป ฉันตามไม่ทัน” เด็กชายตอบ

กระรอกน้อยฟังแล้วนึกถึงนกแก้วสีรุ้งที่เกาะอยู่บนต้นไม้ใหญ่ “ฉันช่วยเธอได้นะ”

“เธอรู้ว่านกแก้วของฉันอยู่ที่ไหนหรือ” เด็กชายถาม

“ฉันรู้ๆ ฉันเห็นมันเกาะอยู่บนต้นไม้ใหญ่นั้นไงละ” กระรอกน้อยตอบ “เธอลองไปดูที่ต้นไม้ใหญ่นั้นสิ”

เด็กชายเดินไปที่ต้นไม้ใหญ่แล้วร้องเรียกนกแก้ว เมื่อนกแก้วได้ยินเสียงเด็กชายก็บินกลับมาหาเขาทันที

เมื่อเด็กชายได้นกแก้วคืนก็วิ่งอย่างร่าเริงกลับมาหากระรอกน้อย “ชอบใจมากนะ กระรอกน้อย ฉันได้นกแก้วมาแล้วล่ะ” ทันใดนั้น หางของกระรอกน้อยก็เปลี่ยนสี จากสีม่วงกลายเป็นสีน้ำตาลทันที เด็กชายเห็นดังนั้นจึงบอกกับกระรอกน้อย

“กระรอกน้อย หางของเธอเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลด้วยแหละ”

กระรอกน้อยแปลกใจมาก “จริงหรือจ๊ะ”

“ใช่ เธอลองไปมองดูเงาของเธอในบึงตรงนั้นสิ หางของเธอเป็นสีน้ำตาลจริงๆ นะ” เด็กชายบอกกับกระรอกน้อย แล้วชี้ไปยังบึงน้ำเล็กๆ ใกล้เคียง

กระรอกน้อยกระโดดไปยังบึง ตะโกนมองเงาของตนเองในน้ำ จึงเห็นว่าหางของมันเปลี่ยนจากสีม่วงกลายเป็น สีน้ำตาลจริงๆ กระรอกน้อยแปลกใจและดีใจมาก มันยิ้มอย่างมีความสุข ตอนนี้น้ำของมันเป็นสีน้ำตาลทั้งตัวเหมือนอย่างกระรอกตัวอื่นๆ แล้ว กระรอกน้อยกระโดดจากต้นไม้ ต้นนี้ ไปต้นนั้น แล้วก็ไปต้นโน้น กระโดดจากป่านี้ ไปป่านั้น แล้วก็ไปป่าโน้น อย่างเต็มเปี่ยมไปด้วยความสุขจนกลับถึงบ้าน

บทกลอนกระรอกน้อย ประกอบการเล่นนิ้วมือ

กระรอกน้อยสีส้นแปลกตา กระโดดไปมาอยู่บนต้นไม้ มีใครให้ช่วยอะไร ถ้าช่วยได้
กระรอกน้อยยินดี

เรื่องราวทางสังคม เรื่อง เมล็ดพืชของพวกเขา

ดัดแปลงจาก นิทานเรื่อง กระจ่างกับแครอท

ผู้ดัดแปลง น.ส.ปิยาภรณ์ กังสดาร

พฤติกรรมเสริมสร้างสังคม

ประเด็นหลัก การแบ่งปัน ซื่อสัตย์ 2.2) การแบ่งปันของเล่น ของใช้ที่เป็นของส่วนตัวแก่เพื่อน

ประเด็นรอง การให้ความร่วมมือ ซื่อสัตย์ 3.3) การทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกับเพื่อน

ตัวละคร

- 1) ผู่มดตัวเล็ก
- 2) เจ้ากระจ่าง
- 3) เด็กชาย
- 4) เจ้าของโรงไม้
- 5) ลูกสาวเจ้าของโรงไม้

เนื้อเรื่อง

ใกล้ฤดูหนาวแล้ว เหล่ามดตัวเล็กเริ่มหาอาหารเพื่อเก็บสะสมไว้กินในฤดูหนาว วันหนึ่งขณะที่เหล่ามดตัวเล็กกำลังขนเมล็ดพืชต่างๆ กลับมาเก็บไว้ในรัง เจ้ากระจ่างกระโดดผ่านมาเห็นจึงกล่าวทักทายเหล่ามดตัวน้อย

“ทำอะไรกันอยู่จ๊ะ ผู่มด” เจ้ากระจ่างถาม

“พวกเรากำลังขนเมล็ดพืชไปเก็บไว้เป็นอาหารในฤดูหนาวจ๊ะ เจ้ากระจ่าง เธอแบ่งเมล็ดพืชไปบ้างไหม พวกเรายินดีแบ่งให้”

“เอาสิจู ขอบใจมากนะ” เจ้ากระจ่างกล่าว

ผู่มดแบ่งเมล็ดพืชที่ขนมาให้เจ้ากระจ่างไปบางส่วน

เจ้ากระจ่างกล่าวขอบคุณผู่มดหลายครั้ง แล้วนำเมล็ดพืชทั้งหมดไปเก็บไว้ในโพรง เพื่อรอวันนำไปเพาะปลูก ย่างเข้าฤดูหนาว สายลมพัดพาความเย็นเข้ามา ใบไม้เปลี่ยนสีและร่วงหล่นลงจากต้น พื้นดินเริ่มแห้งแล้ง พุ่มหญ้าที่เคยเขียวชอุ่มๆ กลับกลายเป็นสีน้ำตาล

อากาศหนาวเย็นขึ้นเรื่อยๆ เหล่าสัตว์ทั้งหลายหากินได้ลำบากขึ้น พวกมันกินอาหารที่เก็บสะสมไว้ บางตัวนอนหลับจำศีลตลอดฤดูหนาวอันยาวนาน วันเวลาผ่านไป เมื่อสายลมหนาวพัดผ่านไป แล้ว และท้องฟ้าปกคลุมด้วยเมฆก้อนโต หยาดฝนโปรยปรายลงมาไม่ขาดสาย ต้นไม้ใบหญ้า เริ่มงอกงาม พื้นดินกลับชุ่มชื้นมีชีวิตชีวาอีกครั้ง พุงหญ้ากลายเป็นสีเขียวชอุ่มสดใส เหล่าสัตว์ทั้งหลายลืมตาตื่นจากการจำศีลมาพบความอุดมสมบูรณ์ ฤดูหนาวผ่านไปเรียบร้อยแล้ว ได้เวลา ออกหากินกัน อีกครั้ง

เมื่อได้เวลาอันเหมาะสมเจ้ากระต่ายนำเมล็ดพืชที่ได้จากฝูงมดมาปลูกที่พุงหญ้า มันขุดหลุม ใส่เมล็ดพืชลงไป เอาดินกลบ แล้วรดน้ำ ทีละหลุมๆ จนหมดครบทุกเมล็ด

“เอ โตะขึ้นมาจะเป็นต้นอะไรบ้างนะ จะมีแครอทแสนอร่อยสักกี่ต้นนะ” เจ้ากระต่าย ฝ้ารดน้ำ ดูแลพืชที่มันปลูก จนเมล็ดพืชเริ่มงอกและเจริญเติบโตขึ้นเรื่อยๆ

“ไอ้โห มีทั้งแครอทของโปรด มันฝรั่ง ข้าวโพด และข้าวสาลีด้วย” เมื่อพืชผักต่างเติบโต เต็มที่ เจ้ากระต่ายเก็บเกี่ยวพืชพรรณต่างๆ เพื่อไปกินเป็นอาหาร ระหว่างที่เจ้ากระต่ายเก็บเกี่ยว ข้าวสาลี ก็มีเด็กชายคนหนึ่งเดินผ่านมา เขามองเจ้ากระต่ายเก็บเกี่ยวข้าวสาลีด้วยความสนใจ

“เจ้ากระต่าย ทำอะไรอยู่เหรอ” เด็กชายถาม

“เก็บเกี่ยวข้าวสาลีอยู่จ้ะ เธอแบ่งข้าวสาลีไปบ้างไหม ฉันทินดีแบ่งให้” เจ้ากระต่าย แบ่งข้าวสาลีที่เก็บเกี่ยวได้ให้เด็กชาย

“เอาสิๆ ขอบใจมากนะ” เด็กชายกล่าว

เจ้ากระต่ายแบ่งข้าวสาลีให้เด็กชายด้วยความเต็มใจ เด็กชายหอบข้าวสาลีกองใหญ่ กลับบ้านด้วยความดีใจ เมื่อกลับมาถึงหมู่บ้านเด็กชายก็นำข้าวสาลีที่ได้จากเจ้ากระต่ายไปที่โรงไม้ เจ้าของโรงไม้บดข้าวสาลีจนแตก แล้วก็นำไปโม่จนละเอียดกลายเป็นแป้งสาลี

“ขอบคุณมากนะเจ้าของโรงไม้ ที่โม่ข้าวสาลีจนกลายเป็นแป้งให้ฉัน ท่านแบ่งแป้งสาลี ไปบ้างไหม ฉันทินดีแบ่งให้” เด็กชายกล่าวขอบคุณและเสนอจะแบ่งแป้งสาลีให้เจ้าของโรงไม้

“เอาสิๆ ขอบใจมากนะเจ้าหนู” เจ้าของโรงไม้กล่าว

เจ้าของโรงไม้แบ่งแป้งสาลีกลับบ้าน ลูกสาวของเขานำแป้งสาลีที่ได้เข้าครัว ผสมนม เนย เกลือ น้ำตาลในชาม เติมแป้งสาลีลงไป แล้วลงมือนวดแป้ง เมื่อนวดจนได้ที่แล้วเธอก็นำแป้งไปอบ กลายเป็นขนมปังก้อนโตหอมกรุ่นหลายก้อนเก็บไว้กินได้นาน

วันหนึ่งลูกสาวเจ้าของโรงไม้ก็นำขนมปังสามสี่ก้อนใส่ตะกร้าเพื่อนำไปแบ่งให้เพื่อน ระหว่างที่เธอเดินไปบ้านเพื่อนก็เห็นฝูงมดตัวเล็กเดินขนอาหารเรียงต่อกันเป็นแถวยาว ฤดูหนาวใกล้จะมาถึงอีกครั้งหนึ่งแล้ว พวกมันจึงเร่งสะสมอาหารไว้กินในฤดูหนาวอย่างขยันขันแข็ง ลูกสาวเจ้าของโรงไม้หยิบขนมปังหนึ่งก้อนแบ่งเป็นชิ้นเล็กๆ โปรยไว้ข้างๆ ฝูงมด

“เอานี่เจ้ามด แบ่งขนมปังไปบ้าง ฉันทินดีแบ่งให้” แล้วลูกสาวเจ้าของโรงโม่ก็เดินจากไป เมื่อฝูงมดได้กลิ่นขนมปังก็พากันเดินแถวออกมาจนกลับไปสะสมไว้ในรัง ฝูงมดคงไม่รู้หรือกว่าขนมปังที่พวกมันขนไปไว้ในรังวันนี้ มาจากเมล็ดพืชที่ครั้งหนึ่งมันเคยแบ่งให้เจ้ากระต่ายนั่นเอง

บทกลอนเมล็ดพืชของพวกมด ประกอบการเล่นนิ้วมือ

มดตัวเล็กขยันขันแข็ง ร่วมแรงกันสะสมอาหาร ให้ผ่านหน้าหนาวแสนยาวนาน พืชพรรณ
อาหารสะสมไว้กิน

เรื่องราวทางสังคม เรื่อง หมาป่ากับฝูงเป็ด

ดัดแปลงจาก นิทานกริมม์เรื่อง The Fox and The Goose

ผู้แต่ง น.ส.ปิยาภรณ์ กังสดาร

พฤติกรรมเสริมสร้างสังคม

ประเด็นหลัก การให้ความร่วมมือ ข้อย่อย 3.2) การแสดงความคิดเห็น และ

ข้อเสนอแนะในการทำกิจกรรม

ประเด็นรอง การให้ความร่วมมือ ข้อย่อย 3.1) การทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกับเพื่อน

ข้อย่อย 3.3) การปฏิบัติตามข้อตกลงของกิจกรรม

หรือข้อตกลงที่กำหนดไว้

ตัวละคร

- 1) หมาป่า
- 2) เป็ดตัวที่ 1
- 3) เป็ดตัวที่ 2
- 4) เป็ดตัวที่ 3
- 5) เป็ดตัวที่ 4
- 6) เป็ดตัวที่ 5
- 7) ชาวนาเจ้าของฝูงเป็ด

เนื้อเรื่อง

ในทุ่งหญ้ากว้างใหญ่ ชาวนาเจ้าของฝูงเป็ด นำเป็ดอ้วนพีหลายตัวมาปล่อยไว้ เพื่อให้หากิน พวกมันเล็มหญ้ากินอย่างเพลิดเพลิน ขณะนั้นเองหมาป่าตัวหนึ่งวิ่งผ่านมามันมองเห็นฝูงเป็ดจึงคิดจะจับกินเป็นอาหาร

“ฮะ ฮะ ฮ่า ข้ามาได้เวลาพอดี มีพวกเป็ดหลายตัว ข้าสามารถจับกินสะดวกเชียว เสียตายข้ายังไม่หิว ไม่งั้นข้าคงกินพวกมันได้อย่างอิ่มเอนทีเดียว แต่เอาเถอะ จับไว้ก่อนค่อยกินทีหลังก็ได้” หมาป่าหัวเราะอย่างยินดี แล้วค่อยๆ ย่องเข้าไปใกล้ฝูงเป็ด

เมื่อฝูงเป็ดมองเห็นหมาป่าก็หวาดกลัว พวกมันชูคอขึ้น ร้องระงมวิงวอนขอชีวิต แต่เจ้าหมาป่าไม่ยินยอม

“ยังไงข้าก็จับพวกเจ้ากินอยู่ดี อย่ามาขอความเมตตาเลย”

เปิดตัวหนึ่งหาทางไม่ให้หมาป่ากินพวกมันเดี๋ยวนี้ เพราะว่าช่วยกันคิดหาทางแก้ไขได้
“ท่านหมาป่าผู้ยิ่งใหญ่ ท่านจะกินพวกเราก็ได้ แต่เราเสียใจที่ต้องตายตั้งแต่ยังเยาว์วัยอยู่
ขอให้พวกเราได้กล่าวลากันหน่อยเถิด”

หมาป่าเห็นว่าตนเองยังไม่หิวหนัก หากรอให้หิวคงกินเปิดได้เอร็ดอร่อยขึ้น “แต่พวกเจ้า
อย่าเห็นะ รู้ใช่ไหมว่าข้าวิ่งเร็วแค่ไหน เท้าเล็กๆ ของพวกเจ้า วิ่งหนีไม่ทันหรอก ข้าไล่จับ
เจ้ากินได้แน่”

“ท่านเมตตาเช่นนี้ ข้ารับรองว่า เมื่อเราล่าลากันเสร็จ จะยื่นเรียงแถวให้ท่านเลือกกิน
ตัวที่อ่อนแอกและดีที่สุดเลยทีเดียวนะ”

เมื่อกล่าวจบฝูงเปิดเข้ามารวมกลุ่มกัน ขณะที่หมาป่ายืนเฝ้าอยู่ไม่ไกลนัก

“เราจะทำอย่างไรดี ยอมให้หมาป่ากินเราเป็นอาหารหรือ” เปิดตัวที่ 1 ถามเพื่อนๆ

“ไม่หรอก ฉันไม่ยอมเป็นอาหารของมันเด็ดขาด” เปิดตัวที่ 2 กล่าว

“แล้วจะทำอย่างไร เราวิ่งหนีไม่ทันจริงๆ นั่นแหละ หมาป่าวิ่งเร็วจะตาย” เปิดตัวที่ 3 กล่าว

เปิดตัวที่ 4 ต่างพากันคิด เมื่อตัวไหนคิดออกก็เสนอให้เพื่อนๆ ฟัง

“เราค่อยๆ เดินหนีไปที่ละตัวไหม เมื่อจะหนีพ้น” เปิดตัวที่ 1 เสนอ

“ฉันว่าเราลองสู้กับหมาป่าดูสิ เมื่อจะชนะ เรามีกันตั้งหลายตัว” เปิดตัวที่ 2 เสนอ

“หรือเราจะร้องเสียงดังๆ ให้มันรำคาญแล้วหนีไปละ” เปิดตัวที่ 3 แสดงความคิดเห็นบ้าง

“ฉันว่า รอให้เจ้าของมาเถอะ ทำเป็นคุยไปเรื่อยๆ เดี่ยวเจ้าของมา หมาป่าก็หนีไปเอง”

เปิดตัวที่ 4 แนะนำ

“แต่ถ้าเจ้าของยังไม่มา แล้วหมาป่าทนไม่ไหว จับเรากินละ” เปิดตัวที่ 5 ถาม

“ฉันว่า เราให้ใครไปเรียกเจ้าของมาดีกว่า” เปิดตัวที่ 1 เสนออีกครั้ง

“จะเรียกอย่างไรดีละ” เปิดตัวที่ 2 ถาม

“อืม เราจะทำอย่างไรดี” เปิดตัวทั้งหลายนั่งคิด

“รู้แล้ว” เปิดตัวที่ 3 กล่าว “เราขอร้องหมาป่าอีกครั้ง ขอทำอะไรก็ได้ นานๆ และเสียงดังๆ
เจ้าของจะได้ได้ยิน แล้วมาช่วยเรา”

“นั่นสิ ร้องเพลงดีไหม พวกเราช่วยกันร้องเสียงดังๆ จนเจ้าของได้ยิน” เปิดตัวที่ 4
กล่าวบ้าง เปิดตัวที่ 5 เห็นด้วย จึงส่งเปิดตัวหนึ่งเป็นตัวแทนไปกล่าวกับหมาป่า

“ท่านหมาป่า พวกเราอยากร้องเพลงร่วมกันเป็นการอำลาครั้งสุดท้าย ท่านโปรด
อนุญาตเถอะ ขอพวกเราร้องเพลงก่อนตาย”

“ไหนๆ พวกเจ้าต้องกลายเป็นอาหารของข้าอยู่แล้ว ร้องเพลงกันเถอะ ข้าจะรอ”

ฝูงเป็ดยืนเรียงแถว ร้องเพลงตามแบบฉบับของพวกมัน ทุกตัวในฝูงเปล่งเสียงร้อง
ประสานกันสุดเสียง ดังขึ้น ดังขึ้น ดังขึ้นเรื่อยๆ จนได้ยินไปถึงโรงนา ชาวนาเจ้าของเป็ดวิ่งมาดู
ว่าเหตุใดฝูงเป็ดจึงร้องเสียงดัง เมื่อเห็นคนวิ่งมาหมาป่าตกใจมาก รีบกระโจนหนีไปโดยเร็ว
ส่วนชาวนาเจ้าของเป็ดรีบต้อนรับฝูงเป็ดเข้าไปในโรงนา แล้วฝูงเป็ดทั้งหลายก็ปลอดภัยจากหมาป่า

บทกลอนหมาป่ากับฝูงเป็ด ประกอบการเล่นนิ้วมือ

หมาป่าตัวใหญ่ย่องมาในทุ่งหญ้า ฝ่าจับตาอยากกินฝูงเป็ด อร่อยเอร็ด ฝูงเป็ดตัวอ้วน

เรื่องราวทางสังคม เรื่อง ผึ้งเกียจงานกับหยดน้ำหวาน

ผู้แต่ง น.ส.ปิยาภรณ์ กังสดาร

พฤติกรรมเสริมสร้างสังคม

- ประเด็นหลัก การช่วยเหลือ ซื่อสัตย์ 1.2) การเก็บสิ่งของ เครื่องใช้ อุปกรณ์ที่ใช้ร่วมกัน
- ประเด็นรอง 1) การช่วยเหลือ ซื่อสัตย์ 1.3) การให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะง่ายๆ ในการ
ทำกิจกรรมแก่เพื่อน
- 2) การให้ความร่วมมือ ซื่อสัตย์ 3.1) การทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกับเพื่อน
ซื่อสัตย์ 3.3) การปฏิบัติตามข้อตกลงของกิจกรรม
หรือข้อตกลงที่กำหนดไว้

ตัวละคร

- 1) ผึ้งงานอ้วน
- 2) ผึ้งงานผอมที่ชวนผึ้งอ้วนไปทำความสะอาด
- 3) ผึ้งงานที่เห็นด้วยกับผึ้งงานอ้วน
- 4) เจ้าหมีใหญ่

เนื้อเรื่อง

บนต้นไม้ใหญ่ในป่า มีรังผึ้งขนาดใหญ่อยู่รังหนึ่ง ภายในมีผึ้งมากมายนับพันตัว ทั้งหมดอยู่ภายใต้การดูแลของผึ้งนางพญา ผู้เป็นหัวหน้าของผึ้งงานและผึ้งอื่นๆ ในรัง ทุกๆ วันเหล่าผึ้งงานจะพากันบินออกไปหาน้ำหวานจากดอกไม้ที่อยู่ใกล้ๆ มาเก็บในรังอย่างขยันขันแข็ง จนทำให้ในรังเต็มไปด้วยน้ำผึ้งหอมหวาน

ระหว่างที่เหล่าผึ้งงานขนน้ำหวานจากดอกไม้มาที่รังในแต่ละวัน บางตัวทำน้ำหวานหยดไปตามทาง เมื่อขนน้ำหวานมาที่รังเสร็จ พวกผึ้งงานจะบินย้อนกลับไปทำความสะอาดน้ำหวานที่หยดตามทาง เพราะถ้าหากทิ้งไว้ หมีอาจจะได้กลิ่นน้ำหวานหอมๆ และเมื่อมันตามกลิ่นเข้ามาใกล้ๆ รังผึ้ง มันจะทำลายรังผึ้งแล้วเอาน้ำผึ้งไปกิน หมีจึงถือเป็นศัตรูตัวฉกาจของผึ้งเลยที่เดียว

แต่ยังมีผึ้งงานอ้วนตัวหนึ่ง ตลอดทั้งวันมันทำงานอย่างเต็มความสามารถ มันบินอย่างรวดเร็วไปหาดอกไม้ เก็บน้ำหวานจากดอกไม้กลับมาให้มากที่สุด แต่เมื่อมันทำงานเสร็จในตอนเย็น ผึ้งงานอ้วนจะพักผ่อน นอนเล่น นั่งเล่น ในขณะที่ผึ้งงานตัวอื่นๆ ช่วยกันทำความสะอาดน้ำหวานที่หยดตามทางเสมอ

“นี่เธอ ไม่คิดจะช่วยพวกเราทำความสะอาดน้ำหวานที่หยดตามทางบ้างหรือ” ผึ้งงานตัวหนึ่งที่กำลังจะบินไปทำความสะอาดน้ำหวานถามผึ้งงานอ้วน

“ไม่หรือ แค่นินไปเก็บน้ำหวานจากดอกไม้ทั้งวัน ฉันก็เหนื่อยแล้ว เมื่อขนน้ำหวานมาถึงรัง งานของฉันเสร็จแล้วนี่ ฉันไม่เห็นจำเป็นต้องช่วยเธอเลย” ผึ้งงานอ้วนตอบอย่างสบายใจ “แล้วน้ำหวานนั้น ผึ้งตัวไหนทำหกดไว้ก็ไม่รู้ ไม่เกี่ยวกับฉันสักหน่อย”

ผึ้งงานตัวอื่นๆ เริ่มเห็นด้วยกับผึ้งงานอ้วน วันต่อมา ผึ้งงานหลายตัวไม่ยอมทำความสะอาดน้ำหวานที่หยดตามทาง พวกมันเอาแต่พักผ่อน นอนเล่น นั่งเล่นอยู่ในรัง เหมือนกับผึ้งงานอ้วน แต่ผึ้งงานกลุ่มหนึ่งยังออกไปทำความสะอาดน้ำหวานที่หยดตามทางทุกๆ วัน

วันหนึ่งขณะที่เหล่าผึ้งงานกำลังจะบินไปทำความสะอาดน้ำหวานที่หยดตามทาง ผึ้งงานผอมเอ่ยปากชวนผึ้งงานอ้วนและตัวอื่นๆ ที่นอนเล่น นั่งเล่นอยู่ไปช่วยกัน

“เธอจำ ไปช่วยพวกเราทำความสะอาดน้ำหวานที่หยดตามทางกันเถอะ รีบๆ ช่วยกัน จะได้เสร็จเร็วๆ”

“ไม่หรือ แค่นินไปเก็บน้ำหวานจากดอกไม้ ฉันก็เหนื่อยแล้ว เมื่อขนน้ำหวานมาถึงรัง งานของฉันก็เสร็จแล้วนี่ ฉันไม่เห็นจำเป็นต้องไปช่วยเธอเลย” ผึ้งงานอ้วนกล่าว

“แล้วน้ำหวานนั้น ผึ้งตัวไหนทำหกดไว้ก็ไม่รู้ ไม่เกี่ยวกับฉันสักหน่อย” ผึ้งงานตัวอื่นๆ ตอบเมื่อจำนวนผึ้งงานที่ออกไปทำความสะอาดน้ำหวานที่หยดตามทางมีน้อยลงเรื่อยๆ พวกมันจึงไม่สามารถทำความสะอาดน้ำหวานได้หมด ผึ้งงานผอมและผึ้งงานตัวอื่นๆ ทำความสะอาดน้ำหวานที่หยดตามทางได้แค่รอบๆ รังเท่านั้นก็หมดวัน พวกมันเหนื่อยจนต้องบินอย่างอ่อนระโหยโรยแรงกลับไปพักที่รัง

น้ำหวานที่ทำความสะอาดไม่หมดหยุดเป็นทางยาวไปถึงรังทุกวันๆ ส่งกลิ่นหอมหวานจนกระทั่งวันหนึ่งเจ้าหมีใหญ่เดินผ่านมาได้กลิ่น มันรีบเดินตามกลิ่นหอมหวานมาเรื่อยๆ จนเข้าใกล้รังผึ้งบนต้นไม้ เจ้าหมีใหญ่เดินสำรวจไปรอบๆ จนในที่สุดก็พบรังผึ้ง มันยื่นมืออันใหญ่โตไปเอาน้ำหวานในรังผึ้งทันที

“เจ้าผึ้งทั้งหลาย พวกเจ้ายอมยกน้ำผึ้งให้ข้าเสียดีๆ ข้าเดินสูดดมกลิ่นหอมหวานมาจนเจอรังของพวกเจ้าแล้ว ข้าจะกินน้ำผึ้งให้อิ่มเสีย”

พวกผึ้งทั้งหลาย เมื่อได้ยินเสียงเจ้าหมีใหญ่ก็รู้ว่าเป็นเพราะน้ำหวานจากดอกไม้ที่
 หกหยดตามทาง ทำให้เจ้าหมีใหญ่ดมกลิ่นตามมายังรังผึ้งได้ถูก พวกมันทุกตัวพยายามรวมพลัง
 ต่อสู้กับเจ้าหมีใหญ่ด้วยการต่อยเหล็กในใส่ จนเจ้าหมีใหญ่ทนเจ็บไม่ไหววิ่งหนีไป แต่ถึงอย่างไร
 รังผึ้งก็โดนทำลาย น้ำผึ้งส่วนใหญ่ไหลออกมานองพื้น ผึ้งผึ้งงานต้องรีบซ่อมแซมรัง และขนน้ำผึ้ง
 กลับเข้ารังอย่างรวดเร็ว

หลังจากนั้นผึ้งงานทุกตัวรวมทั้งผึ้งอื่นต่างช่วยกันทำความสะอาดน้ำหวานจากดอกไม้
 ที่หกตามทาง โดยไม่มีตัวไหนเกียจว่า ไม่ใช่งานของมัน หรือมันไม่ได้ทำน้ำหวานหกอีกเลย

บทกลอนผึ้งเกียจงาน ประกอบการเล่นนิ้วมือ

ผึ้งงานตัวน้อยบินไปบินมา เทียวบินหาน้ำหวานจากดอกไม้ ผึ้งงานแข็งแรงวงไฉ
 น้ำหวานจากดอกไม้ นำไปเก็บไว้ในรัง

เรื่องราวทางสังคม เรื่อง ผุงลิงแย่งกล้วย

ผู้แต่ง น.ส.ปิยาภรณ์ กังสดาร

พฤติกรรมเสริมสร้างสังคม

ประเด็นหลัก การแบ่งปัน ข้อย่อย 2.3) การรอคอยโอกาสในการใช้ของเล่น ของใช้ อุปกรณ์ต่อจากเพื่อน

ประเด็นรอง 1) การแบ่งปัน ข้อย่อย 2.1) การแบ่งปันของเล่น ของใช้ และอุปกรณ์ที่เป็นของส่วนรวมแก่เพื่อน

2) การให้ความร่วมมือ ข้อย่อย 3.2) การแสดงความคิดเห็นหรือ เสนอแนะในการทำกิจกรรม

ข้อย่อย 3.3) การปฏิบัติตามข้อตกลงของกิจกรรม

ตัวละคร

- 1) ลิงจำฝูง
- 2) ลิงผู้เฒ่า
- 3) ลิงสมาชิกในฝูง
- 4) ลิงเกเร

เนื้อเรื่อง

บนภูเขาแห่งหนึ่ง มีฝูงลิงอาศัยอยู่ ทุกๆ วันลิงในฝูงจะแยกย้ายกันไปหาอาหาร ทั่วบริเวณภูเขาซึ่งมีพืชพรรณ ผลไม้ให้กินอย่างอุดมสมบูรณ์ ลิงทุกตัวหาอาหารกินได้ อย่างอึดทน้าสำราญตลอดเวลา แต่เมื่อฝูงลิงเจอผลไม้หรือพืชที่เป็นอาหาร พวกมันจะตรงเข้าไป แย่งชิงอาหารนั้นทันที จนอาหารหมดไป จากนั้นลิงทุกตัวจะเดินไปหาอาหารใหม่ เมื่อเจออาหาร อีกรักก็จะกรูกันเข้ามาแย่งกันเป็นเช่นนี้ทุกครา

เมื่อฤดูร้อนมาถึง ฝนไม่ตกมาเป็นเวลานาน อากาศบนภูเขาทั้งร้อนและแห้งแล้ง ต้นไม้เหี่ยวแห้ง ใบไม้กลายเป็นสีน้ำตาล พืชพรรณผลไม้ที่เคยมีอย่างอุดมสมบูรณ์ ลดลงเรื่อยๆ ลิงทั้งหลายหาอาหารได้ลำบากขึ้น กินอาหารไม่อิ่มเหมือนเดิม เมื่อเจออาหารฝูงลิงก็กรูกันเข้าไป แย่งชิงมากขึ้น ลิงตัวเล็กๆ ที่ไม่ว่องไวและไม่แข็งแรงพอ จะโดนแย่งอาหารหรือโดนทำร้าย จนเจ็บตัวเสมอ

วันเวลาผ่านไป ฤดูร้อนอันแสนยาวนานยังไม่สิ้นสุด ลิงในฝูงแย่งชิงอาหารกันมากขึ้น แต่ตัวผอมลงๆ ลิงตัวเล็กๆ มีแผลไปทั่วทั้งตัว ในที่สุดลิงจ่าฝูงทนไม่ไหว จึงคิดหาวิธีแก้ปัญหาว่าทำอย่างไรฝูงลิงจะไม่แย่งชิงอาหารกัน และลิงทุกตัวได้กินอาหารในปริมาณเท่าๆ กัน จ่าฝูงจึงคิด คิด คิดอยู่นาน ในที่สุดมันจึงเรียกประชุมลิงในฝูง

“พวกเจ้าทุกตัว ถ้าเรารวมแย่งอาหารกันอย่างนี้ ก็จะได้กินทุกตัว เราต้องหาวิธีที่จะได้กินอาหารทุกตัว พวกเจ้าคิดว่าอย่างไร” จ่าฝูงถามพวกลิง

“ใช่ๆ ท่านจ่าฝูงพวกเราเห็นด้วย” ฝูงลิงตอบ

“ข้าว่า เราแบ่งอาหารกันใหม่ แบ่งให้เท่าๆ กัน หยิบอาหารไปที่ละตัวๆ ไม่รวมกันแย่งกัน ก็จะได้กินอาหารทุกตัว” ลิงเฒ่าเสนอขึ้น

จ่าฝูงและฝูงลิงทั้งหลายเห็นด้วยกับลิงเฒ่า จ่าฝูงจึงบอกกับฝูงลิงว่า

“ต่อไปนี้ พวกเราห้ามกัดกันห้ามแย่งอาหารกันเด็ดขาด พวกเราจะแบ่งกันกิน ทุกๆ ตัวจะได้กินอาหารเท่าๆ กัน แต่ถ้าพวกเจ้าแย่งกันก็อดกินทุกตัว”

ลิงทุกตัวยอมรับความคิดของลิงเฒ่า และรับปากว่าจะทำตาม เมื่อฝูงลิงแจกกล้วยสุกเครื่องหนึ่ง พวกมันดีใจมาก ลิงจ่าฝูงสำรวจกล้วยเครื่องนั้น พบว่ามีจำนวนมากพอแบ่งให้ลิงทุกตัว

“กล้วยนี้มีพอให้กินทุกตัว พวกเจ้าห้ามแย่งกันเด็ดขาด เอาละ เข้ามาหยิบที่ละตัวนะ”

พวกลิงเชื่อฟังจ่าฝูง จึงเข้าไปหยิบกล้วยที่ละตัว จนถึงตัวสุดท้าย

“เห็นไหม ถ้าไม่แย่งกัน พวกเจ้าได้กินกันทุกตัว ไม่ถูกกัด ถูกตีจนบาดเจ็บด้วย พวกเจ้าจำไว้แล้วกัน หากอาหารได้อีกก็แบ่งกัน ค่อยๆ เข้ามาหยิบที่ละตัวแบบนี้”

หลายวันผ่านไป ฝูงลิงใช้วิธีของลิงจ่าฝูง เมื่อเจออาหารก็แบ่งกัน หยิบอาหารที่ละตัว ไม่แย่งอาหารหรือต่อสู้กัน แต่อาหารที่หาได้น้อยลงเรื่อยๆ บางครั้งแบ่งกันแล้วพวกลิงกินไม่อิ่ม เจ้าลิงเกเรกลุ่มหนึ่งไม่พอใจการแบ่งอาหารของลิงจ่าฝูง วันหนึ่งฝูงลิงแจกกล้วยอีกเครื่องบนต้นกล้วยต้นเล็กๆ เมื่อลิงจ่าฝูงสำรวจกล้วยในเครือ ก็พบว่ามีกล้วยมากพอแบ่งให้ลิงทุกตัว

“กล้วยนี้มีพอให้กินทุกตัว พวกเจ้าห้ามแย่งกันเด็ดขาด พวกเจ้าเข้ามาหยิบกล้วยที่ละตัวนะ” ขณะที่ลิงในฝูงเดินไปหยิบกล้วยที่ละตัวๆ เจ้าลิงเกเรหลายตัว กลัวว่าได้กล้วยลูกเล็กๆ แล้วจะกินไม่อิ่ม เพราะพวกมันกินอาหารไม่อิ่มมาหลายวันแล้ว เจ้าลิงเกเรไม่สนใจคำสั่งของลิงจ่าฝูง พวกมันกระโดดไปแย่งกล้วยมาทันที ลิงตัวอื่นๆ เห็นดังนั้น จึงเข้าไปแย่งกล้วยจากเครือบ้าง เพราะทุกตัวกลัวว่าตนเองจะอดกินกล้วยแล้วต้องหิวโซ

“หยุดนะ พวกเจ้า หยุดเดี๋ยวนี้ ถ้าแย่งกัน ไม่แบ่งกัน ไม่หยิบที่ละตัว พวกเจ้าจะไม่ได้กินกล้วยนะ” จ่าฝูงตะโกนบอกฝูงลิงอย่างตลกใจ แต่ไม่มีตัวไหนฟังเลย ลิงทุกตัวพยายามคว้ากล้วยให้ได้หลายลูกที่สุด ฝูงลิงทั้งตีกัน กัดกัน แย่งกล้วยกันซุลมุนจนวายไปหมด

ในที่สุด ต้นกล้วยต้นเล็กๆ ก็ไม่สามารถต้านทานน้ำหนัก และทนแรงของลิงทั้งฝูงได้ ต้นกล้วยต้นเล็กๆ จึงเอนล้มลง แต่ฝูงลิงไม่เลิกแย่งกล้วยกัน พวกมันเหยียบกล้วยและเตะไปหมด และยังเหยียบย่ำต้นกล้วยเล็กๆ จนตาย สุดท้ายลิงทั้งฝูงก็ไม่ได้กินกล้วยเครื่องนั้นและทนหิวต่อไป

ฝูงลิงออกหาอาหารต่อไปด้วยความหิวโหย ขณะที่โต้อยู่ตามต้นไม้ ลิงตัวหนึ่งก็พูดขึ้นมา “ที่เราไม่ได้กินกล้วยเครื่องนั้น เป็นเพราะเราแย่งกัน ไม่ยอมเข้าแถวหยิบกล้วยทีละตัว”
“ใช่ ถ้าเราแย่งกัน ไปหยิบกล้วยทีละตัว ไม่แย่งกัน ก็คงได้กินกล้วยอร่อยไปแล้วละ”
“แล้วเราก็จะไม่เจ็บตัวอย่างนี้ด้วย”

ลิงทุกตัวต่างก็เห็นด้วย “นั่นสิ! ถ้าอย่างนั้นต่อไปเราจะแบ่งปันอาหาร คอยให้ถึงคราวตัวเอง ไม่แย่งชิงกันนะ”

ฝูงลิงเที่ยวตระเวนหาอาหารอยู่นานหลายวัน จนกระทั่งไปเจอต้นกล้วยที่มีกล้วยเครือเล็กๆ อยู่ พวกมันรีบเตือนกันว่า “เราต้องแบ่งกัน ค่อยๆ เข้าไปหยิบกล้วยทีละตัวนะ”

คราวนี้ฝูงลิงไม่แย่งกันอีกแล้ว พวกมันค่อยๆ เดินเรียงแถวเข้าไปหยิบกล้วยทีละตัว ลิงทุกตัวรอจนถึงคราวของตัวเองก็เข้าไปหยิบกล้วย ไม่มีตัวไหนอดกิน ไม่มีตัวไหนต้องเจ็บตัว และฝูงลิงก็ได้กินกล้วยอย่างเอร็ดอร่อยกันทุกตัว

หลังจากนั้นฝูงลิงก็เรียนรู้ที่จะรอคอย และแบ่งปันอาหารที่ได้มา เมื่อพบเจออาหารพวกมันก็จะรอคอยให้ถึงคิวของตน แล้วค่อยๆ เข้าไปหยิบอาหารทีละตัว เพราะพวกมันรู้แล้วว่า ถ้าหากแย่งชิงกันก็อาจจะไม่ได้กินอาหารเลยสักตัว อีกทั้งยังทำให้พวกมันเจ็บตัว มีบาดแผลอีกด้วย แล้วฝูงลิงก็อาศัยอยู่บนภูเขาภูเขานั้น โดยที่ไม่เคยแย่งอาหารกันอีกเลย

บทกลอนลิง 5 ตัว ประกอบการเล่นนิ้วมือ

ลิงห้าตัวกระโดดเล่นอยู่บนเตียง ตัวหนึ่งล้มหัวกระแทกพื้น คุณแม่โทรหาคุณหมอ
คุณหมอก็พูดบอกว่า ห้ามเจ้าลิงกระโดดบนเตียงอีกต่อไป

ลิงสี่ตัวกระโดดเล่นอยู่บนเตียง ตัวหนึ่งล้มหัวกระแทกพื้น คุณแม่โทรหาคุณหมอ
คุณหมอก็พูดบอกว่า ห้ามเจ้าลิงกระโดดบนเตียงอีกต่อไป

ลิงสามตัวกระโดดเล่นอยู่บนเตียง ตัวหนึ่งล้มหัวกระแทกพื้น คุณแม่โทรหาคุณหมอ
คุณหมอก็พูดบอกว่า ห้ามเจ้าลิงกระโดดบนเตียงอีกต่อไป

ลิงสองตัวกระโดดเล่นอยู่บนเตียง ตัวหนึ่งล้มหัวกระแทกพื้น คุณแม่โทรหาคุณหมอ
คุณหมอก็พูดบอกว่า ห้ามเจ้าลิงกระโดดบนเตียงอีกต่อไป

ลิงหนึ่งตัวกระโดดเล่นอยู่บนเตียง ตัวหนึ่งล้มหัวกระแทกพื้น คุณแม่โทรหาคุณหมอ
คุณหมอก็พูดบอกว่า ห้ามเจ้าลิงกระโดดบนเตียงอีกต่อไป

เรื่องราวทางสังคม เรื่อง นกกระจอกกับเมล็ดป่าน

ดัดแปลงจาก นิทานเรื่อง SWIMMY

ผู้ดัดแปลง น.ส.ปิยาภรณ์ กังสดาร

พฤติกรรมเสริมสร้างสังคม

ประเด็นหลัก การให้ความร่วมมือ ข้อย่อย 3.2) การแสดงความคิดเห็น และ
ข้อเสนอแนะในการทำกิจกรรม

ประเด็นรอง การช่วยเหลือ ข้อย่อย 1.1) การช่วยเหลือเพื่อน เมื่อได้รับการร้องขอ
ข้อย่อย 1.3) การให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะง่ายๆ ในการ
ทำกิจกรรมแก่เพื่อน

ตัวละคร

- 1) นกกระจอกตัวน้อยจ้อยกระจั๊ดริด
- 2) ชาวนา
- 3) นกกระจอกสาว
- 4) นกกระจอกหนุ่ม
- 5) นกกระจอกชรา

เนื้อเรื่อง

นกกระจอกฝูงหนึ่งอาศัยอยู่ด้วยกัน ในฝูงมีนกกระจอกตัวน้อยจ้อยกระจั๊ดริด ซึ่งมีอายุน้อยที่สุด และตัวเล็กที่สุดอยู่ด้วย ฝูงนกกระจอกหาเมล็ดพืชกินตามทุ่งนา เมื่อชาวนาหว่านเมล็ดพันธุ์พืชลงในทุ่งนา นกกระจอกทั้งฝูงจะบินลงมาจิกกินเมล็ดพันธุ์พืชเหล่านั้นเสมอ

วันหนึ่งชาวนาหว่านเมล็ดพันธุ์พืชชนิดใหม่ลงในทุ่งนา เมื่อชาวนาเดินจากไป ฝูงนกกระจอกต่างบินลงมาจิกกินเมล็ดพันธุ์พืชชนิดใหม่ที่พวกมันพบว่าเมล็ดพันธุ์พืชชนิดใหม่นี้แข็งและรสชาติฝาด เมื่อกินเข้าไปก็ปวดคอและระคายเคืองของพวกมัน ฝูงนกกระจอกไม่ชอบ พวกมันจึงไม่กินเมล็ดพันธุ์พืชชนิดใหม่ที่ชาวนาเพิ่งหว่านไปอีก

เวลาผ่านไป ฝูงนกกระจอกยังคงออกหากินในทุ่งนาเช่นเดิม เมล็ดพันธุ์พืชที่ชาวนาหว่านไว้เติบโตขึ้น จนชาวนาเก็บเกี่ยวพืชนั้นได้ นกกระจอกตัวน้อยจ้อยกระจั๊ดริด ฝ้ามองชาวนาเอาเส้นใยจากพืชที่เก็บได้มาปั่นเป็นเกลียวรวมกันจนกลายเป็นเชือกเส้นยาวเส้นแล้วเส้นเล่า มันมองเห็นกองเชือกสูงขึ้นเรื่อยๆ แล้วชาวนาจึงนำเชือกที่กองอยู่มาถักเป็นตาข่ายผืนใหญ่

วันหนึ่งชาวนาหวานเมล็ดพันธุ์พืชไว้ในแปลงอีกครั้ง ผุ่่นกกระจอกบินลงมาจิกกินเมล็ดพันธุ์พืชเช่นเคย แต่คราวนี้เมื่อเท้าของผุ่่นกสัมผัสพื้นดิน พวกมันกลับถูกรวบเข้าไปอยู่ในตาข่ายที่ชาวนากางดักไว้ มีเพียงนกกกระจอกตัวน้อยจ้อยกะจืดริด กับตัวอื่นๆ อีก 2-3 ตัวที่บินเล็ดรอดรูตาข่ายออกมาได้เพราะตัวเล็ก นกตัวอื่นๆ ที่อยู่ในตาข่ายตกใจ ร้องเสียงดังแตกตื่น นกกกระจอกหลายตัวร้องบอกให้นกกกระจอกตัวน้อยจ้อยกะจืดริด และตัวอื่นๆ ที่รอดมาได้บินหนีไปให้ไกลที่สุด

นกกกระจอกตัวน้อยจ้อยกะจืดริด รีบบินหนีไปด้วยความตกใจ มันพยายามบินให้เร็วที่สุดเพื่อหนีไปให้ไกลที่สุด มันบินไปวันแล้ววันเล่า บินผ่านทุ่งนาหลายแห่ง จนเริ่มหายตกใจ เมื่อมันบินไปถึงทุ่งนาแห่งหนึ่ง มันมองเห็นผุ่่นกกระจอกหากินอยู่จึงบินลงไปหา แล้วขออาศัยอยู่ในผุ่่นด้วย เหล่านกกกระจอกผุ่่นนั้นตอบรับด้วยความยินดี นกกกระจอกตัวน้อยจ้อยกะจืดริดจึงอาศัยอยู่ร่วมกับนกกกระจอกผุ่่นใหม่และหาเมล็ดพันธุ์พืชกินในทุ่งนาต่อไป

วันหนึ่งชาวนาหวานเมล็ดพันธุ์พืชชนิดหนึ่งลงในแปลง พอชาวนาเดินจากไป ผุ่่นกกระจอกบินลงมาจิกกินเมล็ดพันธุ์พืชเช่นเคย พวกมันพบว่าเมล็ดพันธุ์พืชนี้แข็งและมีรสชาติฝาด เมื่อกินเข้าไปก็บาดคอ ระคายลิ้นของพวกมัน ผุ่่นกกระจอกไม่ชอบ พวกมันจึงไม่กินเมล็ดพันธุ์พืชที่ชาวนาเพิ่งหว่านไป แต่เมื่อนกกกระจอกตัวน้อยจ้อยกะจืดริด ได้เห็นและจิกกินเมล็ดพันธุ์พืชก็พบว่า มันคือเมล็ดพันธุ์ป่านที่ชาวนาจะเอาไปปั่นเป็นเชือกแล้วมาถักเป็นตาข่ายนั่นเอง นกกกระจอกตัวน้อยจ้อยกะจืดริด กลัวว่าเมื่อป่านโตขึ้นชาวนาจะเอาไปปั่นเชือกเพื่อถักตาข่ายมาดักจับผุ่่นกกระจอกเหมือนที่มันเคยเจอ มันจึงกล่าวเตือนเพื่อนๆ

“นี่คือเมล็ดพันธุ์ป่าน เมื่อมันโตขึ้น ชาวนาจะเก็บไปทำเป็นเชือก แล้วเอาเชือกไปถักเป็นตาข่ายได้นะ”

“ถ้าอย่างนั้น เขาอาจจะเอาตาข่ายมาจับพวกเรานะ” นกกกระจอกชราเป็นกังวล

“แล้วเราจะทำอย่างไรดี” นกกกระจอกสาวถาม “หรือช่วยกันจิกกินเมล็ดพันธุ์ป่านนี้ให้หมดไปเลย”

“คงยากนะ กิน 2-3 เมล็ดพอไหว แต่กินหมดทั้งทุ่งไม่ได้หรอก เมล็ดพันธุ์ป่านนี้ทั้งแข็ง รสชาติฝาด กินไม่อร่อย แถมบาดคอ ระคายลิ้นอีก” นกกกระจอกหนุ่มบอก

“นั่นสิ” นกกกระจอกสาวเห็นด้วย

พวกนกกกระจอกช่วยกันคิด คิดแล้วคิดอีก คิดแล้วคิดอีก จนในที่สุดนกกกระจอกน้อยจ้อยกะจืดริดก็คิดออก

“เอาอย่างนี้สิ พวกเราจิกกินเมล็ดป่านพวกนี้บ้างให้มันน้อยลง ดีไหม”

“แล้วเราก็เปลี่ยนไปหากินที่ทุ่งนาอื่นๆ บ้าง ข้าเคยเห็นทุ่งนาไถลี้ๆ นี่อีกหลายที่”
 นกกระจอกชราณะขึ้นมาบ้าง

นกกระจอกทุกตัวเห็นด้วยกับนกกระจอกน้อยจ้อยกะจืดริดและนกกระจอกชรา
 พวกมันต่างช่วยกันจิกกินเมล็ดป่านเท่าที่กินไหว ทำให้เมล็ดป่านในทุ่งเหลือน้อยลง เมล็ดป่าน
 โตขึ้นเป็นต้นป่านไม่กี่ต้น ไม่พอให้ชาวนาเอาไปปั่นเป็นเชือกเพื่อมาถักตาข่าย และวันต่อมา
 ฝูงนกกระจอกก็พากันบินไปยังทุ่งนาไถลี้ๆ พวกมันเปลี่ยนไปหากินตามทุ่งนาแต่ละแห่ง
 สลับเปลี่ยนไปเรื่อยๆ หลังจากนั้น ฝูงนกกระจอกก็หากินอย่างปลอดภัยได้ต่อไป

บทกลอนนกกระจอกกับเมล็ดป่าน ประกอบการเล่นนิ้วมือ

จ๊ิบ จ๊ิบ จ๊ิบ เจ้านกตัวจ้อย บินเร่ร่อนเที่ยวหาอาหาร

จ๊ิบ จ๊ิบ จ๊ิบ เจ้านกตัวจ้อย คอยจิกกินเมล็ดพันธุ์พืช

เจ้านกตัวจ้อยบินร่อน เร่ร่อน

ภาคผนวก จ

คะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล

ตารางที่ 13 คะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล

เด็ก คนที่	พฤติกรรมเสริมสร้างสังคมระยะพื้นฐาน (A ₁)									รวม (18 คะแนน)	พฤติกรรมเสริมสร้างสังคมระยะทดลอง (B ₁)									รวม (18 คะแนน)	พฤติกรรมเสริมสร้างสังคมระยะย้อนกลับ (A ₂)																			
	1. การช่วยเหลือ			2. การแบ่งปัน			3. การให้ความร่วมมือ				1. การช่วยเหลือ			2. การแบ่งปัน			3. การให้ความร่วมมือ				1. การช่วยเหลือ			2. การแบ่งปัน			3. การให้ความร่วมมือ													
	1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	3.3		1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	3.3		1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	3.3											
1	0.5	0	0	0.5	0.25	0.5	1	0.5	0.5	3.75	1	0.5	0.5	0.75	0.5	0.75	1.5	0.5	1	7	1	0.5	0.75	0.75	0.5	0.75	1.5	0.75	0.5	0.75	1.5	0.75	0.5	0.75	1.5					
2	0.5	0	0.25	1	0.25	1	1	0	1.25	5.25	0.75	0.5	0.5	1.25	0.5	1	1	0.5	1.25	7.25	0.75	0.5	0.5	1.25	0.5	1	1	0.75	0.5	0.5	1.25	0.5	1	1	0.75	0.5	0.75	1.5		
3	0.5	0	0.5	1.5	0.25	0.5	1.25	0.5	1	6	1	0.5	0.75	1.5	0.5	0.75	1.75	1	1	8.75	1	0.5	0.75	1.5	0.75	0.75	1.75	1.5	0.75	0.5	0.75	1.5	0.75	0.5	0.75	1.5				
4	0.5	0.25	0	1	0.25	1	1	1	0.5	5.5	0.75	0.5	0.5	1	0.75	1	1	1	0.75	7.25	1	0.5	0.5	1	0.75	1	1	0.75	0.5	0.5	1	0.75	1	1	0.75	0.5	0.75	1.5		
5	1	0.5	0.75	1	0.25	1	1.25	0.5	1.25	7.5	1.25	0.75	0.75	1	0.5	1	1.5	0.5	1.5	8.75	1.25	0.75	0.75	1	0.5	1	1.5	0.75	0.5	0.75	1.5	0.75	0.5	0.75	1.5	0.75	0.5	0.75	1.5	
6	1.25	0.5	0.75	1.5	0.5	1	1.25	0	1.5	8.25	1.5	0.75	1	1.75	1	1	1.5	0.5	1.75	10.75	1.5	0.75	1	1.75	1	1	1.5	0.75	0.5	0.75	1.5	0.75	0.5	0.75	1.5	0.75	0.5	0.75	1.5	
7	0.5	0	0.5	0.25	0	0.25	1.5	0.5	1.25	4.75	0.5	0.25	0.75	0.5	0.25	0.5	1.5	0.5	1.5	6.25	0.5	0.5	0.75	0.5	0.25	0.5	1.5	0.75	0.5	0.75	1.5	0.75	0.5	0.75	1.5	0.75	0.5	0.75	1.5	
8	0.25	0	0	0.25	0	0.5	1.25	0	1	3.25	0.25	0.25	0.25	0.5	0.25	0.75	1.5	0.5	1.5	5.75	0.25	0.25	0.25	0.5	0.25	0.75	1.5	0.75	0.5	0.75	1.5	0.75	0.5	0.75	1.5	0.75	0.5	0.75	1.5	
9	1	0.25	0.5	1.5	0.5	1	1	0	1.5	7.25	1	0.5	0.75	1.5	0.5	1	1	0.5	1.5	8.25	1	0.5	0.75	1.5	0.5	1	1	0.75	0.5	0.75	1.5	0.75	0.5	0.75	1.5	0.75	0.5	0.75	1.5	
10	0.75	0.75	1	0.5	0.25	0.75	1	1	1	7	0.5	0.5	1.25	0.75	0.5	0.75	1	1	1	7.25	0.75	0.5	1.25	0.75	0.5	0.75	1	0.75	0.5	0.75	1.5	0.75	0.5	0.75	1.5	0.75	0.5	0.75	1.5	
11	0.5	0	0.5	0.25	0	0.25	1.25	0.5	1	4.25	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	1.25	0.5	1.5	6.25	0.75	0.5	0.5	0.75	0.5	0.5	1	0.75	0.5	0.75	1.5	0.75	0.5	0.75	1.5	0.75	0.5	0.75	1.5	
12	1.25	0	0.75	1.25	0.5	0.75	1	0	1.5	7	1.5	0.25	0.75	1.5	0.5	0.75	1	0.5	1.75	8.5	1.5	0.5	1	1.5	0.5	0.75	1.25	0.75	0.5	0.75	1.5	0.75	0.5	0.75	1.5	0.75	0.5	0.75	1.5	
13	0.5	0	0.25	0.5	0	0.75	0.5	0	1.25	3.75	1	0.25	0.5	0.75	0.25	0.5	0.75	0.5	1.5	6	1	0.5	0.5	0.75	0.5	0.5	0.75	1.5	0.75	0.5	0.75	1.5	0.75	0.5	0.75	1.5	0.75	0.5	0.75	1.5
14	1	0.5	0.5	0.75	0.25	0.5	1	0	0.8	5.25	1.25	0.25	0.75	0.75	0.25	0.75	1	0.5	0.75	6.25	1.25	0.5	1	0.75	0.25	0.75	1	0.75	0.5	0.75	1.5	0.75	0.5	0.75	1.5	0.75	0.5	0.75	1.5	
15	0.75	0.5	0.5	0.25	0	0.25	0.5	0.5	0.5	3.75	0.75	0.75	0.75	0.5	0.25	0.25	0.5	0.5	1.5	5.75	0.75	0.75	0.75	0.5	0.25	0.25	0.75	1.5	0.75	0.5	0.75	1.5	0.75	0.5	0.75	1.5	0.75	0.5	0.75	1.5
16	1	0.5	0.75	1	0.25	0.75	1	1	1	7.25	1	0.75	0.75	1.25	0.5	0.75	1	1	1	8	1	0.75	0.75	1.25	0.5	0.75	1	0.75	0.5	0.75	1.5	0.75	0.5	0.75	1.5	0.75	0.5	0.75	1.5	
17	1	0	0.5	1	0	0.75	1.25	0.5	1	6	1.25	0.5	0.75	1.5	0.5	0.75	1.5	1	1.5	9.25	1.25	0.75	0.75	1.5	0.5	0.75	1.5	0.75	0.5	0.75	1.5	0.75	0.5	0.75	1.5	0.75	0.5	0.75	1.5	
18	1	0.5	0.5	1.25	0.25	1	0.75	0.5	1.25	7	1	0.5	0.75	1.5	0.5	1	0.75	0.5	1.5	8	1	0.75	0.75	1.5	0.5	1	1	0.75	0.5	0.75	1.5	0.75	0.5	0.75	1.5	0.75	0.5	0.75	1.5	
19	0.5	0	0	1	0	0.5	0.5	0	1	3.5	0.75	0.5	0.25	1	0.25	0.75	0.75	0.5	1	5.75	0.75	0.5	0.25	1	0.25	0.75	0.75	0.5	0.75	1.5	0.75	0.5	0.75	1.5	0.75	0.5	0.75	1.5		
20	1.25	0.5	0.75	0.75	0.5	1	1	0	1.25	7	1.25	0.5	0.5	0.5	0.5	1	1	0.5	1.5	7.25	1.25	0.5	0.5	0.5	0.5	1	1	0.75	0.5	0.75	1.5	0.75	0.5	0.75	1.5	0.75	0.5	0.75	1.5	

ภาคผนวก จ

ภาพการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคม

ภาพการจัดกิจกรรมโดยใช้เรื่องราวทางสังคม

ภาพที่ 1 ชั้นการเล่าเรื่องราวทางสังคม

ภาพที่ 2 การทบทวนเรื่องราวทางสังคมและพูดคุยเกี่ยวกับตัวละคร

ภาพที่ 3 การแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง ฝูงลิงแย่งกล้วย

ภาพที่ 4 การแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง หมาป่ากับฝูงเป็ด

ภาพที่ 5 กิจกรรมมุมเกม เด็กเล่นเกมเรียงลำดับภาพ

ภาพที่ 6 กิจกรรมมุมเกม เด็กเล่นเกมโดมิโน

ภาพที่ 7 กิจกรรมมุมศิลปะ เด็กปั้นดินน้ำมัน

ภาพที่ 8 กิจกรรมมุมศิลปะ เด็กทำหน้ากากลิง

ภาพที่ 9 กิจกรรมมุมหนังสือ

ภาพที่ 10 กิจกรรมมุมศิลปะ สีน้ำ

ภาพที่ 11 เด็กช่วยกันเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาดมุมศิลปะ สีน้ำ

ภาพที่ 12 ตัวอย่างผลงานสีน้ำของเด็ก

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวปิยาภรณ์ กังสดาร เกิดเมื่อวันที่ 23 มกราคม พ.ศ.2529 ที่กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี การศึกษาด้านจิต เกี่ยวรตินิยมอันดับ 1 สาขาวิชาการศึกษา ปฐมวัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีการศึกษา 2551 ทำงานที่โรงเรียนอนุบาลเอกชนแห่งหนึ่ง เป็นระยะเวลา 1 ปีการศึกษา และเข้าศึกษาต่อหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2553